SALA DE LECTURĂ

flacăra

anul XXXVI
21 (1 666)
VINERI
22 MAI
1987

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

PATRIA, CABINETUL
DE LUCRU
AL PREȘEDINTELUI

Pitești dispune din toate punctele de vedere de forțele necesare să candideze la un loc fruntaș, și în industrie, și în agricultură

a apreciat președintele NICOLAE CEAUȘESCU, urînd oamenilor muncii argeșeni succes în realizarea acestei aspirații

TOVARĂȘUL
NICOLAE CEAUȘESCU
și TOVARĂȘA
ELENA CEAUȘESCU
au făcut,
la sfîrșitul
săptămînii trecute,
o vizită de lucru
în județul Argeș

Comentariul în pagina 3

Oșteni ai pîinii, un pas înainte!

„Bărăganul dintre ape"

Între apele Dunării și Borcei, de la Feteși la Cernavodă și pînă la Giurgeni și Vadu Oii, sînt cuprinse cele peste 31 000 ha care pînă în urmă cu un sfert de veac formau o parte din Balta Borcei. Acum, aici, sînt întreprinderile agricole de stat Stelnica, Borduşani și Făcăeni, care la un loc dau naștere unui mic Bărăgan, un Bărăgan cuprins între ape, străbătut de Săltava cea cu legendele — izvor pentru „Iarna bărbaților" a lui Ștefan Bănulescu.

Cine intră pentru prima dată în acest Bărăgan în miniatură și vede mările de grîu și orz unduindu-se, avînd în ele smaraldul cu nuanțe diferite, geometria trasată de floarea-soarelui, soia, porumb și fasole și care se metamorfozează an de an în lanuri de aur, cu greu va crede că aici a fost mii de ani o împărăție a sălbăticiunilor și arborilor seculari, cu rădăcini ce stringeau pămîntul cu mîini uriașe, avînd degete de

(Continuare în pag. 7)

MIHAI VIȘOIU

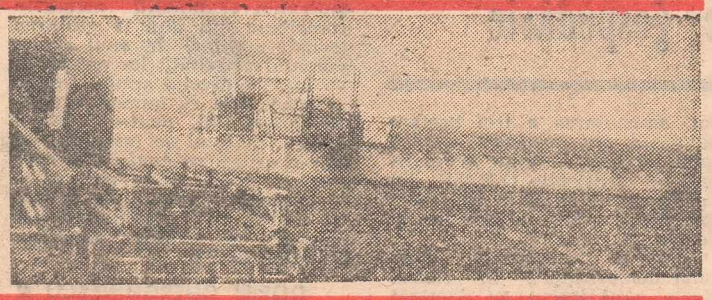

Prodecan în cîmpie

Zi cețoasă în județul Călărași. Burnițează de parcă norii nici n-ar avea habar că mai trebuie să înflorească și magnoliile din fața Stațiunii didactice experimentale Belciugatele. Și totuși magnoliile au înflorit împotriva norilor și a frigului. Au ele o primăvară mai adîncă în genele lor care nu poate fi înșelată de capriciile meteorologiei.

Prodecanul Facultății de medicină veterinară și zootehnie, dr. Alexandru Ignat, abia a coborît din mașină și se îndreaptă val-vîrtej spre telefonul din pavilionul administrativ, stîrnind nemulțumirea magnoliilor : efortul lor de a înflori în aceste condiții trebuie, totuși, apreciat cum se cuvine. Vor face lucrul acesta celelalte cadre universitare

(Continuare în pag. 7)

ION ZUBAȘCU

Cum e viața

Cu noi și în preajma noastră se petrec adesea lucruri extraordinare, dar cel mai extraordinar dintre toate e faptul că realizăm aceasta, că ne dăm seama de importanța lucrurilor și le cinstim ca atare.

O naștere grea nu-i, în sine, ceva excepțional, pentru că pînă și cele mai ușoare nașteri sînt grele. Pentru fiecare femeie, ziua sau zilele în care a născut prunci rămîn înscrise cu mare emoție în memorie, iar medicul care a ajutat-o să aducă pe lume copii e un om minunat, unul din cei mai buni din cîți se cunosc.

Unele întîmplări însă au o însemnătate aparte. Or, mai bine zis, timpul le încarcă frumos cu sens, le adaugă înțeles, le face pilduitoare.

Iată o astfel de întîmplare :

În ziua de 20 septembrie 1956, Alexandrina Popescu, soția lui Iordache Popescu, pe vremea aceea director de I.A.S. la Însurăței, se simțea rău și socotea că trebuie să nască în curînd. Medicul din comună, care o asista, a constatat că e vorba de o sarcină transversă — sarcină care e întotdeauna cu complicații — și i-a recomandat să meargă urgent la spitalul din Viziru, o comună mai mare din județul Brăila. Spitalul din Viziru era, pe atunci, un așezămînt medical prețuit în zonă și cu medici de nădejde. Numai că sarcina s-a dovedit și pentru ei mai dificilă decît se credea, așa că au sfătuit-o pe Alexandrina Popescu să plece imediat la o maternitate din Capitală. Soțul femeii a priceput că treburile sînt foarte încurcate, așa că a urcat-o într-un camion de 7 tone, singura mașină disponibilă în I.A.S., unul din camioanele care străbăteau drumurile pline de hîrtoape din județ ridicînd, ca un catarg, un steag roșu lîngă cabina șoferului, și a pornit-o în grabă — cît o îngăduiau și mașina, și drumurile, dar și starea lehuzei — spre București. În preajma comunei Niculești-Jianu, femeii sale fiindu-i foarte rău, Iordache Popescu oprește în fața dispensarului, sperînd să găsească un medic și să afle un sprijin.

Medicul de serviciu era cu unele griji de ale meseriei prin sat. E adus repede la circă și de aici începe cu adevărat istorisirea noastră. Fiindcă medicul de țară era stagiar și lucrarea pe care ar fi trebuit s-o săvîrșească — întrucît situația devenise critică — întrecea puterile unui stagiar. Le întrecea, cum am văzut, chiar și pe acelea ale unor medici cu experiență de la spitalul din Viziru.

Problema avea unele aspecte mai subtile decît acelea strict medicale : problema era să fie el medicul care să-și asume răspunderea ! Dintr-un caz difi-

(Continuare în pag. 19)

TUDOR OCTAVIAN

Tribuna democrației în sectorul 4

Oameni care pun umărul

Aurel Patrichi, **președinte al Comitetului de cetățeni :**
„Prin eforturi proprii, avem una dintre cele mai curate circumscripții electorale din sector. Este, credem, un mod de a înțelege democrația. Dorim să avem mereu bucuria de a o spune !"

Mihai Ocnaru, strada Luică 45 :
„Remarc, firește, cu bucurie, participarea majoră a locatarilor la întreținerea curățeniei în cartier. Realitatea asta vorbește de la sine despre, să zic așa, o frumoasă stare de spirit, nu numai de azi, în felul de a fi al românului. Nu ne bucură însă faptul că unii lucrători de la salubritate nu-și fac datoria : întîrzie sau condiționează... ridicarea reziduurilor vegetale, menajere etc. Trebuie urgent luate măsuri !"

Grigore Lătărețu, **bloc 155 :**
„Sînt situații cînd lucrători de la canalizare intervin la cîte o avarie. E bine. Nu știm însă de ce nu-și fac datoria frumos pînă la capăt : lasă în urma lor gropi în asfalt. Nu e în firea bunului gospodar o astfel de treabă !"

Ion Răducanu, **bloc 73—74, bd. Brîncoveanu :**
„Buna întreținere a locurilor de joacă pentru copii, amenajate, trebuie să-i intereseze și pe părinți. Ei trebuie să-i educe pe copii că jucăriile de aici sînt ale lor, ale tuturor copiilor din jurul acestor terenuri, sînt, adică, jucăriile lor comune, pe care trebuie să le păstreze, să nu le strice. Mai tîrziu, grija față de averea obștii, a noastră a tuturor, ar avea de cîștigat !"

Spre deosebire de celelalte forme ale dialogului civic, dialogul ce s-a statornicit de acum în cadrul **Tribunei Democrației**, ca formă a aceluiași mare dialog, are, s-a dovedit în timp, o particularitate distinctă : e marcat de o robustă eficiență. Caracteristica în discuție își are izvorul în prezența și participarea la dezbateri a tuturor cetățenilor, pe de o parte, a acelora care trăiesc viața în infinitele ei ipostaze, din care reținși aduc spre dezbatere aici, la **Tribună**, acele manifestări ce trebuie corectate, îndreptate. Pe de altă parte, la dezbateri, sînt, de asemenea, prezenți, într-o ipostază la fel de lucrativă, toți factorii răspunzători, la nivelul unor unități economice și instituții, de întreaga activitate a primăriei. La recenta **Tribună a Democrației** desfășurată în sectorul 4 al Capitalei, au participat, de pildă, conducători ai unităților de salubritate, de distribuire a energiei electrice, ICRAL, A.D.P., apă și canalizare, antrepriza de construcții, conducători din unități comerciale și sanitare, miliție și procuratură, justiție, reprezentanți ai altor organizații de stat și obștești.

— Cînd participi la un astfel de dialog, ne mărturisea tovarășul Ioan Rusu, prim vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular al sectorului 4, simți că la cîrma treburilor nu ești singur, că primăria, ajutată de un astfel de stat major, e mai puternică, e mai promptă în realizarea unor sarcini, munca noastră e mai eficientă și mai folositoare oamenilor. Și aceasta fiindcă toți cei care participă la un astfel de dialog au un ideal comun : înfrumusețarea vieții noastre și a sectorului în care muncim și trăim cu toții. Iar idealul acesta comun se realizează, zilnic, prin efortul tuturor, prin participare efectivă la bunul mers și demers al acțiunilor primăriei.

Pentru a nu rămîne simple afirmații, generalități, am simțit nevoia să justificăm, prin exemple, aceste cuvinte frumoase ; am reținut astfel, la recenta **Tribună a Democrației**, intervenția unor cetățeni asupra îndreptării unor stări de lucruri negative care mai greunează în activitatea unor unități, altele care apar pe parcurs : Victor Cristea, de pildă, din circumscripția electorală nr. 14, Gheorghe Apostol, blocul A4, din bd. Brîncoveanu, alții asemenea lor au solicitat întărirea controlului asupra modului de facturare de către unii lucrători ai Grupului de întreprinderi de gospodărire comunală a consumurilor reale efectuate de către asociațiile de locatari. Fiindcă uneori se fac calcule globale, în urma cărora unii locatari sînt favorizați, iar alții plătesc mai mult decît au consumat. Pentru evitarea pe viitor a unor astfel de situații, s-a recomandat aplicarea unor soluții de contorizare a consumului de căldură, la fiecare bloc, precum și întărirea disciplinei la unele puncte termice. În zona Șoseaua Giurgiului, mai ales la acelea care deservesc blocurile 5—6 și 7, precum și cele din Piața Reșița nr. 5, blocul 10, blocurile A4, A5, A6 și altele din bd. Brîncoveanu : la unele din aceste puncte termice mecanicii de serviciu lipsesc de la program, nu supraveghează atent și continuu instalațiile de căldură, nu repartizează în mod mai uniform cotele aprobate. Alți participanți la dialog, printre care Mihai Ocnaru, Grigore Lătărețu, Ion Răducanu, Aurel Patrichi, Dumitru Amaradei, Gheorghe Sinaris, din strada Covasna 7 B, au supus dezbaterii unele aspecte negative din activitatea unor lucrători de la salubritate, care întîrzie ridicarea reziduurilor menajere. Acest aspect, deloc de neglijat, a fost discutat și analizat în amănunt pînă la nivelul primăriei sectorului, aveam să aflăm de la tovarășul Dinu Grigorescu, șeful sectorului pentru administrația locală de stat, membru în Biroul executiv al Consiliului F.D.U.S. pe sector. Măsurile ? Sectorul a luat pe cont propriu, al său și al cetățenilor, această acțiune și în bună parte a soluționat-o : au fost zile, duminicile mai ales, cînd la dispoziția cetățenilor de pe Șoseaua Olteniței, Linăriei, Văcărești, Brîncoveanu și din alte zone, au fost puse zeci de autobasculante cu care au fost ridicate și transportate, prin contribuția în muncă a cetățenilor, reziduurile menajere. S-au luat măsuri, se iau în continuare pentru ca la locul de depozitare a reziduurilor, Ochiul Boului, să se mărească fluxul de descărcare, mărindu-se astfel numărul curselor de transport zilnic.

Din seriozitatea acestui rodnic dialog, din promptitudinea cu care conducerea sectorului de partid și a consiliului popular iau în dezbateri, la nivelul acestora, și rezolvă problemele oamenilor, rezultă profundul democratism al **Tribunei Democrației**, valoroasa sa eficiență, caracterul lucrativ și mai ales umanitar. Acesta din urmă se amplifică în latura sa educativă prin alte acțiuni : prezentarea și explicarea legilor, a altor acte normative, necesitatea respectării lor ; prezentarea unor expuneri de politică externă, cu trimiteri mai speciale la dezarmare, la necesitatea vitală a menținerii păcii ; răspunsuri la toate întrebările pe care cetățenii participanți le adresează factorilor de răspundere și de resort, climatul de aici devenind unul de largă universitate populară, de modelare, în dimensiuni superioare, a conștiinței umane, de formare a omului nou. Nici o altă manifestare, sublinia tovarășa Carmen Varga, secretar al Comitetului Executiv al Consiliului popular, nu îmbracă atîtea aspecte pluriforme ca **Tribuna Democrației**, mai ales atunci cînd aceasta este organizată cu competență și responsabilitate. Cîștigul se simte și el, mai ales în latura participativă : crește nu numai simțul de răspundere al unor conducători de unități economice, comerciale, al unor conducători de instituții, care sînt puși în situația de a lua contact direct cu cetățenii, cu unele realități critice, de a le îndrepta, perfecționa în continuare, ci crește forța de participare, numerică și calitativă, a oamenilor la rezolvarea treburilor obștii, crește atașamentul cetățeanului-beneficiar față de ceea ce mereu se construiește, mereu mai bine, mereu mai frumos. Un interlocutor inteligent numea această stare a participării „presiunea care ne obligă", presiunea venind de la nivelul conștiinței, din interior, explicînd nevoia de implicare în acțiuni menite să înfrumusețeze viața, prin realitățile pe care edilii ni le oferă, menite să înnobileze spiritul. O experiență bună e bine să se extindă, și plecînd de la acest principiu, am reținut de la tovarășa Carmen Varga, o nouă formă de **tribună**, Tribuna moralei tinerei generații, nouă formă de dialog pe care sectorul 4 dorește să o permanentizeze în școli generale și licee.

În peisajul mereu înnoit al Capitalei noastre, înnoire de care sectorul 4 beneficiază din plin, cetățeanul-beneficiar trebuie să-și înnoiască și el sentimentele, să considere aceste realități mai ale lui, prin prețuire, bună gospodărire și folosință, prin păstrare în timp și transmiterea lor urmașilor. Sentimentele acestea se cultivă și modelează și prin acest mare dialog civic, fructuos, care este **Tribuna Democrației**. Numărul acestor beneficiari e numeros. La nivelul acestui sector ființează, aveam să aflăm de la tovarășul Niculae Bica, președintele Consiliului F.D.U.S. pe sector, 556 de Organizații ale Democrației și Unității Socialiste, cu un număr de 35 208 membri, dispuse în 70 de unități economice și 71 de ansambluri de locuințe și cartiere, în școli și alte instituții. Sub conducerea Comitetului de partid al sectorului, Consiliul F.D.U.S. a avut și continuă să aibă ca principală preocupare mobilizarea și atragerea tuturor membrilor organizațiilor componente la realizarea sarcinilor economice, social-culturale, a altora. Sînt, putem spune, relevante rezultatele obținute : la nivelul sectorului, planul în profil teritorial, pe patru luni, e îndeplinit la toți indicatorii și chiar la export. Ceea ce am dorit noi să implantăm în conștiința oamenilor a fost conștientizarea adevărului că fără o productivitate a muncii și fără o calitate mereu sporite precum și fără o reducere pînă la limita posibilă a cheltuielilor de producție nu mai poți. În condițiile concurenței de azi, să te impui pe piața internă și mai ales externă, nu poți să rămîi sau să ajungi la o activitate rentabilă. Am reușit în bună parte aceasta : la I.M.G.B., Uzina București, Întreprinderea energo-reparații, Steaua Roșie și altele. Ne preocupăm, de asemenea, de consolidarea Organizațiilor Democrației și Unității Socialiste, în vederea unei contribuții sporite la realizarea în continuare a acestor importante sarcini, la educarea membrilor lor, la perfecționarea permanentă a activității **Tribunei Democrației**. Pentru toți acești oameni, **Tribuna Democrației** a devenit demult forma de participare la rezolvarea treburilor obștii, la decizii, deci și la conducerea și realizarea, prin această formă de conducere, a propriilor interese.

Actul lor civic și politic în același timp va fi cu atît mai hotărîtor cu cît vor ști să folosească mai bine instrumentul democratic pe care partidul l-a inițiat și așezat creator la îndemîna maselor de cetățeni, membri ai Organizațiilor Democrației și Unității Socialiste. Iar acolo unde acesta e în mod creator folosit, roadele, am văzut, nu întîrzie să apară.

N. GRIGORE MARAȘANU
Fotografii de PAUL AGARICI

Ca într-o mare gospodărie

Membrii celor peste 350 de organizații ale democrației și unității socialiste din întreprinderi, instituții și cartiere contribuie substanțial la colectarea materialelor refolosibile, la înfrumusețarea și gospodărirea orașului, ne spunea, de curînd, tovarășa Camelia Racoți, președinte al Comitetului municipal Buzău al O.D.U.S.

În 1986 au participat la asemenea activități peste 20 000 de membri. Numărul orelor de muncă patriotică a depășit binișor un milion. S-au remarcat comitetele O.D.U.S. de la Întreprinderea de prelucrări mase plastice (președinte Maria Badea), de la Complexul C.F.R. (președinte Mircea Dinu), de la Întreprinderea „Textila" (președinte Valeria Mihăilă), ca și cele de la I.J.G.C.L. și din unitățile comerciale.

Astfel, membrii Organizației Democrației și Unității Socialiste au contribuit la grăbirea amenajării parcului Dorobanți, în suprafață de aproape 50 de hectare, ne mai spune tovarășa Camelia Racoți. Ei au muncit cu simț de răspundere atît la construcții cît și la curățenia interioară, la finisajele splendidului bazin olimpic acoperit, ca și la lucrările cerute de căile de acces.

Comitetul O.D.U.S. de la Întreprinderea de contactoare (președinte Gheorghe Vasilescu) a inițiat modernizarea și reamenajarea bazinului de înot din parcul Tineretului, bazin cu o suprafață de 1 000 de metri pătrați, precum și a terenurilor de fotbal, handbal și volei. Tot ei au mai amenajat un admirabil cabinet la casa de cultură.

Mai menționăm, din cîmpul vast al activităților anului trecut, amenajarea a trei hectare de spații de agrement pentru copii, acțiune inițiată și realizată de comitetele O.D.U.S. din Cartierele Cring II și Episcopie (președinți Ana Angheloiu și Constanta Dănăilă).

Lunar se organizează „Tribuna democrației", în cadrul căreia anul trecut au dominat dialogurile cu privire la aplicarea prevederilor Legii 10/1981 și ale Legii 1/1985. În urma propunerilor făcute de cetățeni, s-au modernizat mai multe străzi și a fost extinsă rețeaua de canalizare.

Buzăul este încă un oraș în plină dezvoltare modernă. În întreagă această operă colectivă, membrii organizațiilor democrației și unității socialiste contribuie din plin la grăbirea transformărilor. În anul acesta volumul activității lor patriotice va întrece nivelul anului trecut. „Fiecare știe că muncește pentru orașul lui, pentru orașul nostru. Și totul se întîmplă ca într-o uriașă gospodărie în care fiecare dorește să se vadă că și el contribuie alături de ai săi, cu o idee, dar și punînd efectiv umărul", ne spunea tovarășa Camelia Racoți.

DORIN GHERGHINESCU

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județul Argeș

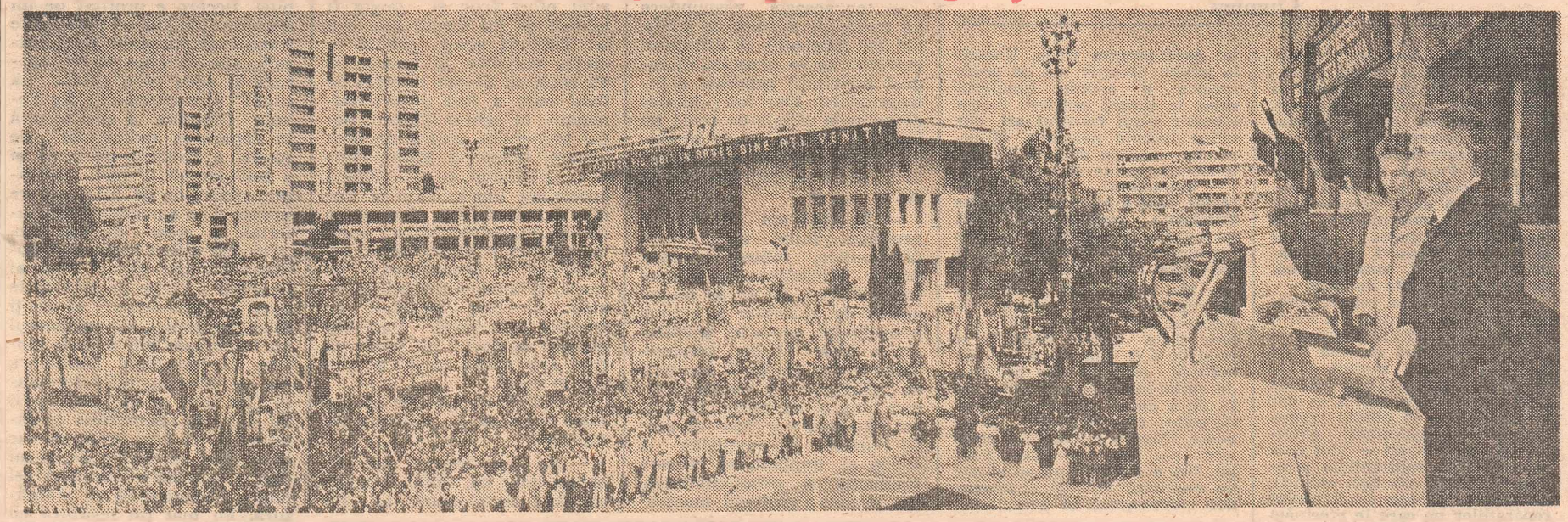

Aspect de la marea adunare populară din municipiul Pitești

La Întreprinderea de Autoturisme de Teren ARO din Cîmpulung-Muscel

La Combinatul Petrochimic Pitești

Recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Argeș, se înscrie în practica statornicită de conducătorul partidului și statului nostru de a se consulta permanent cu oamenii muncii din toate sectoarele de activitate. Desfășurată într-o perioadă cînd întregul nostru popor depune toate eforturile pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, pentru îndeplinirea integrală a obiectivelor stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al partidului, vizita a cuprins obiective cum sînt : Întreprinderea Agricolă de Stat Leordeni, Combinatul Petrochimic Pitești, Întreprinderea de Autoturisme de Teren ARO din Cîmpulung-Muscel, Întreprinderea de Autoturisme din Pitești. Luînd cunoștință de activitatea colectivelor de oameni ai muncii din unitățile vizitate, secretarul general al partidului a evidențiat necesitatea luării unor măsuri eficiente de organizare, de modernizare și altele în vederea realizării integrale a prevederilor de plan, a obiectivelor stabilite.

Analiza făcută în întreprinderile industriale și agricole vizitate a continuat în cadrul unei întîlniri a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu membrii Biroului Comitetului județean Argeș al P.C.R., pornindu-se de la aspectele concrete ale activității economice examinate la fața locului, de la rezultatele obținute de oamenii muncii argeșeni și, în primul rînd, de la importantele sarcini ce revin județului în acest an, în actualul cincinal în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului. Secretarul general al partidului a cerut organizației de partid județene să ia măsuri ferme pentru recuperarea în cel mai scurt timp a rămînerilor în urmă, pentru îndeplinirea integrală a planului pe 1987 și pe întregul cincinal. S-a indicat ca, printr-o mai bună organizare a muncii, să se asigure realizarea ritmică a producției fizice, în mod deosebit a celei destinate exportului, îndeplinirea tuturor indicatorilor cantitativi și calitativi ai planului. În acest scop, s-a arătat că se impune să se acorde toată atenția utilizării depline a capacităților, înfăptuirii programelor privind perfecționarea organizării și modernizarea producției, ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerii consumurilor materiale și energetice, a costurilor de fabricație, creșterii mai accentuate a productivității muncii. În ceea ce privește agricultura, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că județul dispune de toate condițiile pentru obținerea unei producții vegetale și animale superioare, arătînd că pentru aceasta este necesar să se acționeze cu hotărîre pentru executarea la timp și în cele mai bune condiții a lucrărilor agricole, pentru punerea deplină în valoare a întregului teritoriu agricol al județului, a bazei materiale existente, pentru livrarea în întregime a cantităților de produse prevăzute la fondul de stat.

Secretarul general al partidului a cerut să se revadă întregul complex de măsuri elaborat de comitetul județean de partid, subliniind că ridicarea calității și realizarea integrală a exportului sînt sarcini esențiale, prioritare care impun întărirea răspunderii comuniștilor, a activului de partid, a organizațiilor de partid, intensificarea activității politico-ideologice, îmbunătățirea programelor de perfecționare profesională și tehnică, de ridicare a calificării muncitorilor, maiștrilor, inginerilor și tehnicienilor, pentru a se realiza produse de înaltă calitate și de înalt nivel tehnic, pentru a se asigura buna desfășurare a întregii activități. S-a arătat că s-a investit mult pentru dezvoltarea economică a județului Argeș, care se află azi printre județele importante ale țării din punct de vedere al producției industriale și că aceste eforturi cer din partea fiecărui om al muncii, a fiecărui comunist, din partea colectivelor, a organizațiilor de partid, realizări pe măsura condițiilor create.

Un moment de seamă al vizitei l-a constituit marea adunare populară din municipiul Pitești. Cei prezenți au exprimat, în numele tuturor locuitorilor județului, sentimente de înaltă prețuire și stimă pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru tovarășa Elena Ceaușescu, arătînd că actuala vizită constituie o nouă dovadă a grijii pe care conducătorul partidului și statului o acordă dezvoltării multilaterale a tuturor județelor patriei, făuririi unei industrii moderne și a unei agriculturi intensive, de mare randament, creșterii, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii. În cuvîntarea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că organizațiile de partid din Pitești și din județul Argeș, toți oamenii muncii, într-o deplină unitate, vor acționa cu întreaga hotărîre pentru a face să crească contribuția orașului, a județului la dezvoltarea generală a patriei, pentru a se ridica la nivelul cerințelor noii etape de dezvoltare a țării, că vor face totul pentru a obține rezultate cît mai bune în toate domeniile de activitate.

Factorii de conducere din județul Argeș, colectivele din unitățile vizitate, toți oamenii muncii din județ s-au angajat să acționeze cu dăruire și abnegație pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor ce le revin, sporind contribuția județului la progresul economiei naționale, la dezvoltarea generală a țării, la creșterea bunăstării întregului popor, la înfăptuirea măreței opere de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

ION CODRU ■

CÎTĂ VIAȚĂ ÎNTR-O EXPRESIE:

Cu planul la zi!

Miezul fierbinte al faptei

dialog cu Mircea Horjea, directorul I.R.M.G.I.P. Poiana Cîmpina

— Stimate tovarășe inginer Mircea Horjea, o echipă de redactori ai revistei „Flacăra" a poposit, în această zi de mai, în unitatea al cărei director sînteți — Întreprinderea de reparat motoare grele și instalații petroliere Poiana Cîmpina. Intenția noastră este de a consemna — în urma celor văzute și auzite — modalitățile prin care întreprinderea reușește să-și îndeplinească și depășească, zi de zi, lună de lună, an de an, sarcinile de plan.

— Lucrurile sînt, relativ, simple. Unitatea noastră are vechi și puternice tradiții muncitorești — asta însemnînd absența fluctuației forței de muncă, o temeinică pregătire profesională și o disciplină deosebită —, dar a și cunoscut, în ultima vreme, însemnate transformări, extinderi și modernizări — fapt ce a determinat o substanțială creștere a productivității muncii, un spor de calitate în domeniul reparațiilor pe care le efectuăm și, firește, un interes crescînd pentru ridicarea nivelului de cunoștințe al fiecărui muncitor sau specialist de aici.

— S-a întîmplat, la nivelul unei singure luni, să spunem, ca planul să nu fie realizat?

— Nu. În ultimii cinci-șase ani, niciodată! De altfel, convingerea mea și a întregii echipe de conducere, a întregului colectiv este că ritmicitatea îndeplinirii planului este obligația noastră de căpătîi. Să fim foarte sinceri, dacă ai pierdut planul într-o lună, este infinit mai greu să-l recuperezi în lunile viitoare, cînd se aglomerează mereu alte și alte sarcini.

— Cum reușiți — vă rog să-mi răspundeți la fel de sincer — acest lucru?

— Factorul decisiv este omul. Or, noi stăm foarte bine la acest capitol. Oamenii noștri știu să se mobilizeze în momentele mai dificile, știu să-și folosească așa cum se cuvine marea experiență acumulată în timp, își iubesc, într-un cuvînt, întreprinderea, de care se simt legați nu doar prin tradiții de familie, ci și prin bucuria pe care le-o oferă, în permanență, conștiința datoriei împlinite.

— Vorbeați de momente dificile. Deci au mai fost și dintr-acestea...

— Unde nu sînt? Dar, cînd ele au existat, nimeni din conducere, nici un maistru măcar, n-a încercat să-i descurajeze pe oameni, să se plîngă, să spună că nu se poate. Optimismul — cel realist, desigur — este o însemnată pîrghie a progresului. Dar mai e un principiu care, zicea un maistru vîrstnic, tot spre progres tinde. Uneori, la modul obiectiv, nu se poate rezolva o anume problemă chiar la timpul potrivit. Zicem atunci: n-am rezolvat azi, dar mîine trebuie neapărat. Mîine, nu la paștele cailor! Și, într-adevăr, mîine se rezolvă!

— Spuneți-mi, tovarășe director, care a fost cea mai mare satisfacție profesională trăită de dumneavoastră în postura de conducător al acestei mari și puternice întreprinderi?

— Momentul cînd am înțeles că reușesc să mă comport diferențiat cu oamenii, că-i cunosc și le pricep gîndurile și felul de-a fi. Am, de pildă, un maistru care, de cîte ori stau de vorbă cu el asupra necesității de a găsi o soluție sau alta sfîrșește prin a spune: nu se poate. După o zi-două revine și zice: s-a rezolvat. Așta-i felul lui. Nu e defetist, nu se sperie de greutatea vreunei probleme, dar reacționează în acest mod. Or, în producție, nu vorbele contează. Contează numai siguranța că te poți baza pe oamenii din jurul tău. Și, din acest punct de vedere, credeți-mă că sînt un director liniștit și, din pricina asta, fericit. Văd în preajmă oameni care lucrează fără crispare, cu plăcere chiar. Și asta îmi dă sentimentul că mergem pe drumul cel bun. Dar, cum spuneam, vorbele nu sînt la mare preț aici. Să intrăm în unitate, ea toată fiind un punct fierbinte.

D.M. ALEXANDRU ■

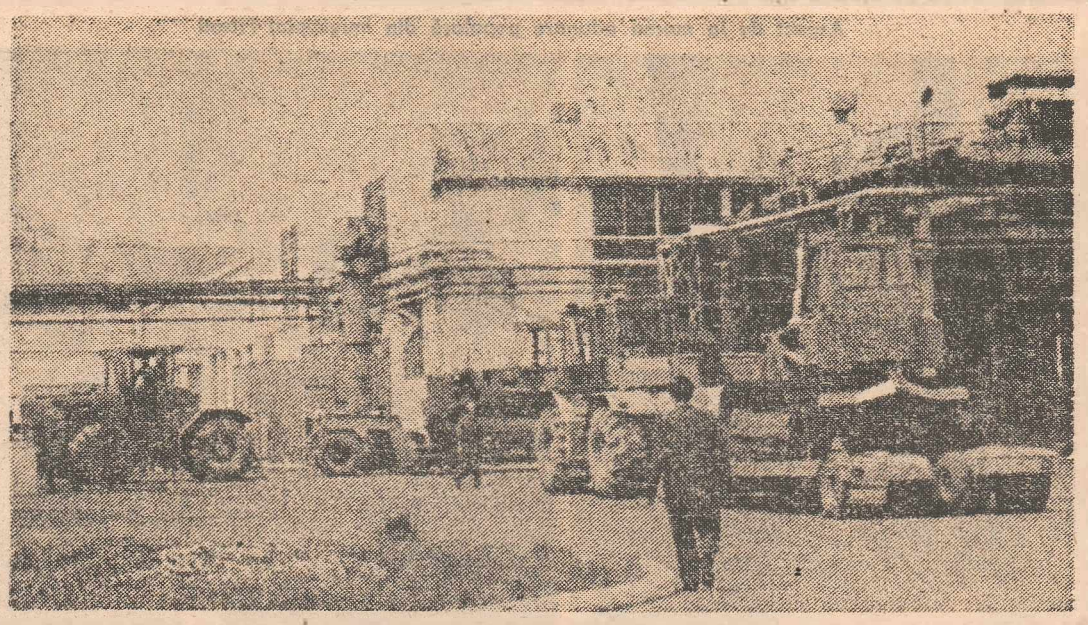

Dacă ajuți, ajută bine!

Uzina este, de fapt, unitatea service a industriei noastre petroliere. Reparațiile capitale ale motoarelor de peste 80 CP și ale tractoarelor cu echipament de buldozer și cu trolii pentru intervenții la sonde însumează, în acest an, o producție marfă de aproximativ 700 milioane de lei. Încă vreo 200 milioane de lei se adună din activitatea de fabricație a unor utilaje petroliere. Pe parcursul acestui cincinal, raportul dintre cele două capitole ale activității întreprinderii se va schimba, însă, accentul principal urmînd să-l aibă fabricația de utilaj petrolier. Prin urmare, întreprinderea este pe cale să-și schimbe profilul. Iar acest proces, deloc simplu, se află în directă legătură cu acțiunea de modernizare a întreprinderii. Modernizarea urmărind, în această întreprindere, două scopuri; după cum ne spune inginerul Marin Bohîlțea, șeful compartimentului de organizare a producției și a muncii.

— Pe de o parte e vorba de-a ne ușura nouă înșine munca, de-a o face mai productivă și de-a avea garanții în plus că lucrul nostru e un lucru de calitate. Cele 25 de măsuri cuprinse în prima etapă a acțiunii de modernizare au fost îndeplinite cu mijloacele proprii ale întreprinderii și o consecință a fost, între altele, obținerea unui spor de producție marfă de 50 milioane de lei. Am reorganizat cîteva fluxuri tehnologice și am procedat la reamplasarea unor mașini și utilaje și la amenajarea unor depozite corespunzătoare pentru fiecare secție a întreprinderii. Acum ne aflăm în cursul etapei a doua, investițiile care ni s-au alocat pentru modernizarea întreprinderii ridicîndu-se la 120 milioane de lei. Cu acești bani realizăm o capacitate nouă de producție pentru tratamentele termice, o forjă nouă, o estacadă de laminate și debitare. Prin aceste investiții, conform noului profil pe care-l va avea, întreprinderea noastră devine capabilă să producă utilaje prin care să se modernizeze, la rîndul ei, și munca petroliștilor, astfel încît ea să fie mai ușoară și mai productivă. Pe scurt, de-acum încolo ne vom socoti răspunzători și noi de reușita acțiunii de mecanizare, de automatizare și de creștere a productivității muncii în exploatările noastre petroliere.

— Iar această răspundere va crește pe măsură ce sectorul de fabricație a utilajului petrolier se va dezvolta în cadrul activității generale a întreprinderii. Dar am înțeles că primele utilaje de acest fel le-ați și produs, că le produceți, că valoarea lor reprezintă în acest an 200 milioane de lei.

— În 1986 am asimilat 9 produse, între care trolii pneumatice, robinet selector, capete hidraulice de 50 tone forță. Pentru '87 și '88 planul acesta de ajutorare a muncii petroliștilor prevede asimilarea a încă 21 de produse. Unul dintre ele ar fi pompele de adîncime cu manta-cilindru lung și cu piston metalizat. Acestea vor face să scadă numărul intervențiilor la sondă și, implicit, să crească producția și productivitatea. Alt produs: granicul mecanizat pentru montarea turlei de sondă. El asigură o mobilitate mai mare și, spre deosebire de granicul manual, cu vinciuri, asigură montarea turlei cu oameni mai puțini și într-un timp mai scurt. Dintre aceste produse....

— Pe care le-a gîndit, cine?

— Institutele de cercetare și proiectare specializate. Noi doar elaborăm tehnologiile de fabricație a lor și le producem. Dintre ele aș mai aminti de pupitrele de comandă, manifoldurile sau contoarele de țiței pentru parcurile de separatoare sau de cleștii mecanizați pentru operațiile de înșurubare și deșurubare tiji și țevi de extracție. Cu cleștele manual, cu care îndeobște se lucrează acum, e nevoie ca doi petroliști să muncească din răsputeri. Cleștele mecanizat elimină însă acest teribil efort fizic și poate fi mînuit de un singur om. Noi am fabricat acest produs în cîteva variante. Și trebuie să vă spun că ne-am bucurat de felul cum a fost primit, bunăoară, la schela Țicleni. Șeful atelierului nostru de proiectare, inginerul Miron Ghinea, împreună cu muncitorii specialiști Vasile Toth și Vasile Dumitru, au fost acolo pentru experimentarea acestui produs și ei au făcut, bineînțeles, și demonstrații de lucru. Ei bine, petroliștii de-acolo au fost încîntați de unealta asta nouă. Însă alți oameni ai noștri au văzut că prin alte locuri cleștii aceștia zac în noroi.

— Adică să existe și oameni care să nu vrea să fie ajutați?

— Eu n-aș spune așa. Aș spune doar că, iată, nu toți oamenii reacționează la fel în fața unui lucru nou. Dar este imposibil ca, pe măsură ce-și dau seama de avantajele acelui lucru, ei să nu reacționeze, pînă la urmă, la fel. Oricum, produsele acestea aflate în planul nostru de tehnică nouă sînt, incontestabil, foarte bune.

— La dv. s-ar adeveri că, uneori, ajută-te singur înseamnă și ajută-i pe alții.

— Cu o adăugire: dacă tot îl ajuți pe altul, ajută-l bine, ajută-l cu adevărat. Vreo cîteva din produsele de care vorbeam, cum ar fi cleștii mecanizați sau pompele de adîncime, au calități care se situează, în mod sigur, la nivel mondial.

D. CONSTANTINESCU ■

Aprovizionarea — artă și sacrificiu

Eu nu sînt nici Mafalda, nici Samantha ca să mișc din nas și să-mi între piesele pe ușă, zice șeful serviciului de aprovizionare, Nicolae Ginghină, un om de 60 de ani, cu părul alb, semn al multelor valuri care l-au prins decenii de-a rîndul în aceeași lume aspră a petrolului. Din 1979 conduce acest serviciu de aprovizionare și faptul că întreprinderea rămîne în fiecare lună deasupra liniei de plutire se datorează în mare măsură și strîngăreților care aleargă zi de zi și chiar noapte de noapte pe traseele aprovizionării. Acest serviciu e locul de bătaie al peștelui, unde se hotărăște soarta zilei de mîine. „Ani și ani am lucrat prin fosta regiune Ploiești și peste tot pe unde am trecut am lăsat loc de bună ziua, așa că acum, cînd le deschid ușa, cei mai mulți îmi dau o mînă de ajutor". De unde se vede că aprovizionarea fără cunoștințe își dublează dificultățile. La acest serviciu cheie lucrează 15 oameni, inclusiv șeful, din care 9 aleargă ca potîrnichile prin toate întreprinderile țării pentru a procura cele necesare întreprinderii. Zelul acestora e dublat și de experiență. „Ion Rădulescu are 20 de ani la aprovizionare. Bate spre anii de pensie și e ros de drumuri. A vrut să plece de la serviciul nostru, ne-am gîndit să-l lăsăm, dar ne-am dat seama că fără el am fi morți. Gheorghe Moise are și el trei decenii în același serviciu, devenit compartimentul cel mai dificil al întreprinderii. Pleacă omul la Galați, la Hunedoara, la Tîrgoviște și trebuie să se întoarcă mort-copt, dar cu un vagon de tablă sau de oțel, nu cu justificări. Ca să se descurce mai bine, fiecare e profilat pe un domeniu, pe niște repere. Știe traseul, îi cunoaște pe furnizori, știe cu cine să ia legătura și cum să o scoată la capăt". Întreprinderea din Poiana Cîmpina e specializată în repararea motoarelor de sonde, a troliilor de foraj și a tractoarelor. Pentru realizarea sarcinilor de plan ea are nevoie de o sumedenie de materiale și piese de schimb. „Cel mai dificil lucru în aprovizionare este atunci cînd ai în mînă o hîrtie pe care scrie contract și descoperi că nu-ți folosește pentru că partenerul nu-l onorează din diferite motive. El îmi oferă justificări, dar pe mine nu mă interesează. Eu știu ce-mi spun șefii de secții la operativele de dimineață. Ei cer, Spun că fac orice, dar au nevoie de, și-mi dau o listă care înseamnă cel puțin o săptămînă de alergătură. Eu mai țin legătura cu magazionerii și, cu 10 zile înainte, ei îmi semnalează materiale și piese care sînt pe terminate. Nu aștept să mă prindă ultima zi. Și e normal ca atunci cînd un partener de contract îmi oferă justificări să nu fiu de acord, să sar ca ars. Oamenii așteaptă să le ducem de lucru, nu poveștile unora și ale altora. Mulți furnizori îmi dau un sfert din cantitatea contractată și apoi îmi trimit un telex prin care îmi solicită să fiu de acord ca să considerăm livrările făcute pînă la data respectivă ca fiind la nivelul contractului. Nu accept. Cer penalizări și, paralel cu asta, mă zbat. Ai noștri nu pot folosi penalizările la reparatul tractoarelor. De obicei, celelalte surse te costă. Vine unul că are nevoie mai repede de un motor. Ți-l dau dacă îmi dai cutare. Vrea altul ceva. Ai repartiție? Nu, atunci îți fac dacă-mi dai ce-mi trebuie. Cei de la Baza de aprovizionare piese de schimb Cîmpina nu mai fac față. Contractele încheiate cu ei nu ne folosesc în aceste cazuri. De obicei, mergem și tratăm direct cu furnizorii. Abia după ce epuizăm toate formele, cînd e clar că nu ne mai alegem cu nimic, pornim și spre alții. Cel mai greu o ducem cu arborii cotiți pe care ar trebui să ni-i furnizeze „Steagul Roșu" din Brașov. Apoi cu segmenții și cuzinetii. Nu găsești nici să dai cu tunul. Și cînd nu te mai aștepți, te trezești că dai peste o întreprindere care are dar nu-i trebuie. Îți vine să le săruți mîna. Dar tot nu e o soluție. Luna viitoare poate că nu mai ai noroc. Și atunci te întorci la furnizor. Combinatul siderurgic Galați nu și-a onorat contractele de tablă nici pe trimestrul I și nici pe trimestrul II, deși săptămînal avem un om care bate drumul pînă acolo. Tractorul Brașov nu ne-a livrat un lanț pentru șenile nici de doi ani. Ne descurcăm cum putem. Adică luăm lanțurile de la toate tractoarele care ne vin în reparație, le reparăm, le recondiționăm, le cîrpim și facem unele bune. Nu sînt noi, dar mai merg o vreme. Ne zbatem și pentru materiale de pistoane. Nu primim, sau procurăm cu țîrîita. Toate pistoanele le confecționăm din deșeuri. Cel mai adesea am găsit o soluție în întreprindere. Sînt oameni vechi, cu experiență, care nu cedează. Și cu ingeniozitatea lor ne scot din multe încurcături din care noi, cei de la aprovizionare, n-am mai putea ieși".

Era o vînzoleală la ușa serviciului de aprovizionare mai ceva decît la un magazin. În ziua respectivă, cinci oameni erau plecați prin ju-

deț și prin țară după diferite piese și materiale. Suna telefonul. Din diferite întreprinderi alți oameni de la serviciile de aprovizionare se interesau de diferite piese. „N-aveți din greșeală cutare lucru ?“. N-avem, dar știu eu un loc unde puteți găsi. Din birou ieșea un om și intrau doi. Închidea un telefon, suna celălalt. Și în acest război al nervilor, al drumurilor, al relațiilor și al hîrtiilor se punea la cale aprovizionarea

C. NISTORESCU

Consumatori transformați în producători

Resursele materiale ale unei economii, indiferent care ar fi aceea, sînt limitate. Încadrarea în normele de consum de energie și de metal, pentru că la I.R.M.G.I.P. Poiana Cîmpina metalul este principala materie primă cu care se lucrează, este o problemă nu doar de disciplină, ci una de mai profundă înțelegere a unei necesități. Și, totuși, în paralel cu această evidență, mai apare una, la fel de implacabilă, fără progres nu se poate imagina dezvoltarea. Mai simplu spus, an de an, cu aceeași cantitate de energie și de metal trebuie să se producă mai mult.

De la aceste constatări a pornit discuția cu inginerul Valentin Niculescu, șeful serviciului de pregătirea și urmărirea fabricației, în același timp și secretar al Comitetului de partid. De fapt, discuția cu inginerul Niculescu și cu alți colegi întru tehnică și muncă a fost o demonstrație convingătoare pentru ceea ce se poate realiza cînd disciplina tehnologică, buna organizare și ideile sînt la mare preț, cînd se caută soluții și acolo unde par a se fi epuizat.

— Într-o întreprindere ca a noastră, de reparații motoare grele și instalații în petrol, recondiționarea pieselor de schimb a devenit principala noastră sursă de metal. Avem un plan anual de recondiționări piese de schimb de aproape 600 milioane lei. Îndeplinirea sarcinii trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca cel puțin jumătate din piesele de schimb să fie asigurată prin recondiționări am considerat-o ca fiind vitală pentru noi, pentru activitatea noastră. Ca urmare a acestei preocupări, în anul trecut, am realizat o economie de 12 000 tone metal și am recondiționat 320 mii bucăți piese de schimb, peste 200 de repere. La un asemenea nivel, putem spune că am devenit din consumatori de piese de schimb producători ale acestora.

Într-adevăr, la Poiana Cîmpina se folosesc pentru recondiționarea celor mai diverse piese, pe lîngă metodele cunoscute : sudură, bucșare, cromare, metalizare și o serie de mașini și dispozitive realizate prin autoutilare. Mașina pentru refacerea suprafețelor de așezare a cămășilor de cilindru și etanșare prin inelări a carterelor de motoare pentru foraj este o invenție a colectivului de la motoare. Mașina pentru electroforeză, realizată tot la Poiana Cîmpina, are posibilitatea de a îndepărta spiralele burghielor rupte în blocul motor, o adevărată calamitate care pînă la apariția ei era cauza unor rebuturi împovărătoare. Un bloc motor costă 150 mii lei. Ei bine, anual se repară sute și sute de asemenea piese. Aici se recondiționează axe cu came, arborii cotiți ai motoarelor de foraj, cămăși de cilindri, chiulase, șenile pentru tractoare. Dar ce nu se recondiționează ? Piesele reparate, nu numai că au aceeași garanție în funcționare și fiabilitate cu a pieselor noi, dar de multe ori sînt superioare acestora. Multe din metodele de vîrf, izvorîte dintr-o strictă necesitate, au fost extinse și la fabricația de utilaj petrolier. Ca urmare a specializării și a nevoii de acoperire a necesarului de utilaj petrolier, la acest sortiment s-a înregistrat în anul 1986, față de anul precedent o creștere de 400 la sută.

Reducerea adaosurilor de prelucrare prin trecerea la forjarea în matriță, înlocuirea pieselor din neferoase prin variante bimetalice, folosirea matrițelor cu cuiburi detașabile, înlocuirea oțelurilor aliate cu oțeluri tratate, folosirea materialelor plastice și a înlocuitorilor, întrebuințarea fiecărui cap de bară și celui mai mic știraif de tablă, considerarea celor mai mici și ascunse resurse a făcut ca la Poiana Cîmpina să nu se mai pună doar problema încadrării în normele de consum, ci a permanentei reduceri a acestora. Numai în primele patru luni ale acestui an s-a înregistrat o diminuare a cheltuielilor la mia de lei producție cu 9,6 lei, din care jumătate sînt cheltuieli materiale.

Spuneam că din consumatori de piese de schimb colectivul cîmpinean a devenit un producător de piese de schimb. Același lucru se poate spune și despre energie. Printr-o colaborare cu altă întreprindere cîmpineană, I.R.U.E.A.R., specializată în utilaj electric s-a realizat o instalație pentru transformarea energiei reziduale rezultate la rodajul motoarelor termice pe bancul de rodaj în energie electrică. Energia de frînare a motoarelor în sarcină este transformată printr-un generator în curent continuu, apoi cu ajutorul unor invertoare statice cu tiristori în curent alternativ la frecvența sistemului național. Instalația, realizată cum am mai spus în Cîmpina, a fost atașată celor 4 bancuri de probă pentru motoarele de foraj. Odată cu finalizarea obiectivului de investiții, care cuprinde și modernizarea întreprinderii, ea va fi extinsă și la bancurile de rodaj ale tractoarelor. Dacă cele 4 bancuri de rodaj merg din plin, instalațiile acoperă necesarul de energie electrică al întreprinderii — consum zilnic 25 MW. Au fost zile cînd întreprinderea a livrat energie electrică sistemului național. Să subliniem, pînă la apariția acestor instalații, toată această importantă energie se pierdea. Instalațiile se amortizează în cîteva luni. Au venit s-o vadă și s-o aplice și la ei acasă specialiști de la Tractorul Brașov. Cu timpul, bănuim că nu se va putea concepe un banc de rodaj pentru motoare termice fără să aibă anexată o astfel de instalație de producere a energiei electrice. Să mai adăugăm că și bancurile de rodaj au fost modificate. S-au înlocuit frînele hidraulice cu frîne electrice, producătoare la rîndul lor de curent electric.

Deci, colectivul întreprinderii cîmpinene poate spune că a reușit să-și monteze în curte o centrală electrică proprie, că s-a transformat din consumator în producător de energie.

OPREA GEORGESCU

Prețioasele obișnuințe

Ce înseamnă, pînă la urmă, și prin ce este exprimată calitatea reparațiilor pe care le efectuați aici ? — a fost prima întrebare pe care i-am adresat-o, după cîteva ceasuri petrecute în uzină, inginerului Constantin Drăgan, șeful secției motoare. Răspunsul a pornit de la cea de-a doua parte a întrebării, „Calitatea reparațiilor nu se poate exprima decît prin lipsa refuzurilor din partea beneficiarilor, prin numărul mereu sporit de comenzi pe care le primim. E semn singur că lucrăm bine și repede și contribuim prin aceasta, în mod substanțial, la eficiența și ușurarea muncii la sonde. Cam asta ar fi totul, spus pe scurt. Cum s-a ajuns aici ? — iată ceea ce trebuie cu adevărat știut. Ani buni de experiență, de gîndire, și mai ales, de convingere a întregului colectiv că ne-am asumat sarcini foarte importante și nu numai de noi depinde ducerea lor la bun sfîrșit. Totul începe — în industrie, ca și în orice alt domeniu — cu omul, făptuitor și ultim beneficiar al muncii sale. Așadar, fără a forța nota, se poate spune că, vorbind despre calitatea reparațiilor, trebuie să vorbim, înainte de orice, de calitatea omului. De calitatea lui profesională, dar și de cea morală. Avem muncitori buni pentru că avem maiștri buni. Și invers. Avem ucenici buni pentru că avem muncitori buni. Sigur, asta n-a venit așa, de la sine. Dar nici nu s-a întîmplat ceva neobișnuit. Ba, am putea spune chiar că bunele noastre rezultate se bazează — fără să se înțeleagă prin asta că am fi conservatori — pe păstrarea și adîncirea în conștiința fiecărui om al muncii a unor prețioase obișnuințe. Prin asta vreau să spun că, în fond, noi nu facem nimic excepțional. Facem numai ce trebuie, cu adevărat, făcut. Adică, nu e absolut obișnuit ca nimeni să nu întîrzie la lucru și să nu absenteze ? Este. Asta se întîmplă la noi. Apoi, nu e cu totul și cu totul normal ca oamenii să-și folosească, în folosul producției, fiecare minut al orelor zilnice de lucru ? Este. Asta facem și noi. Nu sînt lucruri în fața cărora să ne extaziem. Trebuie privite ca atare, ca forme normale ale unei obligatorii discipline muncitorești, cu care trebuie să-i deprindem, de la bun început, și pe cei tineri. Asta e toată problema. Și ea se rezolvă lesne, prin obișnuita metodă a exemplului celor din jur, prin exigența colectivului și, desigur, prin acordul global care nu mai permite nimănui să-și paseze sarcinile de producție, sau să lase în seama altora ceea ce ar avea el de făcut. Echipa reacționează prompt și au fost cazuri cînd, în adunările sindicale, în adunări de partid sau în cele ale O.D.U.S., să fie pusă problema înlăturării din colectiv a celor care sfidează disciplina firească, închipuindu-și că i-ar putea ține cineva în spate“.

De această calitate a omului — mi s-a spus în continuare — depinde și modul în care toți oamenii întreprinderii, de la specialiști la cei mai tineri muncitori, se implică în găsirea de soluții pentru creșterea productivității muncii, pentru creșterea siguranței anumitor aparate. Nimeni nu-i trage de mînecă. Viața de fiecare zi a întreprinderii impune acest lucru. Inițiativa muncitorească este, la urma urmei, tot o chestiune de disciplină.

Desigur, pentru a se ajunge la o asemenea calitate umană e nevoie ca tot ceea ce înconjoară omul să-i fie prielnic, să-l îndemne la a face, la a da tot mai mult. Condițiile de muncă asigurate omului muncii sînt, așa cum am putut vedea cu proprii-mi ochi, la Poiana Cîmpina, decisive. O curățenie de farmacie, o explozie florală, în toate secțiile și atelierele, care-ți dă de înțeles că prin preajmă se află o seră (și chiar se află, aparține întreprinderii și e muncită de cei de-aici), o fluiditate a fluxului de producție și o libertate de transport și acces care ușurează vizibil toate operațiile. Și, de-aici, mai departe. Cine sînt cei care au gîndit la aceste condiții și și-au făcut faptă din gînduri. Cine altcineva, decît muncitorii ? ! Sîmbăta, la ieșirea din ultimul schimb, uzina e măturată, aerisită și spălată cu detergent aflat încît, luni de dimineață, ea arată nouă și proaspătă. Cine alții decît oamenii muncii spală și curăță, ca în propriile case ?

Ar mai trebui zise cîteva cuvinte și despre condițiile de viață ale muncitorilor unității din Poiana Cîmpina, despre gospodăria lor anexă, despre cantina care oferă mese de cea mai bună calitate, despre bufetele de incintă, despre alte și alte lucruri care spun, laolaltă, că grija pentru calitatea muncii înseamnă grijă pentru calitatea omului. Și că, spre a fi respectat, omul trebuie deprins a se respecta întîi și întîi pe sine. Iar respectul înseamnă muncă.

În aparență, m-am îndepărtat de punctul de pornire : calitatea reparațiilor. Dar, recitind rîndurile așternute pînă acum pot afirma, fără teamă de erori, că exact asta am vrut să spun și am vrut să fac să se-nțeleagă : un mare colectiv muncește, creează și trăiește în chip cu adevărat muncitoresc. Fără rabaturi, fără paralizanta teamă de-a nu greși, într-un climat sănătos, exigent. Un colectiv al cărui obiectiv este, în același timp, bunul mers al producției și satisfacția reală a celor ce produc.

DAN MUCENIC

Îi place să i se spună așa. Simplu : **meșterul**. Asta și este de fapt maistrul Ion Geană, șeful atelierului SDV — un meșter. Adică un muncitor cu mînă de aur, unul dintre cei care nu știu să spună că nu este posibil cutare sau cutare lucru. La el totul se poate. Minte ascuțită și mînă plină de dibăcie. A venit în uzină la 14 ani, ca ucenic. Asta era prin '46. A învățat strungărie și strungărie face pînă în ziua de azi, chiar dacă între timp a devenit maistru și șef de atelier. Ion Geană crede cu tărie că exemplul personal conduce la instaurarea adevăratei discipline de muncă. Dacă maistrul e punctual, dacă el este sincer, dacă el lucrează cu pasiune și caută în permanență să fie la curent cu toate noutățile domeniului, tot astfel vor proceda și muncitorii din subordinea sa. Ion Geană are cap de inventator — se spune în întreprindere. Este autorul multor dispozitive și mașini care dau randament în cele mai diverse locuri de muncă. Nu are nici pretenții și nici ifose de mare creator. A făcut, spune el, ceea ce trebuia să facă. Adică ceea ce producția, activitatea de fiecare zi i-au cerut să facă. Și-a apropiat — la fiecare dintre aceste lucrări — cît mai mulți dintre oamenii din jur, ținînd cont de părerile lor și stimulîndu-l, astfel, să gîndească. A fost înțeles de către conducerea întreprinderii, care l-a ajutat să investească materiale și manoperă în tot ce a dorit să realizeze. Dar nici el n-a înșelat vreodată această încredere. Totul i-a ieșit bine și, cum, se zice, „dintr-una“. Apoi au venit oamenii la el și i-au zis —

Meșterul

'nea Ionică, e nevoie de aia și de-aia, gîndește-te dumneata și află care-i rostul. Dacă nu încerci — zice răspicat 'nea Ionică — nici n-ajungi să faci vreodată ceva. A depus mari eforturi pentru a nu se face de rușine. Fără a fi un orgolios, Ion Geană are respect pentru meseria sa, o meserie în care n-ai dreptul să gafezi ori să dai rateuri. Mai are cinci ani pînă la pensionare și dorește, nu din grandomanie, ci, pur și simplu, din omeneasca dorință de-a fi recunoscut ca făcător de bine, să se vorbească frumos despre el.

Meșterul Ionică e un om fericit. A muncit o viață-ntreagă — și a muncit cu folos —, are satisfacția unei familii unite și iubitoare, cu un băiat inginer proiectant la Întreprinderea „Neptun“ din Cîmpina și cu o fată care, împreună cu soțul său, va absolvi în chiar acest an facultatea, cu dorința de-a veni în unitatea unde Ion Geană a lucrat mai bine de patruzeci de ani.

Compartimentul condus de Ion Geană este considerat, în uzină, etalon. Curățenie și bun randament. Spirit gospodăresc, lucrări de mare complexitate și o disciplină de fier. Nea Ionică nu crede în popularitatea ieftină, nu crede în maiștrii care-i învoiesc pe muncitori fără ca aceștia să aibă probleme cu adevărat serioase. Problema cea mai serioasă — în afara celor foarte grave — este aceea a uzinei. E rău pentru cei care nu iubesc munca (deși în sectorul său nu pot fi găsiți muncitori de acest fel) și e corect (pentru că, zgîrcit cu vorbele cum este, nu vrea să spună că-i privește cu drag) cu aceia care fac din muncă o pasiune. Om care, înțelegînd imperativele noului, a scos biroul tehnologilor în fața producției, scoțîndu-l, de fapt, dintr-o nefertilă izolare, considerînd că singura relație posibilă și benefică între muncitor și maistru este aceea bazată pe prietenie, ajutor și sfat la nevoie — Ion Geană este, în același timp, meșter în ale creației tehnice, dar și un bun pedagog. Adică este, simplu și exact, meșterul.

VICTOR RĂDULESCU

În urmă cu vreo două luni, am cumpărat o pompă de mașină. Prețul : 80 lei. Am pus-o în portbagajul mașinii cu gînd s-o folosesc cînd voi avea nevoie. Nu m-am gîndit că trebuie verificată în prealabil. Pompe se fac de cînd lumea. Toate părțile din care e compusă sînt simple. A venit ziua cînd a trebuit să umflu un cauciuc. Am împrumutat una de la un vecin de parcare. A mea, nounouță, avea următoarele defecte : supapa nu funcționa. Cînd îți trăgeai răsuflarea, tija mînerului se urca în sus, împinsă de aerul din cameră. Garnitura dintre corpul pompei și racord era strivită de la montaj și pe acolo ieșea aer. Tot pe acolo, printre filetul dintre capacul pompei și cilindru, la pompare se făceau un fel de bulburuci-vaselina de consistență redusă dădea să iasă pe acolo. Defectul major era însă la universalul de pompă, piesa aceea care face legătura între pompă și ventil sau care, mai exact ar fi trebuit s-o facă, avea un orificu mai mic decît al ventilului. Nu intra pe ventil decît forțat și la prima pompare era aruncat afară. Pirghia care trebuie să acționeze cuiul poantou, să-i spunem așa, care la rîndul lui trebuie să împingă ventilul nu lucra. Nu debloca, deci, ventilul. Tot omul a umflat un cauciuc și sper că am fost înțeles. M-am uitat cu atenție să văd vreo inscripție pe pompă care să mă dumirească cine a „realizat-o“. Pompa este anonimă.

Pompa anonimă

Cînd ești modest, mediocru sau submediocru — cazul pompei noastre — e recomandabil să nu-ți trîmbițezi originea pe toate căile.

N-am aruncat pompa, așa cum a fost primul meu impuls, un gest pe care l-am regretat și care m-a mai costat 37,50 lei.

La stația de benzină de lîngă Restaurantul Doina am văzut cu plăcere că se vînd furtune de pompă cu universale. Am cumpărat unul pe loc. Salvam pompa. Pirghia universalului mergea ușor și fără ochelari am avut impresia că și lucrează. Ați ghicit, nu lucra. Cuiul care trebuie să deblocheze ventilul rămîne nemișcat fie la acționare manuală fie la rugăminți verbale. Mai mult, orificiul ventilului este mai mare decît ar trebui, joacă pe ventil. M-am reîntors după cîteva zile la stația de benzină. Mai erau cîteva furtune și am avut curiozitatea să văd dacă am avut eu ghinion sau erau defecte în masă. Vînzătoarea de la stație mi-a spus că toate sînt defecte și că a avertizat clienții. Pe mine a omis să mă avertizeze. Cu ocazia asta am încercat să aflu măcar cine le-a produs : Vînzătoarea presupunea că întreprinderea Sinterom. Dar nu pot fi sigur, fiindcă, bineînțeles, și ele sînt tot anonime.

Deci, venitul meu pentru mai mult de o zi de lucru l-am aruncat, să zicem, pe fereastra mașinii.

G. OPREA

Eroii știu să-și împlinească visul

La Poienari se speră ca rezultatele din zootehnie să fie la nivelul acelora de la fermele vegetale

Grija pentru sămînța de calitate — grija pentru soarta recoltei viitoare

Înainte de-a trece un pod care traversează Sabarul, drumul o face brusc la dreapta. Drum de pe care căruțele rare și încă mai rarele mașini desprind nori de praf, iar vîntul alintat al unei primăveri care, iată, și-a intrat în drepturi, îl spulberă ca-ntr-o nesfîrșită joacă. Satul Poienari, ca toate cele șapte sate aparținînd comunei giurgiuvene Ulmi, e frumos, adunînd case ridicate cu pricepere și gust. Mergem ață la sediul C.A.P.-ului. Aici, liniște și o bicicletă verde rezemată de zidul clădirii. Singur contabilul a rămas la birou. Cei din conducere sînt la semănat cartofi și porumb. Se ajunge greu acolo, dar ajungem. La capătul rîndului, inginerul-șef Nicolae Dulgheru se află, ca în orice obișnuită zi de campanie, printre tractoriști și cooperatori. Bărbat tînăr, poienar din tată-n fiu. Nu e tocmai mulțumit de calitatea unor lucrări, așa că ia toate măsurile ce se impun spre a se croa rapid front de lucru pentru toate tractoarele, indicînd direcția de mers a fiecăruia și verificînd modul în care semănătorile intră în brazdă. Nu se zice dintotdeauna că vei avea roade după cum sameni? Or, în cazul unei unități precum aceea de la Poienari, Erou al Noii Revoluții Agrare, nu se admit nici un fel de rabaturi de la bunul mers al semănatului. Grîul și orzul arată bine. Inginerul-șef ar avea de ce să fie mulțumit. Dar nu este. Ne vom explica, nu peste multă vreme, de ce.

În dorința de-a o întîlni pe președinta C.A.P.-ului, trecem pe la toate locurile de muncă de la ferma vegetală, mergem și în sectorul zootehnic, asistăm la momentul hrănirii animalelor, peste patru sute la număr, și ne îndreptăm, într-un tîrziu, spre sediul primăriei. Secretarul comitetului comunal de partid, Nicolae Ioniță, este și el fiu al satului. Și el tînăr. Om energic, dornic să facă multe. A și făcut destule pînă acum. A lucrat împreună cu sătenii și, dintr-o moară părăsită, va finisa anul acesta un cămin cultural. A făcut și drumuri. Și mai are destule planuri. Bunăstarea comunei își are cel dintîi izvor — spune primarul — în rezultatele C.A.P.-ului Poienari, acolo unde anul trecut s-au obținut, în condițiile unei suprafețe neirigate, peste 20 de tone de porumb la hectar. Cine și-ar fi imaginat, acum mai bine de un sfert de veac, atunci cînd s-a pornit decis la munca în colectiv a pămîntului, că se va ajunge la o asemenea producție? De la această întrebare am pornit convorbirea cu Ilie Mihalache Buniescu și cu Alexandru Radu, doi dintre cei care au pus temeliile cooperativei agricole de producție de astăzi. Au, în ciuda vîrstei înaintate, memorie proaspătă. Își amintesc perfect, pînă-n cele mai mici amănunte, începuturile.

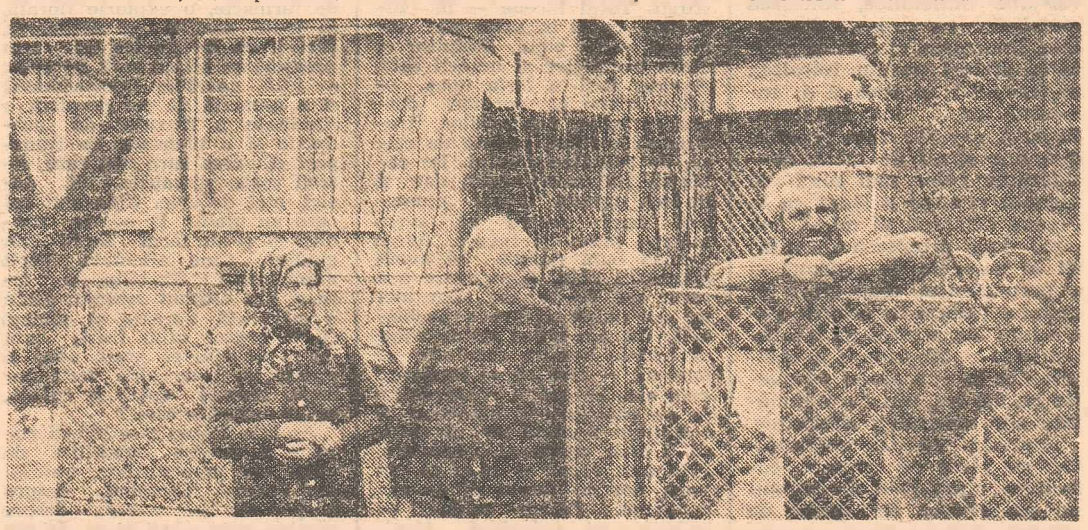

Familia Ilie Mihalache și Alexandru Radu — trei săteni vîrstnici ale căror eforturi de tinerețe au dus la crearea și consolidarea cooperativei agricole de producție, devenită Erou al Noii Revoluții Agrare

Prin '60 erau două C.A.P.-uri așezate alături — „8 Martie" Ulmi și „30 Decembrie" Poienari. După un an s-au unit.

„Noi, cei de la Ulmi — povestește Ilie Mihalache, ajuns acum în al 72-lea an de viață — am fost cinci la început. În afara mea — Costică Ghițoi, Petre Răduță, Alexandru Radu și Nae Berbecu, pe care l-am și ales președinte. Aveam cîteva vaci, pe care le țineam legate de pomii unei pădurici, mulse de nevastă-mea, de tața Smaranda și de-a lu' Rădulie. Mai aveam căruțele noastre, niște cai și plugurile. Da' și-așa ne-am dat seama că facem treabă mai bună laolaltă decît fiecare după capul și puterile lui. Erau și multe terenuri virane, n-aveam sămînță pentru semănat, de-ajunsesem să cerem pe la oamenii din sat. După unirea cu cei de la Poienari, treburile s-au mai îndreptat. Au apărut și tractoarele și, oricum, era putere mai multă. Recoltele erau cum erau, de vreo două mii de kile în anii buni și la grîu și la porumb. De muncit, munceam de ne speteam. Țin minte că am vrut să facem niște gropi, să punem siloz în ele pe iarnă. Gropi mari, cît pentru două sute de tone una. Mult ne-am chinuit cu pămîntul acela tare și cu uneltele noastre! Am nădușit de

întoarce vorba Nicolae Ioniță. Sînt realiști. Fac mai mult decît vorbesc. Și asta este esențial pentru prosperitatea comunei. Nu din cuvinte și nici din sentimentalism crește porumbul. Noi vrem să biruim greutățile, nu să ne-mbătăm cu apă rece. Am primit un titlu înalt. Asta ne obligă. N-ar rîde lumea de noi, n-ar zice că e vorba doar de-o întîmplare dacă anul ăsta ne-am număra printre codași? E mult mai greu să te menții — o știe tot omul — decît să ajungi. Or, cu primăvara asta care ne-a asteniat de-a binelea, numai veseli n-avem cum fi. Sigur, am făcut tot ce omenește era posibil, nu sîntem prea întîrziați, dar un pic de amărăciune tot purtăm în noi.

Mai aflăm, apoi, și alte lucruri care-i mîhnesc și-i pun pe gînduri pe harnicii poienari, oameni care nu vor să îrosească nimic, dorind să-și apere avutul și să-l sporească necontenit. Dar iată, așa cum istorisea Gheorghe Palea, inginerul care conduce secția de mecanizare a agriculturii de la Poienari, se confruntă cu o seamă de probleme care ar putea fi soluționate cu ușurință dacă ar exista real interes pentru soarta combustibililor, de pildă. Ce se întîmplă? Sediul S.M.A.-ului Bolintin — de care ține și acela din Poienari — este tocmai la Vînători, la o margine a C.U.A.S.C.-ului. Unitățile din cealaltă margine își trimit utilajele la circa 50 de kilometri, fie și pentru numai o piesă sau alta. Consum mare, nejustificat de mare. Chiar cei de la Poienari, pînă să ajungă la Vînători, tot fac vreo 30 de kilometri, fiind nevoiți chiar să traverseze un alt C.U.A.S.C. (!), acela de la Anghelești. Rezolvări există, desigur. Reîntoarcerea sediului S.M.A.-ului la Bolintin Deal, în chiar mijlocul C.U.A.S.C.-ului, acolo unde există un sediu corespunzător. În preajma sediului de la Vînători sînt numai două C.A.P.-uri, în vreme ce restul de opt sînt departe. Dar, zice necăjit inginerul, ce să-i faci dacă din Vînători e contabilul-șef, iar directorul și-a instalat acolo gospodăria? Păcat este numai că aruncăm, pe drumuri lungi și inutile, atît de necesarul carburant...

Desigur, firesc ar fi ca lucrurile să se îndrepte cît mai curînd, campania fiind abia la începuturile sale. Pe de altă parte, însă, nu prin prisma acestor dificultăți trebuie privită activitatea cooperatorilor de la Poienari. Dar ei sînt realiști și plini de spirit revoluționar. Vor să-și facă datoria și devin de-a dreptul pătimași atunci cînd întîlnesc stavile în calea bunelor intenții care-i animă. Sînt, prin meritele lor, Eroi ai Noii Revoluții Agrare. Și se simt îndemnați, tocmai de titlul pe care-l dețin, să facă mereu mai mult și mai bine. Nici prin minte nu le trece să se culce pe-o ureche și să moțăie la umbra distincției care le-a încununat truda. Așa trebuie să fie eroii. Comuna e bogată, recoltele au fost mari, speranțele acestui an sînt încă și mai mari, iar poienarii vor să muncească așa cum se cuvine. Ca niște eroi adevărați, care vor să cîștige nu doar o bătălie, ci întreg războiul. Se zbat, în fond, pentru pîinea țării și a fiecăruia dintre ei. Sînt, uneori, nemulțumiți de ei înșiși. Se zbat, meditează și decid pentru a se îndrepta. Din această luptă, din această încrîncenare a izvorît, de fapt, bogăția de azi a poienarilor.

DAN MUCENIC ■
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU ■

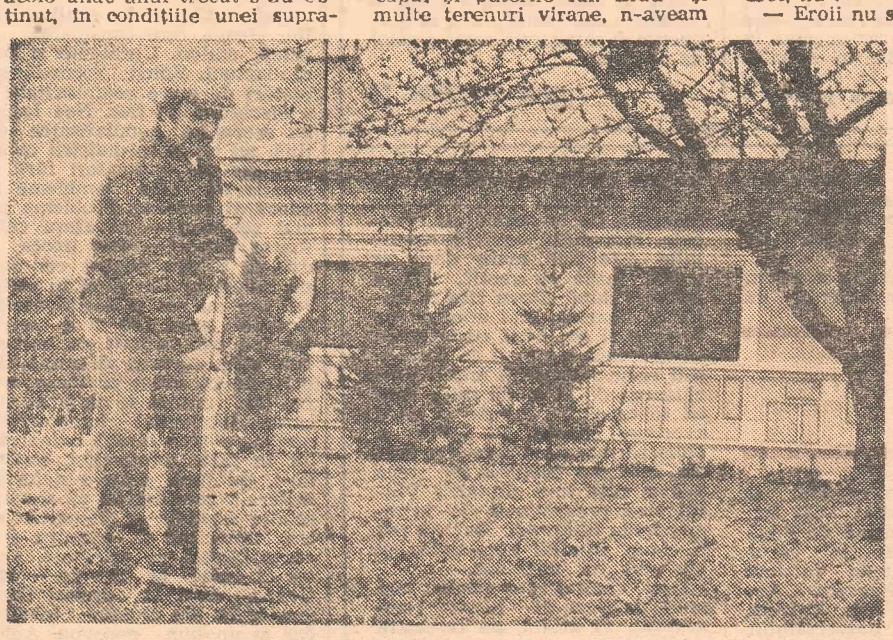

Inginerul-șef al C.A.P.-ului, Nicolae Dulgheru, își lucrează cu aceeași hărnicie de care dă dovadă la cîmp, și propria grădină

Se efectuează vaccinul animalelor din gospodăriile populației pentru ca ele, multe la număr, să crească sănătoase

„Nu există pămînt rău. Există, uneori, agronomi slabi"

O imensă întindere verde este întotdeauna liniștitoare și dătătoare de speranță. De acolo se va scoate pîine. Gîndul transformă, în cuptoare nevăzute, ceea ce pămîntul încă nu a plămădit. Cît de mult griu va fi în hambare ? Numai puterea și vrednicia oamenilor pot da răspunsul. Orășanul cînd se găsește față în față cu pămîntul gîndește ca mine, cu diferențele de exprimare și simțire, care apar și într-un interviu cu un slujitor devotat al agriculturii.

Mihai Cojocaru, doctor în agronomie, îmi arată, cu o vizibilă plăcere, pe lîngă pămîntul, scăldat în sfîrșit de soare, fermele cu animale bine întreținute, via, lucrată butuc cu butuc, trecută printr-un minuțios control de calitate, vișinii și cireșii apăsați de rod, caișii și piersicii mai dezavantajați, dar nu îngrijorător de sărăciți de fructele savuroase.

Aurel Conduratu își scoate cizmele ude după obișnuitul control de dimineață. Cîmpul se prezintă bine, se dezvoltă normal, cu semne chiar de precocitate. De cînd era inginer-șef al Întreprinderii agricole de stat Afumați păstrează obiceiul să ia zilnic „pulsul" pămîntului pentru ca să știe cum să intervină.

— Ce virstă îmi dați ?

Îl privesc încă o dată. Zvelt, cu părul alb, cu o față fără riduri, bronzat, cu ochii vii și privire decisă, să tot aibă 55—60 de ani.

— Vă mulțumesc, am împlinit trei sferturi de veac ! Dacă n-aș mai munci la fel de susținut cred că, în două-trei luni, aș ajunge să am peste virsta din buletin. Nici nu ne dăm seama cît de bine ne face viața activă pînă nu ajungem s-o pierdem...

Aurel Conduratu, îmi spune directorul Mihai Cojocaru, este o valoare și un om. I.A.S.-ul se bizuie pe el în tot ce inițiază. Are un suflet mai tînăr decît unii tineri... Într-adevăr, mi-a arătat cei mai frumoși copaci din livadă, a avut cele mai sensibile cuvinte pentru primăvara care chiar dacă și-a făcut nițel de cap e cu atît mai dorită și iubită, s-a entuziasmat de posibilitățile colegilor săi cu candoarea inconfundabilă a începătorilor, dar, cînd a pus mîna pe pămînt, gestul său era numai cunoaștere, maturitate, înțelepciune dobîndită prin bibliotecă și practică.

Mihai Cojocaru, cu 25 de ani mai tînăr decît Aurel Conduratu, este la fel de „bătrîn" în înțelegerea vieții de agricultor. De la facultate a plecat în Bărăgan, convins că nu-l așteaptă o viață ușoară. Nici nu o căuta. I se propusese să lucreze la o catedră în București, să vadă pămîntul de pe geamul amfiteatrului. Nu credea în puterea lui de dascăl, și apoi fiul de țăran pornise de acasă către agronomie dintr-o mare pasiune. Se mira cînd unii colegi din cămin vorbeau despre medicină sau mecanică ca despre o îndeletnicire nu ca despre o chemare care te arde dacă nu i te supui... Plecarea în Bărăgan a fost o idee fericită.. Acest om, care nu-mi pare deloc un sentimental, păstrează cele mai duioase amintiri de atunci și mă cheamă să înțeleg cu sufletul, nu numai cu mintea, munca celor care toată viața se scoală odată cu soarele.

— Bărăganul este perla pămîntului românesc...

— N-am întîlnit un cap de serie care să ceară cel mai neproductiv pămînt.

— Pentru că nici nu există pămînt rău, există numai agronomi slabi.

— Acum 27 de ani un agronom bun a tras către un pămînt bun pentru ca din această unire de forțe să iasă rezultate foarte mari.

— Nu-i chiar o regulă, deși **aici sînt imediat remarcate. Dar ce-ar fi numai atît ! Casele sînt frumoase, pămîntul este prosper, vitele sînt grase.**

— Starea întreprinderii este bună pentru că nemulțumirea creatoare este starea normală a fermierilor. Avem planuri mari. După discuția cu dumneavoastră avem o întîlnire cu arhitecți, constructori pentru noi investiții. Cantitatea de produse fiind în creștere capacitățile de producție trebuie dinamic corelate.

— Săgeata, din planul realizărilor, merge numai în sus ?

— Investiția trebuie să fie cu un pas înaintea producției pentru că numai așa este posibilă dezvoltarea.

— Pasul acela cine-l cîntărește ?

— Firesc, organul de conducere colectivă.

— Ați făcut și pași pe care-i regretați ?

— Numai cine nu muncește nu greșește, dar lupta e să greșim din ce în ce mai rar și mai puțin. Nu-mi face plăcere să-mi amintesc de un asemenea pas dar, și dacă mă fac că-l uit, el tot a existat. În primii ani, cînd s-au aplicat erbicidele, din exces de zel, ca să avem culturi cît mai curate și să-i întrecem pe cei din jur, am exagerat doza. Parcela în loc să fie o podoabă, a fost o... jale. Atunci am înțeles, încă odată, cîtă dreptate au bătrînii noștri cînd spun : „Leacul nu-i cu sacul" !

— Nici chiar în medicină, deși unii iau hapuri cu și fără rost. Dar pasul reprezentativ ?

— Nu pot să precizez un fapt care să exprime, în mod corect, saltul calitativ. Pașii mici, trudiți, chibzuiți, cu multă știință de carte la zi, îi constatăm pe cîntar. Mai exact, pașii noștri sînt văzuți de ceilalți.

— Credeam că cel care stă pe margine măsoară cu aproximație efortul dumneavoastră !

— Cel care nu-i în „joc" vede mai repede și binele și greșeala.

— În general da, dar nu într-o profesiune ca a dumneavoastră.

— Vă contrazic ! Dacă este lapte și carne se știe că am lucrat bine. Ori noi, față de acum 10 ani, dăm de două ori mai mult lapte și de două ori mai multă carne.

— Toamna se numără bobocii ! Încercați această evaluare din luna mai ?

— Anul agricol pare capricios și pe neavizați îi induce în eroare. În ce mă privește sînt optimist. Anul este mai umed și cu toată întîrzierea primăverii culturile sînt dezvoltate încît promit producții cu mult peste cît au planificat.

— Treceți cu ușurință de la legume la fructe, de la grîu la porumb, la vite, după nevoi. Sînteți un... „generalist" agronom ?

— Este un evantai mai larg pe care-l practicăm, dar fiecare ne pricepem mai bine într-o direcție, eu rămîn cerealist, pentru că Bărăganul nu-i o legătură trecătoare.

— Cîmpul, cu multiplele lui cerințe, vă ia tot timpul. Într-un an de cîte ori intrați într-o sală de spectacol ?

— Din fericire nu trebuie să fiu într-o sală de concert ca să am acces la muzică. Din cînd în cînd, cînd se supără prea tare soția, merg la teatru, nu atît pentru bucuria momentului, ci mai ales pentru retrăirea spectacolului.

— Nu vă înțeleg.

— Întrebările piesei (dacă ea este de valoare, altfel nici n-o caut) le analizez la rece, după ce a trecut șocul spectacolului, fără influența jocului actorilor. De multe ori, în acest fel mă analizez, mă admonestez pentru ce greșesc, mă bucur că sînt asaltat de gînduri frumoase.

— Aveți un suflet cald, care vibrează pentru oameni, cred că așa de fapt trebuia să încep.

— Mă scuzați, nu vă înțeleg eu acum.

— Într-o seară v-am dat un telefon și v-am cerut ajutorul pentru un tînăr necunoscut, pentru dumneavoastră și pentru mine, care trecea printr-o dramă. Telefonasem și la alți cameni, dar fără succes. Dumneavoastră ați răspuns, pe loc, afirmativ. Acest om nu va uita niciodată că i-ați întins o mînă frățească, decisivă, la timp.

— Și cu mine alții au făcut la fel, în tinerețe, cînd am avut nevoie de îndrumare și ajutor.

— Unii mai uită.

— Poate stau mai prost cu memoria.

Între cer și pămînt în acea clipă, eram numai noi fiecare cu memoria lui.

CARMEN DUMITRESCU ■

„Bărăganul dintre ape"

(Urmare din pag. 1)

zeci de metri. Cine a cunoscut „Balta", cine a lucrat la îndiguire și defrișare, cine astăzi trimite de aici țării pîine are ce povesti toată viața. Acum, în primăvara lui 1987, an în care spiritul noii revoluții agrare este el însuși roditoare sămînță, ne interesează ce și cum au dat viață oamenii Bălții, viitoarelor recolte, recolte pe care și le doresc mari și sigure.

Poposim la IAS Făcăeni, unde directorul unității, inginerul Ștefan Ambrosă, se prezintă cu timiditatea alergătorului care participă la primul lui maraton și care nu dorește să fie băgat în seamă. A împlinit de curînd 34 de ani și de loc este din Moldova, de pe meleagurile lui Nică al lui Ștefan a Petrei. A fost repartizat în 1978 la IAS Făcăeni. Purta în el dorul de Ozana și se gîndea că nu va rămîne aici nici o săptămînă. Ne-o spune deschis. Dezarmant de cinstit. Săptămîna aceea va avea în curînd 10 ani. Zece ani în care el a pus sub brazdă în fiecare toamnă și primăvară, odată cu sămînța, dorurile și pasiunea pentru meseria aleasă. A crescut, cum el însuși o spune, odată cu producțiile. Ce a învățat în amfiteatrele și laboratoarele facultății, i s-a părut de multe ori insuficient pentru a însemna ceva între acești oameni care te strîng la piept după fapte. Și fapta în „Baltă" este altfel ca în terasă. Aici ploaia te biciuie, arșița te seacă, iar gerul te arde. Aici, într-o zi, mai precis într-o sîmbătă, care în calendar era datată 9 mai 1987, am trăit nu mai puțin de trei anotimpuri. Dimineața a fost senin cu soare primăvăratic. După vreo două ore s-a pornit un vîj, cum îi spun oamenii din partea locului, și cerul s-a întunecat. Vremea s-a răcit dintr-odată și a început o ploaie de toamnă de te pătrundea pînă la os. N-a fost suficient. Către prînz ploaia s-a transformat în lapoviță. Trei anotimpuri de la ora 7 la ora 12. Și unde ? La 22 km de Fetești, unde ca să ajungi la acești bărbați ce știu să învingă anotimpurile, și să le transforme în pîine trebuie să traversezi apele Borcei cu un pod plutitor.

Ploaia a întrerupt lucrul mecanizatorilor și la una din ferme stăm pe îndelete de vorbă despre oameni și campanii. Campanii care pornesc una din alta și au la rădăcina lor oamenii care le poartă, așa cum ostașii din linia întîi duceau greul războaielor. Aflu că din săptămîna pentru care fusese pregătit să rămînă în Baltă, șase ani a fost șef de fermă. Apoi, a fost promovat inginer șef la IAS-ul vecin din Borduși. După aproape 3 ani a trebuit să se întoarcă la Făcăeni. De data aceasta ca director. Avea 33 de ani și un transfer trimis de Institutul Fundulea, la care a renunțat după ce s-a gîndit și frămîntat mai multe nopți. Cine renunță la Ozana și la Hanul Ancuței, renunță și la Institutul Fundulea. Se întorcea director între oamenii cu care muncise și care, cum spune chiar el, au știut să-l crească.

Vorbește inginerul Ștefan Ambrosă despre mecanizatorii și fermierii din Baltă de te minunezi. Despre fiecare are altceva de spus. Simți în fiecare cuvînt recunoștința. O recunoștință ce izvorăște din omenia omului față de oameni. Cînd povestește cum în această primăvară, cînd trei anotimpuri într-o zi au mai fost, și-a realizat cea mai scurtă campanie din istoria unității, și la ce nivel calitativ, cînd a semănat 3 000 ha cu porumb, 1 600 ha cu soia, 1 000 ha cu floarea soarelui, 300 ha cu fasole și alte 500 ha cu plante furajere, în mai puțin de o lună, vorbele i se înmoaie, devenind ca miezul pîinii scoasă din cuptor. Nu uită să spună că oamenii au intrat în Baltă într-o joi și au ieșit într-o marți. Dar într-o marți după aproape 4 săptămîni, timp în care au pregătit pat cald viitoarelor semințe pe care le-au așezat apoi în brazdă cum cer cele mai riguroase tehnologii. În aceste zile fără nopți, Tudor Marcu, Constantin Dinu, Stoica Ghinea, Ion Nedelcu, Tănase Nedelcu, Ștefan Nenciu, Nicolae Geanică, Ion Manea, Marin Toacă, Stancu Sin, Stan C. Stancu, Dobre Stancu, Gheorghe Nenciu și tovarășii lor, cu care au strunit împreună hergheliile de cai putere cu inimi de oțel ale tractoarelor, au făcut adevărate minuni. Acum, cele aproape 6 000 ha semănate într-o lună, au răsărit uniform și se dezvoltă viguros, cerînd de la cei care le-au pus sub brazdă alte și alte munci, pînă cînd ele vor deveni rod. Aflu că mulți din ei au lucrat cîte 17 și chiar 20 ore din 24, că semănau porumbul, floarea soarelui și soia privind cum cresc grîul și orzul pe cele 4 000 ha, care acum se înfățișează privirii ca o imagine a optimismului. Aflăm că șefii de fermă Dumitru Stancu, Constantin Mladinovici și Ioniță Stoica erau prezenți mereu cînd la grupa de tractoare care pregătea terenul, cînd la semănători. Și între două drumuri poposeau la cantină, acolo unde se pregătea hrana pentru mecanizatori.

Îl întrebăm pe directorul Întreprinderii agricole de stat Făcăeni, pe inginerul Ștefan Ambrosă, ce-și dorește în 1987.

— Din suflet vreau ca munca oamenilor din unitatea noastră să fie răsplătită cu producții duble față de 1986. Dorința noastră, să știți, că nu este utopică, ea poartă, de acum, gîrul muncii făcute la timp și mai ales de calitate. Și dacă sînt acum la Făcăeni și nu la Fundulea, poate că acest lucru este și datorită fiicei mele, Alina, care, printre primele propoziții pe care le-a făcut, a fost și aceasta : „Tata lucrează la grîu și mama la pîine", soția mea fiind inginer la fabrica de pîine din Fetești. Că este greu, că este ușor, aici la noi, în Baltă, nu știu. Cert este că atunci cînd aflăm că despre mecanizatori se vorbește ca despre mineri, mineri de la suprafață, ne simțim bine. În fond, oamenii Bălții, oamenii pîinii, de aici dintre apele Dunării și Borcei, știu să se lupte cu natura. Din cînd în cînd apele care ne înconjoară cresc și vor să pătrundă acolo de unde au fost scoase, iar oamenii de aici pun la diguri pieptu-rile lor fiindcă doresc să vadă spicul cît vrabia și știuletele cît brațul voinicului.

Ce ar mai putea fi adăugat despre acești oameni, care știu să vorbească prin faptele lor, fapte care sînt întotdeauna deasupra cuvintelor.

Prodecan în cîmpie

(Urmare din pag. 1)

care au coborît de la catedrele Institutului agronomic bucureștean în plin Bărăgan nu doar din motive... magnoliescente ci mai ales ca să ia pulsul primăvăratic al stațiunii experimentale pe care o coordonează.

„Cu gunoiul cum facem ? Ai forțele necesare sau cerem ajutorul lui Protopopescu ?" „N-am probleme. Ne descurcăm cu forțele noastre". „Să dispară zidul de la microfermă. Să facem silozul". „Bine, am reținut : facem silozul !" „La dovleci și la varză furajeră... Nu punem mai mult de un hectar. Să vadă și studenții ce-i cu varza și cu dovlecii ăștia !"

Cu gesturi rapide, de om sigur în casa lui, Alexandru Ignat s-a și instalat la pupitrul de comandă al unor fire nevăzute începînd să dirijeze o veritabilă simfonie de telefoane de aici, din mijlocul Bărăganului. Apare imediat directorul stațiunii, Stelian Neacșu, cel mai longeviv director, are patru ani vechime — „pînă la el au fost schimbați șase directori" — intră pe rînd și alți specialiști ai diverselor sectoare, apar și cănile cu lapte — un lapte gros ca smîntîna, desigur — și cu o mînă pe cană, cu alta pe telefon, dr. Alexandru Ignat își începe recitalul său agronomic, susținut în plin Bărăgan cu un temperament și o vivacitate de parcă omul acesta și-ar fi dat doctoratul nu doar într-un domeniu strict științific, cum este fitotehnia, ci și în cel al relațiilor de producție.

„Urmează să vină telexul pentru cele 25 de juninci, aprobare de la tov. Calciu. Să și le aleagă Petrică, cele mai bune : prin transfer". „Necazu-i la furaje. Nu-i tăriță !" „Tăriță ne dă Oancea". „Nu. S-a centralizat. Repartizarea se face la minister". „Ce număr are tovarășul ? Ia stați așa... Păi n-a fost studentul nostru ? Un student excepțional... Trebuie să țină puțin și cu noi. Cît i-ați cerut ?". „30 tone", „Ia stați așa..."

Ciudat mai mănîncă profesorii universitari de la agronomie o felie de pîine și o cană cu lapte. Ei țin pîinea în mînă ca pe un neprețuit document științific. Ei iau pîinea de pe masă și o ridică în aer cu gestul cu care noi, oamenii obișnuiți, ne scoatem buletinul de identitate la un control inopinat. Ei țin cana cu lapte ca pe o cupă de șampanie la încheierea unei reuniuni internaționale la care tocmai s-a semnat tratatul de pace pe termen nelimitat. Dar noi sîntem în județul Călărași, în plin Bărăgan.

„Ocupat, ocupat, ocupat. Vorbesc, domnule, de rup pămîntul !" „Mai avem o problemă cu duzii ăștia, tovarășe prodecan". „O clipă. Cu tovarășul inspector general, vă rog. Scuzați. (Am sunat la tov. ministru adjunct). Am rămas cu telefonul de ieri cînd am fost la dvs. (Cîți duzi îți trebuie Steliane ?) Tovarășe inspector, ajutați-ne cu 2 500 duzi. Nu-mi trebuie soi special. Duzi pitici. La Moara Domnească. Dezvoltăm sericicultura, agricultura... Am niște spații care trebuie umplute... Vă rog, vorbiți cu dînsul, trimit om cu comanda, mașină... să-i luăm repede. Dumneavoastră, care ne iubiți... Toată stima. Mulțumiri alese !"

Prodecanul Alexandru Ignat mînuiește formidabil năvodul de telefoane pe care îl aruncă de aici din mijlocul Bărăganului în noianul celor mai diverse relații de producție. Nu obosește nici o clipă : trage năvodul din adînc, se bucură de recoltă, îl aruncă din nou, pîndește, așteaptă, atacă de parcă de fiecare gest al său ar depinde mișcările unei armate nevăzute. Și adevărul chiar acesta e : de fiecare gest al său depinde o parte din viitorul agriculturii noastre tinere.

„Găinile astea-s cam chelite. Să vedem dacă Mihailov n-are material mai bun". „Mai bine le redresăm ! Ce să le mai vînzolim atîta ? Oricum găinile schimbă fulgii. Nu facem decît să le stresăm. Găinile sînt extrem de sensibile, le redresăm aici și gata !" „Numai o clipă. Alo. da. Vă deranjează fostul dvs. student — zice în glumă profesorul Alexandru Ignat către studentul său ajuns acum la minister. Ajutați-ne cu 30 t de tărițe. Da, vine mîine un om cu hîrtie. Vă mulțumim cu drag !" Privirea prodecanului se redeschide către cei de la masă. Luminoasă. Se oprește asupra lui Stelian Neacșu : „Directore, ai acum pînă și tărițele ! E cazul să faci cinste. Mai dă un rînd de lapte !"

Curios mai mănîncă profesorii de la agronomie pîinea și laptele. Ei țin felia de pîine în mînă și ceașca de lapte ca niște specialiști care îi învață pe viitorii specialiști și țărani cum să facă un lapte mai bun și o pîine mai bună. În cazul ăsta pot înflori și magnoliile din fața Stațiunii didactice Belciugatele, mai liniștite. În cazul ăsta totu-i în ordine. Așteptăm să se încălzească. Și iată că s-a și încălzit !

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Telca și Dumitru Bauman din București** (str. Meșterul Manole nr. 17, Sectorul 3), în vîrstă de 72 și, respectiv, 78 de ani, ne solicită de cîtva timp să le găzduim în această pagină cuvintele de mulțumire pe care le adresează factorilor de conducere ai Consiliului popular al Sectorului 3 al Capitalei, pentru înțelegerea și omenia dovedite, într-un moment greu al existenței lor. O facem cu bucurie.

■ La memoriul lui **Tudor Mavrolide din Constanța** (str. Al. Lăpușneanu nr. 183), purtînd numărul de înregistrare 10.182/1986, ne răspunde **Procuratura Generală a R.S.R.:** Hotărîrea judecătorească prin care vi s-a respins contestația la decizia de desfacere a contractului de muncă a fost desființată de către Tribunalul Suprem, ca urmare a recursului extraordinar declarat de procurorul general. Dosarul a fost trimis pentru rejudecare la Tribunalul județean Ialomița.

■ Am citit în revista dv. despre un agregat — un fel de calorifer electric cu vaporizator în flux de scîntei, cu multe îmbunătățiri și avantaje față de caloriferele care se produc acum în țară, conceput de către ing. Ion Litiveanu din București și înregistrat la O.S.I.M. încă din anul 1975 sub numărul 130 148. Toate calitățile și performanțele acestei „microcentrale de apartament", enunțate de altfel pe larg în amintitul articol, îl aduc din nou, și mai acut, în actualitate. Am înțeles că a fost trimis spre examinare Institutului central de cercetări mașini-unelte electrice și electronice. Oare, respectivul institut să nu fi deliberat pînă acum asupra respectivului agregat? — întreabă **Florică Dumitriu din București,** (aleea Mozaicului nr. 6, bl. B9, sc. A, ap. 24) și îi întrebăm și noi, la rîndu-ne, pe cei care ne-au rămas datori cu un răspuns concret, la obiect.

■ Primim de la **Ministerul Muncii: Elisabeta Dinică din comuna Valdeeni, județul Vilcea,** este țărancă cu gospodărie individuală aflată în zonă necooperativizată, deținînd în proprietate 2,24 ha teren, din care 2,20 ha livezi și 0,04 ha alte terenuri, cu care nu s-a înscris în C.A.P. Uda, județul Argeș, care i-a întocmit din eroare dosarul de pensie în baza Legii nr. 4/1977, pe considerentul că a lucrat la cooperativele agricole de producție din Făurești (Vilcea), Bulzești (Dolj), Bălcești (Vilcea) și Uda (Argeș). Comisia Centrală de Pensii a hotărît anularea deciziei nr. 602 din 6 septembrie 1983 emisă de Comisia de pensii a județului Argeș.

Astfel, Comisia județeană de pensii Argeș, prin decizia nr. 742, din 26 august 1986, a anulat decizia nr. 602/1983, a respins cererea de înscriere la pensie din cadrul asigurărilor sociale ale membrilor C.A.P., restituind suma de 1 230 lei depusă din eroare la fondul pentru pensie suplimentară a membrilor C.A.P.

N.N. La dosarul întocmit de Comisia județeană de pensii Argeș există adresa nr. 4 669/1985 emisă de către U.N.C.A.P., prin care se arată că **dacă E. Dinică devine membră cooperatoare poate să beneficieze de pensie și pentru perioada anterioară, conform legii. La data de 12 iulie 1983 adunarea generală a membrilor cooperatori din comuna Uda (Argeș) o primește în rîndurile cooperatorilor cu terenul amintit mai sus,** de altfel slab productiv. Să mai amintim și faptul că soții Dinică au muncit efectiv 30 de ani în sectoarele zootehnice ale unităților agricole din comunele Făurești (Vilcea), Bulzești (Dolj), Bălcești (Vilcea) și Uda (Argeș). Socotim că este de datoria U.N.C.A.P. și a Ministerului Muncii să clarifice în mod corespunzător acest caz mai deosebit.

■ Pensionarul **Alexandru Cazacu din Bacău** (str. Milcov nr. 108, sc. C, ap. 12) ne scrisese că a fost grav bătut de către fiul unui vecin de-al său. După ieșirea din spital — ne scria omul cu indignare — i-am intentat agresorului acțiune de dare în judecată. Am procedat conform prevederilor în vigoare, înaintînd dosarul la judecătorie dar, neprimind citație, m-am dus să mă interesez de soarta documentelor. Grefierul de la judecătorie mi-a spus că n-a primit nici un dosar și că trebuie să merg la I.R.E., unde lucrează Daniel Baciu, cel care m-a bătut. Jurista de la I.R.E. mi-a spus, la rîndu-i, că n-a primit nici un fel de dosar. Totuși, mi-a sugerat să merg la tribunal. Arhivara de la Tribunalul județean Bacău mi-a spus că a trimis dosarul înapoi la Consiliul popular al municipiului Bacău, spre rejudecare. Cei de la consiliu s-au mirat și au dat din umeri, atenționîndu-mă că n-avea nici un rost să li se retrimită dosarul. Sînt om bătrîn, am 75 de ani și nu credeam că după ce a mai apărut o dată situația mea în revistă, să fiu purtat pe drumuri.

■ La scrisoarea **Anei Neagu din Sibiu** primim un răspuns de interes ceva mai larg din partea **Oficiului Farmaceutic din Brașov:** Medicamentul FINLEPSIN — după cîte sîntem informați de către Ministerul Sănătății — va fi în farmacii și în anul 1987. Cît privește medicamentul TREPAL, produs indigen, n-a lipsit din rețea, el fiind livrat farmaciilor conform cererii. Farmacia din Sibiu, care eliberează medicamente pentru copii, l-a avut în permanență.

■ Prezențele de spirit pentru marile gesturi umane nu sînt chiar atît de rare. Le semnează, de regulă, oamenii frumoși la suflet. Am să vă povestesc succint o întîmplare din tramvaiul 1 din București, probabil prima linie de tramvai construită în Capitală. O bătrînică a vrut să urce în tramvai, dar manipulantul pornise. L-am rugat să oprească, pentru că biata bătrînă abia se ținea în cîrje. N-a vrut să oprească. Era un munte de om, la 1,90 m și cam de 100 kg dar, se pare, negru la suflet. „Omul acesta a făcut azi un gest de neomenie și de-aia am venit să-i cer socoteală", i-am spus șefului de la capătul liniei 1. „Muntele" de om se apropia și-i spun pe șleau rațiunea prezenței mele acolo. „Deci, n-a urcat bătrînica? Am văzut-o. Am crezut că a urcat. Oricum, în aglomerația aceea, dacă n-a fost ajutată de nimeni, n-avea cum să urce, oricît aș fi stat în stație. Totuși, îmi pare rău. Eram în întîrziere, întrucît se întrerupsese curentul 15 minute..."

V-am scris aceste rînduri — specifică în misiva sa **Cornel Gherman, din București** (str. Păstrăvului nr. 24, bl. 13, ap. 29, Sectorul 3) pentru că, oricare ar fi situația mijloacelor de transport în comun, există două categorii de semeni de-ai noștri care trebuiesc ocrotite: este vorba de bătrîni și de copii.

■ În soluționarea unor probleme locative ne-au parvenit la redacție următoarele răspunsuri pozitive: **Întreprinderea de transporturi auto din județul Neamț** ne răspunde că lui Ion Neacșu din Piatra Neamț i-a fost repartizat, pe data de 18 aprilie 1987, un apartament cu două camere (blocul nr. 61, sc. A, apartamentul nr. 18) din strada 1 Decembrie 1918; **Consiliul popular al Sectorului 6 București** revine cu un răspuns și ne confirmă că atît locatarei Magdalena Ionescu, cît și socrilor cu care locuia, li s-au repartizat apartamente corespunzătoare.

■ Sînt responsabil cu cartea de imobil în cadrul Asociației de locatari din str. prof. Emil Racoviță nr. 51 — ne scrie **pensionarul Sălăjan Vasile din municipiul Cluj-Napoca.** Despre ce este vorba? Consiliul popular municipal din orașul de pe Someș a emis decizia de evacuare nr. 651, prin care numita Ana Piodi este categoric evacuată din imobilul nostru de la adresa mai sus amintită — și, asta, din cauza comportamentului său necivilizat și a greutăților pe care le face asociației noastre de locatari. Sus-numita, în loc să se potolească și să-și vadă de treburi, ca oamenii întregi la fire, continuă a se purta total-mente necorespunzător. Ba, mai mult, a adus în apartamentul pe care încă îl deține pe numitul Romulus Duca din Tîrgoviște, care nu deține acte legale. Asociația de locatari din Emil Racoviță, 51 roagă factorii de resort să respecte Legea nr. 5/1973 și să ducă la bun sfîrșit decizia de evacuare!

■ În clarificarea situației lor profesionale mai mulți cetățeni s-au adresat revistei noastre pentru sprijin. Mulțumind factorilor de resort pentru operativitatea și competența dovedite în conlucrarea cu revista noastră, în stimularea acestui dialog fructuos între cetățeni și autorități, dăm publicității cîteva soluționări favorabile. **Consiliul popular al județului Olt** ne răspunde că la data de 30 martie 1987, Elisabeta Daniel din Caracal a fost repartizată la Filatura de bumbac din Drăgănești (Olt); **Consiliul popular al județului Cluj** ne înștiințează că Sanda Gabro din Cluj-Napoca a fost repartizată la Combinatul de pielărie și încălțăminte „Clujeana"; iar **D.P.M.O.S. București** ne informează că Vașcan Mordachiu a fost repartizat în muncă la I.C.E. „Romenergo".

■ În numele unui grup de pensionari din **Tg. Jiu, ne scrie Ion Șoldea,** (str. Unirii, bl. 3, sc. A, ap. 6). Care le este pasul bătrînilor pensionari? În fața blocului amintit din strada Unirii au plantat mai mulți puieți de tei și tufe de trandafiri, firește pentru a înfrumuseța spațiul verde și pentru a trebălui cîte-ceva în timpul lor liber. Pînă aici toate bune și frumoase. Numai că, Violeta Ungurici, vecina lor de la apartamentul nr. 10, și-a făcut un prost obicei din a smulge „tufănelele" de trandafiri și a rupe mugurii teilor.

De la cîteva geamuri — conchide semnatarul — am surprins chipuri ale bătrînilor pensionari, senini și neclintiți — ca o fotografie mai veche —, veghindu-și trandafirii și teii cu aceeași căldură cu care își îngrijesc nepoții. Întrebarea care ni se pune — și o punem și noi celor în drept din Tg. Jiu — cine-i dă permisiunea Violetei Ungurici să aibă o astfel de atitudine? Poate i se găsește vreo altă preocupare ceva mai gospodărească...

■ **Constanța Neagoe din Timișoara,** om al muncii la Întreprinderea „Modern", sesizase cîteva abuzuri săvîrșite de maistrul Nicolae Breb de la banda de tras nr. 5. În răspunsul dat de către **Consiliul popular municipal Timișoara** ni se comunică faptul că se confirmă cele sesizate. Să reproducem: Se confirmă faptul că maistrul Nicolae Breb se comportă urît cu subalternii, de la banda de lucru. De asemenea, se confirmă că a pontat-o pe Elena Mitar, fără ca aceasta să fi fost la serviciu. De altfel, maistrul N.B. a mai fost sancționat pe linie profesională și politico-administrativă. Cazul său se află în cercetare la Procuratura locală din Timișoara.

Conducerea Întreprinderii „Modern" a hotărît schimbarea sa imediată din funcție.

N.N. Așteptăm o completare de răspuns și din partea Procuraturii municipale de pe malul Begăi.

■ Cu referire la sesizarea **Octaviței Dună din Tătărăștii de Jos,** județul Teleorman, ne răspunde **Procuratura județeană Teleorman,** că aspectele sesizate se confirmă, iar Constantin Dună și-a luat angajamentul că se va comporta corespunzător în familie, că nu va mai folosi violența împotriva copiilor și a soției, că nu va mai consuma abuziv băuturi alcoolice, că în familia Dună va interveni buna înțelegere și climatul sănătos familial.

Totodată, s-a luat legătura cu colectivul de sprijin al autorității tutelare, de pe lîngă consiliul popular comunal spre a lua-o în evidență pe minora Octavița Dună pentru supravegherea, îngrijirea, creșterea și educarea acesteia în condițiile prevăzute de „Codul Familiei".

■ La fața portului „Corabia", județul Olt, se află un splendid ostrov, de circa 4 km lungime și cam 1 km lățime (însumînd vreo 400 ha). Este integral împădurit de arboret de sălcii, o mare parte din sălcii sînt centenare. În interiorul acestui ostrov se află un superb lac bogat în pește, dar care este, din păcate, „colmatat" de plante acvatice și „rogălii", cum le spun localnicii. Mai sînt și bălării inutile de care ar trebui eliberat terenul.

Cu un pic de spirit gospodăresc — ne scrie consilierul juridic **Ștefan Pîrvulescu din Corabia** (str. Cuza Vodă, bl. C-1, sc. 3, ap. 11, județul Olt) — s-ar putea realiza aici o adevărată rezervație de fazani și căprioare. Terenul este propice culturilor horticole și ciupercăriei. Iar lacul trebuie amenajat pentru pescuit.

Pe cînd o descindere în Ostrovul Corabia?...

■ În urma verificărilor efectuate privind soluționarea cererii formulate de **Ion Mihalache din comuna Topraisar** (județul Constanța), ne răspunde **Consiliul popular al județului Constanța:** Ion Mihalache a fost om al muncii în cadrul I.E.L.I.F. Constanța, sistemul de irigații Topraisar, pînă la data de 1 noiembrie 1985, cînd a fost pensionat gradul II de invaliditate, iar la data de 26 noiembrie 1986 a fost trecut în gradul I de invaliditate.

În consecință, din situația relatată se confirmă — prin verificările efectuate la unitatea I.E.L.I.F. Constanța — că petentului îi sînt aplicabile prevederile articolului 15 din Legea 3/1982. Suma depusă l-a fost virată prin mandat poștal sus-numitului.

■ **Consiliul popular județean Teleorman** răspunde scrisorii lui Ion Tatu din comuna Cosmești: Copilul abandonat, Mihăiță Niculiță, pe care doriți să-l înfiați, provine dintr-o familie dezmembrată. Mama copilului, Vasilica Tabără, s-a deplasat în comuna Cosmești pentru clarificarea situației și, prin urmare, și-a dat consimțămîntul la înfierea pe care dv. o solicitați. Urmează să se clarifice situația copilului și cu tatăl acestuia — Relu Niculiță din Caransebeș — apoi să solicităm celelalte acte necesare la perfectarea înfierii.

Pagină realizată de
DORIN SĂLĂJAN ■

Scrisoare comentată

Un caz...

...Părea stînjenit. Deși calm, neliniștea mîinilor sale trăda zbuciumul interior al omului care avea ceva pe suflet. Privindu-l, chiar am avut în primele clipe senzația că vizitîndu-ne, nu dorea altceva decît să-și descarce sufletul, să se destăinuie că ar fi greșit cîndva și că e gata să-și răscumpere greșeala prin fapte bune. Fără un cuvînt, fără a se așeza pe scaunul ce i s-a oferit, a despăturit cu grijă o pagină de revistă în care o însemnare era subliniată rînd cu rînd cu creionul. Am citit-o fugar...

„Cu cîtva timp în urmă, Sergiu Vănescu și Ovidiu Novacek, doi... inimoși ospătari de la restaurantul „Călugăreni", situat pe Șoseaua Giurgiului la numărul 131, și-au propus, împreună cu șeful unității, să sporească „gama" serviciilor oferite „onor clientelei". Astfel, bucureșteanului Gavrilă Rus, care locuiește la apartamentul 218 în blocul la parterul căruia funcționează restaurantul, aceștia i-au facilitat, de pildă, o „trimitere" pentru 9 zile la Spitalul nr. 9, pentru tratament și refacere, în urma unei „terapii intensive" constînd din jigniri și brutalizări pînă la aducerea clientului în stare de inconștiență, „prescriindu-i" în cele din urmă și un popas în camera frigorifică, unde, de fapt, a și fost zăvorît. Desigur, omologarea unor asemenea servicii fiind necesară, ne-am adresat **Procuraturii municipiului București,** care, cu promptitudine, ne-a informat că dosarul privind pe făptuitorii S. Vănescu și O. Novacek, cercetați pentru săvîrșirea infracțiunii de purtare abuzivă, se află în curs de soluționare la Circumscripția 16 miliție, căreia i s-a fixat data de 6 decembrie 1986 pentru definitivarea cercetărilor. Cum rămîne, însă, cu... șeful unității?" („Flacăra" nr. 49/5 dec. 1986). ...Privindu-l drept în ochi, am anticipat:

— Sînteți unul dintre cei doi?

Puținele cuvinte i-au fost însoțite de un zîmbet amar, abia schițat.

— Sînt Gavrilă Rus. Aceia din mîinile cărora abia am scăpat cu viață sînt bine-mersi, pentru că de fapt, aproape că nu s-a întreprins mai nimic. Ba mai mult, responsabilul restaurantului mi-a declarat cu cinism că degeaba mă zbat, atîta vreme cît dînsul are toate posibilitățile pentru a rezolva această problemă.

În încăpere s-a așternut o tăcere grea, apăsătoare...

Firește, departe de noi gîndul de a minimaliza în vreun fel eforturile și competența acelora care sînt investiți anume pentru soluționarea fermă, în spiritul legii, a unor asemenea situații. Orice om de bună credință și-ar da seama că minimalizîndu-le, am rosti cu bună știință un neadevăr! Dar, în același timp, nu putem ignora nici faptul real că un om — indiferent de pricini — după ce a fost bătut crunt de niște ospătari, **din dispoziția șefului de unitate,** și apoi, în stare de inconștiență, azvîrlit pur și simplu în camera frigorifică, să fie nevoit să aștepte din iunie, anul trecut, clarificarea unei situații... clare ca lumina zilei! Pentru că lucrurile fiind tergiversate, cei care s-au dedat unui asemenea act de huliganism, încurajați, vor nutri speranța că se vor putea pune la adăpost de rigorile legii. Iar legea este una singură pentru toți.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

Costia Aurica — Bistrița: Am fi încercat să vă ajutăm, dar nu ne spuneți amănuntul cel mai important: în ce localitate v-ați căsătorit? • **Bălulescu Aurelian** — Galați: Ați uitat să indicați în scrisoare adresa. • **Prodan Mihai** — com. Topolog (Tulcea): Dacă aveți cel puțin 30 de ani vechime în muncă, puteți cere pensionarea la 60 ani. • **Alexandru Ion Tancău** — com. Măgura (Buzău): Trimiteți-i corespondența pe adresa redacției. • **Saragea Chiva** — com. Mihail Kogălniceanu (Ialomița): Nu ne ocupăm de astfel de lucruri, dar credem că la Televiziune. • **Macondoi Maria** — satul Prăjești, com. Mărînești (Bacău), **Cristian Gh. Sanda** — com. Robeasca (Buzău): Nu ați îndeplinit condițiile stabilite de Decretul 410/1985. • **Blaga Florica** — Satu Mare: Este obligația noastră, a tuturor cetățenilor țării, să cunoaștem legile care, de altfel, sînt publicate. • **Bivolaru Nicolae** — Tg. Jiu: Reveniți precizînd unde domiciliază mama dv. • **Bile Constantin** — Timișoara: Veniamin Chițu, telefon 69 25 15 sau 59 67 55. • **Topîrdea Nicolae** — Galați: Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie, str. Mănăstirea Căldărușani nr. 9, sector 1, 78178 București, tel. 66 56 60. • **Sgăvărdea Nelu** — Orăștie: Nu este suficient. Trebuie să urmați calea cunoscută. • **Abrudan Mariana** — Timișoara: Termenul de un an de la repartizare a fost depășit. • **Micu Mihai** — București: Încercați la Anticariat. • **Ioneseu Liliana** — Galați: Luați legătura cu Punctul orășenesc Rm. Sărat de repartizare a forței de muncă pentru a fi luată în evidență. • **Toma Aurelian** — București: Organizarea și desfășurarea cursurilor de policalificare se face în funcție de nevoile producției pentru muncitorii calificați care au cel puțin categoria a 3-a. Condițiile de promovare în categorii superioare sînt reglementate de Legea 12/1971 și Decretul 19/1986 și se referă la obligativitatea de a executa lucrări de nivel tehnic superior categoriei de încadrare, de a se asigura prin programul de fabricație un volum suficient de lucrări la categoria solicitată, stagiul minim în meserie, o bună pregătire profesională, aprecierea pozitivă a conducătorilor locului de muncă. • **Aneni Șerban Ion** — satul Zebil, com. Sarichioi (Tulcea): Potrivit Statutului C.A.P., aveți dreptul la 250 mp teren și la o casă de locuit.

REGHINA VĂRVICI ■

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

ELENA MUNTEANU STOENESCU : Maternitate

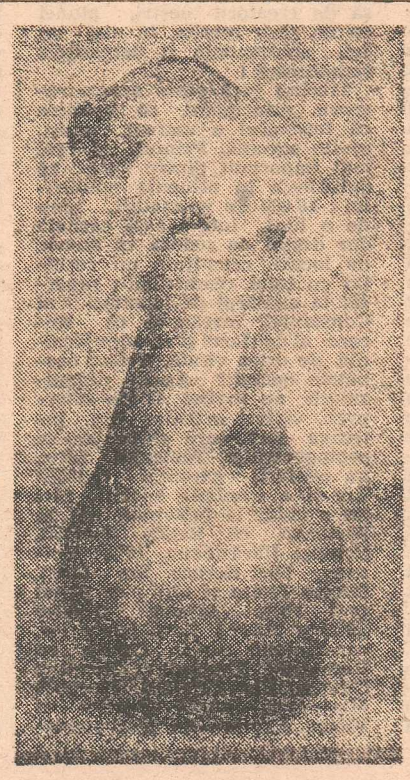

Miracolul sticlei

RODICA RAILEANU : Țărănci la râu

Al patrulea Tîrg de Artă

Prima ediție a Tîrgului de Artă, găzduită acum doi ani în generoasele spații expoziționale ale Sălii Dalles, a avut, ca să zicem așa, farmecul inedituluí. Lume multă, exponate multe, tatonarea cererii, ajustarea ofertelor, planuri de viitor etc. Cu alte cuvinte, întîmplarea în sine a trezit interesul artiștilor, al publicului, a stimulat străduința organizatorilor, a nutrit, de-o parte și alta, planuri, ambiții, gînduri, vise. Au mai avut loc, în același an și în același spațiu, dar mai spre toamnă, ediția a doua, apoi, anul trecut, ediția a treia și iată-ne, începînd din 12 mai, la ediția a patra. Care ar fi, după părerea noastră, inclusiv a organizatorilor, primul mare cîștig al edițiilor de pînă acum ? Primul mare cîștig ar fi, familiarizarea omului simplu, al iubitorului de frumos, cu ideea de operă de artă. Ca să fim limpede înțeleși, vom preciza că în primele cinci zile de la deschiderea actualei ediții, Tîrgul de Artă a cunoscut o deosebită afluență de public, peste 5 000 de vizitatori. Cîți din acești oameni vor mai cădea pradă „tentantelor" articole de kitsch, pe care le vor întîlni, în concediile lor, la munte sau la mare ? ! Organizat și în această idee, Tîrgul de Artă este și o terapie estetică pe termen lung, iar rezultatele ei vor cîntări, sîntem siguri, substanțial în efortul nostru comun de combatere a poluării artei. Ar mai fi, firește, de meditat și asupra altui aspect, al întîlnirii artistului cu publicul, mai exact spus asupra dialogului dintre ofertă și cererea. Din acest punct de vedere Tîrgul de Artă se arată a fi un examen pentru care artistul trebuie să se pregătească în mod deosebit, fără a renunța la propria sa personalitate, ci, dimpotrivă, verificîndu-i adevărata valoare, pentru că, la urma urmelor, o personalitate neacceptată, incapabilă să comunice cu marele public, este, în cel mai bun caz, doar o personalitate în formare, în plină căutare. Au existat, desigur, în acest dialog al artistului cu lumea și excepții, dar nu despre aceste confirmări ale regulei vorbim acum, ci despre falsa supoziție că un artist adevărat nu are de ce să expună într-un Tîrg de Artă. Tîrgul de Artă nu este arta scoasă pe tarabă, ci arta venită la confruntarea ei cu marele public. Din fericire, exact așa au gîndit și gîndesc cei mai mulți dintre artiștii plastici și, drept urmare, cea de-a patra ediție, prin marele număr de vizitatori de pînă acum confirmă necesitatea acestei confruntări, a acestui dialog. Ceea ce ne-am permite, totuși, să sugerăm organizatorilor ar fi realizarea unor puncte de atracție ale „tîrgului", o întîmplare vie, la fața locului (un atelier de artă, de exemplu, care să potențeze, în fața vizitatorilor, minunea însăși a producerii operei de artă), o atmosferă mai colorată, mai dinamică, specifică unui tîrg. Aplaudăm ideea că, la etaj, au fost grupate pictura, grafica, sculptura, că lucrările au fost panotate după criteriile unei reale expoziții, și nu ca la edițiile trecute, că parterul a fost larg oferit artelor decorative, articolelor de marochinărie, de sticlă, ceramicii și vestimentației, inclusiv articole de design, dar, undeva, în acest imens spațiu se putea prezenta macheta unui război de țesut, sau un mic atelier de imprimeuri realizate la fața locului. De ce o acțiune de larg interes, cum este o paradă a modei cu vestimentația aflată chiar în sală, a avut loc doar la vernisaj și va mai avea loc doar în ziua de închidere, pe 1 iunie (în aceeași zi va avea loc și un concurs de desene pentru copii, la care sînt invitați să participe cît mai mulți din copiii care știu să deseneze), nu au loc în fiecare zi ? ! E oare prea mult, sau prea greu ? ! Noi zicem că pentru o cît mai mare animație, așa cum îi stă bine oricărui tîrg, nici un efort nu e prea mic, mai ales dacă îl facem în numele artei, al frumosului.

VICTOR NIȚA ■

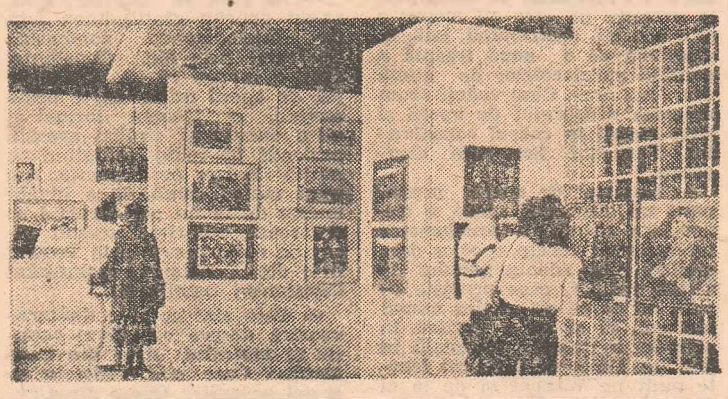

Mihaela-Silvia Roșca:

„Viața îți oferă nu numai șansa, dar și puterea de a te folosi de ea!"

— Mihaela-Silvia Roșca, să începem cu evenimentul care a însemnat consacrarea dumneavoastră profesională : concertul de deschidere a celei de a XIII-a ediții a „Lunii muzicii de operă și balet", manifestare unică în țară. Mi se pare că acest concert de deschidere, care s-a bucurat de succes, seamănă puțin cu evenimentele din biografiile romanțate ale marilor dirijori. Dumneavoastră l-ați preluat din mers, (deoarece inițial trebuia să fie dirijat de altcineva) printr-una din acele întîmplări norocoase ce nu lipsesc din biografiile celebre.

— Da, se spune că Toscanini a reușit să se afirme tot așa... Dar să păstrăm proporțiile. Întîmplările pot fi uneori fericite, și pentru mine așa a fost. Putea fi și altfel.

— Cred că nu sînt în lume, azi, mai multe femei-dirijor decît degetele de la o mînă. Ce înseamnă a fi femeie și dirijor, mai ales dirijor de operă ?

— Se cunoaște foarte puțin despre femeia-dirijor. E o profesiune puțin căutată de sexul feminin.

DAN ZAMFIRESCU ■

(Continuare în pagina 10)

Anchetă Flacăra :

Ce faceți ca legatari ai unui nobil și sfînt testament

„Creșterea limbii românești și-a patriei cinstire"

Se vor împlini 120 de ani de cînd, în mai 1867, la București, se convoca „Societatea Literară Română" ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 120 de ani, în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul altor valori literare și de gîndire filosofică.

Retrăind cu emoție evenimentul atît de important în ctitorirea culturii noastre naționale, ne amintim, dintre atîtea fapte și idei de răsunet, tulburătorul discurs de „recepțiune" pe care o personalitate a timpului, Ștefan Golescu, îl rostea în numele guvernului, punînd în evidență „misii" cu adîncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna : **„nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decît aceea de a-și cultiva limba națională, tezaur pe care nu este putere omenească să-i ice de la un popor". (...) „d-voastră primiți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această sală... și în această zi în care vorbesc inimile tuturor românilor, ce v-ar putea zice guvernămîntul României, ce nu ar fi deja în inimile dumneavoastră ? În aceste inimi cetim acea dorință ca Societatea Literară să nu uite nici un minut că depozitul sacru primit de la străbuni, Limba, trebuie să-l lăsăm posterității române... întreg și intact."**

Inspirați de această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbaterea deschisă tuturor generațiilor despre „creșterea limbii românești", propunîndu-le drept punct de pornire întrebările ce urmează :

1) În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 120 de ani ?

2) Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă ?

3) Ce faceți prin truda, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române ?

Au răspuns Titus Popovici, Gabriel Dimisianu, Aurel Covaci, Dan Grigorescu, Ileana Vulpescu, Eugen Barbu, Ioanid Romanescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Beniuc, Ovidiu Zotta, Nicolae Manolescu, Daniel Dimitriu.

În acest număr, în pagina 14, răspund Romul Munteanu și Marin Sorescu.

Anchetă organizată de AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Vitrina artelor

Răsplată morală

De 13 ani încoace, începutul primăverii cunoaște o activitate febrilă la Constanța, căci aci se desfășoară evenimente importante, nu numai pe planul muzicii din orașul de pe malul mării, dar cu răsfrîngeri și concluzii asupra activității operistice și coregrafice în întreaga țară. Pentru o lună de zile, deci, vechiul Tomis devine gazda cîntăreților și dansatorilor, a vîrfurilor artei interpretative românești, într-un festival armonios înglobat în Festivalul Național „Cîntarea României". În acest an, cea de-a XIII-a ediție a Lunii muzicii de operă și balet, organizată și susținută generos de C.C.E.S. și organele județene, a coincis cu împlinirea a 30 de ani de la înființarea Teatrului Liric din Constanța ; prilej care ne va îngădui, parte, în viitor, să facem o scurtă retrospectivă a ceea ce a însemnat și înseamnă această instituție de cultură, atît în contextul teritorial dar și în general, gîndindu-ne nu numai la formarea și împlinirea gusturilor și cerințelor estetice ale harnicilor dobrogeni, dar și la enormul flux de vizitatori români și străini, an de an, pe întreg litoralul nostru.

Să ne străduim acum a înțelege ce semnifică, sau mai bine zis ce se ascunde sub această emblemă, destul de prețioasă, „Luna muzicii de operă și balet". În primul rînd, să amintim că puține teatre, din lumea întreagă, au cutezanța să organizeze asemenea manifestări ; ele sînt foarte costisitoare, cer o organizare perfectă și constituie, chiar, o sabie cu două tăișuri ; căci după un flux mare de spectatori — atrași de nume sonore care dau garanția calității — urmează adesea și refluxul ; fapt care, să recunoaștem, nu convine nimănui ! Acesta este și motivul pentru care asemenea festivaluri sînt, de obicei, **tematice** : wagneriene, mozartiene, verdiene etc., adică o anumită perioadă de timp, zile sau săptămîni dedicate operelor create de genii — pietre — de hotar, în istoria operei, la care aderă mari personalități interpretative. Din acest punct de vedere, festivalul constănțean nu s-a înscris cu o anume temă ; mai mult, i-a lipsit chiar un specific, deoarece Teatrul Liric se ocupă nu numai cu operă ci și cu operetă, fapt deloc rușinos, ba dimpotrivă, lăudabil întru formarea publicului pentru „grand opera". Apoi, muzica românească a fost slab reprezentată ; poate mult mai bine ca altădată, dar încă insuficientă, deoarece **trei** seri dedicate creației autohtone, dintr-un total de **treizeci** ni se par încă foarte puține numeric ! Iată și motivul pentru care nu putem adera la acea prea des uzitată titulatură „capitală a scenei lirice românești", neinventată de organizatori, dar dăruită — cam pripit — de cîțiva critici muzicali ; căci dacă într-o asemenea „capitală" ar accede atît de puțină muzică de gen, contemporană ori mai veche, scrisă de creatorii noștri, atunci ea nu și-ar merita, în nici un fel, apartenența și denumirea **românească** !

Trecînd însă peste aceste rezerve principiale, să spunem că festivalul a marcat, totuși, multe succese. Primul și cel mai important dintre ele se oglindește în afluența publicului : 10 000 de spectatori, timp de o lună, într-o sală cochetă dar destul de redusă ca număr de locuri, constituie un rezultat cu totul remarcabil ; raportat la numărul de locuitori ai Constanței, înseamnă că fiecare al douăzeci și cincilea localnic, de orice vîrstă, a fost oaspetele operei ! Apoi, organizatorii au invitat 48 de interpreți, vîrfuri artistice din întreaga țară, care alăturîndu-se protagoniștilor Teatrului Liric, au conferit garanția calității dar și o emulație sporită, căci nu e chiar la îndemînă să ai parteneri ca Sanda Sandru, Pompei Hărășteanu, Ionel Voineag, Dan Serbac, Ion Micu, Mircea Moisa și alții : cu ei nu poți cînta „oricum" ci doar „foarte bine" ! Spre lauda lor, constănțenii — în frunte cu Veronica Diaconu, Niculina Cîrstea, Ilie Gănțoiu, Florența Marinescu, Emilia Ciurdea și Victor Axinte — au avut prestații egale cu numele „europene", cap de afiș, demonstrînd în plus și așezarea judicioasă în teritoriu a valorilor interpretative produse de celebra noastră școală de cînt.

Pentru prima dată, actuala ediție a festivalului a cuprins și alte forme de manifestare artistică înrudite cu opera ; începînd cu recitalul, continuînd cu concertul de arii din opere și terminînd cu concertul vocal-simfonic, ele au completat armonios atît muzica vocal dramatică cît și baletul. Aici, creația românească și-a găsit mai pregnant locul, „Vox Maris" de George Enescu, liedurile lui Bretan (minunat interpretate de Ionel Voineag, acompaniat de Ferdinand Weiss), prezentarea cu succes a baletului lui Laurențiu Profeta (după Miron Radu Paraschivescu) intitulat „Balada lui Rică" — prilej pentru o nouă afirmare a tinerei maestre coregrafe Anca Tudor (care a mai „legat" și o seară raveliană, în colaborare cu Iosif Sava). Reluarea bijuteriei scrisă de Paul Constantinescu „O noapte furtunoasă" și altele ; apoi existența **operei în concert**, cum a fost cazul cu „Così fan tutte" de Mozart, avîndu-l la pupitru în fața orchestrei simfonice din localitate pe Paul Staicu, sprijinit de cîțiva prim-soliști din Cluj-Napoca ; iată jaloane care atestă o creștere a interesului artistic pentru acest festival, dar și o gîndire mai complexă asupra structurii sale.

Teatrul Liric din Constanța are astăzi o directoare tînără și inimoasă, Ana Maria Munteanu, care a făcut multe în cîteva luni, de cînd a fost învestită în această funcție, mai ales pe planul organizatoric, al încrederii și prestigiului de care se bucură teatrul din partea publicului și a organelor județene. Să nu uităm că, de aici, s-au format și au plecat mari cîntăreți, între care Cornel Stavru, Elena Simionescu, Florin Diaconescu și atîția alții ; să nu omitem faptul că actuala urbe socialistă, prin natura împrejurărilor, cunoaște un public eterogen, iar educația lui către sferele înalte ale actului de cultură muzical cere tact, răbdare și perseverență ; cu atît mai mare este însă răsplata morală a acestor artiști-cetățeni **care au** rămas pe baricade, în același oraș în care au debutat și care l-a adoptat, în care își împlinesc menirea cu același avînt revoluționar cu care crește necontenit viața economică și socială. Iată deci, în principal, menirea acestui festival, aceea de a atrage — prin toate formele — cît mai mulți muncitori și intelectuali, tineri și vîrstnici, în sala de spectacol.

Să nu uităm că în Constanța ființează cea mai bună trupă de balet a țării, „Fantasio", condusă de un venerat maestru, Oleg Danovski. Iar atunci cînd vom păși în orașul „poartă albastră a țării", să ne facem timp și pentru Teatrul Liric ; căci aici există, în afară de Artă, un imens suflet artistic întrupat în restrînsul dar minunatul colectiv constănțean!

CLAUDIU NEGULESCU

Luna muzicii de operă și balet

Mihaela-Silvia Roșca:

„Viața îți oferă nu numai șansa, dar și puterea de a te folosi de ea!"

(Urmare din pagina 9)

— Există vreo incompatibilitate ?

— Nu. Dar atunci cînd ești la pupitru încetezi de-a mai fi femeie și trebuie să pui în valoare niște însușiri care se atribuie de obicei prin tradiție...

— Sau prin prejudecată...

— Sau prin prejudecată, bărbaților. Trebuie să captezi, să ai puterea de a cîștiga interesul instrumeniștilor din orchestră, de a te impune în ultimă instanță. Gestul dirijoral este, sau pare, un gest masculin prin excelență. Intervine și condiția socială. O femeie, ca să se consacre artei dirijorale trebuie să-și sacrifice în bună măsură viața personală, deoarece această profesie cere un foarte mare număr de ore de lucru pe zi, împietînd asupra timpului consacrat familiei, relațiilor umane. În ce mă privește, programul meu de „antrenament" este de 10 ore pe zi. Studiul individual al dirijorului este absolut necesar. Al celui de operă cere însă un efort mult mai mare, deoarece implică și preocupări de dramaturgie, iar ansamblul pe care trebuie să-l stăpînească și să-l coordoneze este uriaș : orchestră, cor, balet, soliști. În muzica simfonică e mai simplu: ai în față 40 de „inamici" nu 80 !

— Revenind la acest eveniment — căci a fost un eveniment — concertul de deschidere, coordonat de Iosif Sava — cum ați reușit să faceți față situației ?

— Prin voință. Am știut că de acest eveniment depinde consacrarea — folosesc acest termen puțin forțat — sau lichidarea mea ca dirijor. Vă închipuiți că eram așteptată ca la examen ! Se spune că un dirijor are nevoie pentru a pregăti un anumit concert de un timp determinat. Eu eram forțată în acel moment să risc, dar uneori ca să cîștigi trebuie să riști. Și Toscanini a riscat ; putea să fie o cădere, pentru că a veni în fața unei orchestre fără a avea răgazul și liniștea pregătirii este un mare risc. Am avut două zile de repetiții normale pentru 22 de piese de 10 compozitori, fiecare cu stilul lui, de la Mozart la Glinka, Ceaikovski, Verdi, Puccini, Bizet, Otto Nicolai și muzică românească. În plus, cînd mi s-a telefonat miercuri seara că voi dirija concertul de deschidere aveam 39,8°, luptînd cu o gripă rebelă. Vineri m-am prezentat totuși la repetiții, care au durat șapte ore, sîmbătă iarăși vreo șapte, iar duminică, în ziua deschiderii, o repetiție generală de trei ore și jumătate, după care imediat a urmat concertul de patru ore. În total am dirijat aproape fără întrerupere șapte ore și jumătate. Există momente cînd viața îți oferă nu numai șansa, dar și puterea de a te folosi de ea ! Totul e să știi să nu ratezi nici pe una, nici pe cealaltă.

— Cum ați ajuns la acest prag însemnat al carierei, de unde ați pornit ? Cîteva cuvinte despre biografia acestei rara avis care este dirijoarea de operă Mihaela-Silvia Roșca.

— Să vă spun sincer, niciodată nu m-am gîndit că voi deveni dirijor de operă. M-a preocupat foarte mult dirijatul simfonic.

— Se pare că este o moștenire de familie. Mama dumneavoastră, care a fost profesoară și directoare a Liceului de muzică „George Enescu", a fost dirijoare...

— Da. A fost dirijoarea orchestrei de cameră a Liceului nr. 24 din Capitală și a corului, cu care a obținut distincții naționale. În această orchestră am avut și eu acces, familiarizîndu-mă cu literatura muzicală destinată orchestrei de cameră. La Conservator, am urmat cursuri de dirijat, dar nu m-am înscris anume la această specialitate, deoarece, chiar în anul intrării mele în conservator, secția de dirijat orchestră s-a desființat. Am avut ca profesor și mentor pe maestrul Constantin Bugeanu, un foarte mare profesor, un strălucit pedagog, iar în Conservator pe maestrul Iosif Conta, dirijor de talie și celebritate internațională. La hotărîrea destinului meu de dirijor — dacă pot spune așa — a avut o contribuție decisivă Igor Markevitch. El mi-a dat ultimul impuls, întărindu-mi încrederea în mine.

— În ce împrejurări s-a petrecut întîlnirea cu Markevitch?

— La 18 ani, eram încă elevă în ultimul an, am citit un prospect cu condițiile de participare la un curs ținut de dirijorul și profesorul Igor Markevitch. Selecția a fost severă, cu un repertoriu impus, foarte pretențios. Am trecut cu bine etapa **eliminatorie. Din cincizeci** și cinci de candidați am fost printre cei douăzeci admiși la curs ca participanți activi. Eram cea mai tînără dintre toți și atunci, în 1975, am lucrat cot la cot cu cursanții mai vîrstnici și mai experimentați. Trebuie să menționez că la acest curs au participat concurenți din toată Europa și din S.U.A. Toți erau absolvenți ai conservatoarelor din țările lor și toți depășeau vîrsta de 28 ani ! Profesorul Markevitch mi-a prevăzut un viitor dirijoral mai special, a avut chiar generozitatea să mă declare „revelația acestui curs" și aprecierea lui m-a marcat, întărindu-mi moralul în destule momente în care mă cuprindea descurajarea. Mi-a spus textual: „Dumneata ești singura femeie care-mi infirmă prejudecata că femeile nu pot aborda cariera dirijorală" !

— Așa ceva nu se poate uita !

— Am avut onoarea să fiu selecționată printre primii șase care au dirijat în concertul final. Am dirijat Simfonia a IV-a de Beethoven, avînd bucuria să colaborez cu orchestra simfonică din Jena. În anul 1979 am mai participat la un curs de dirijat în R.D. Germană ținut de Otmar Suitner, care este prim-dirijor la opera din Berlin și profesor la Academia de Muzică din Viena. Am colaborat cu Peter Schreier, tenorul de prim rang al operei din Berlin, cu care am realizat un concert transmis de televiziunea din Berlin. După Igor Markevitch, Otmar Suitner mi-a dat acel coeficient de certitudine de care în anii următori am avut multă nevoie, într-un răstimp cînd un anumit scepticism din jur începuse să mă copleșească.

— Ce-a mai urmat ?

— Am absolvit Conservatorul în 1980 la secția compoziție-muzicologie, avînd însă și o pregătire de pianistă, care-mi este de folos și acum în repetițiile cu ansamblul de operă. Pînă în iunie 1985, cînd am fost încadrată prin concurs la Teatrul liric din Constanța, am străbătut o perioadă care mi-a pus la încercare atașamentul meu față de ceea ce se definise între timp a fi vocația mea, rațiunea mea de viață. E adevărat că am colaborat într-o vreme destul de des cu orchestra din Ploiești și cu cea de la Bacău, dar atît. Am participat și la festivalul tinerilor dirijori de la Bușteni, unde nu am avut succes, altele fiind vedetele momentului. Sînt recunoscătoare în mod deosebit mamei mele, care nu s-a îndoit nici o clipă că pînă la urmă am să răzbat.

— Revine deci Teatrului liric din Constanța meritul de a vă fi oferit o reală tribună de afirmare la o vîrstă încă foarte tînără. E o investiție de încredere și prețuire pe care ați onorat-o și o onorați, contribuind, iată, la ridicarea pe o nouă treaptă a calității spectacolelor de operă din acest oraș. Cum vedeți acum menirea dirijorului de operă și cum lucrați în cadrul colectivului Teatrului liric din Constanța ?

— Dirijatul de operă presupune un efort mai mare, o cunoaștere adîncă a problemelor interpretării vocale, a celor dramatice. Sînt adepta genului de dirijor-regizor, care privește opera nu ca pe un produs numai muzical, ci și ca o muzică în acțiune, o dramă muzicală în acțiune. De aceea îl iubesc foarte mult pe Wagner și de la el am pornit totdeauna în abordarea operei. Deviza mea este : să menajăm scena. Nu trebuie să distrugem scena forțînd anumite efecte, frumoase altfel, de orchestră, dar care distrug ce se petrece pe scenă. O voce nu poate să se lupte cu 40 de instrumente ! Iar spectatorul vine să urmărească conflictul dramatic, desigur și frumusețea vocilor — fără ele nu există operă — dar vrea să înțeleagă acțiunea. Dirijorul trebuie să aibă intuiția exactă a naturii și calității vocilor și să știe să le reliefeze, uneori să le ajute acolo unde este cazul. Nici un moment nu urmăresc să atrag atenția asupra orchestrei, ceea ce nu înseamnă că o neglijez sau minimalizez. Dar nu fosa orchestrei, ci scena trebuie să fie centrul. Publicul nu trebuie să-și aducă aminte de dirijor decît în momentul în care, epuizînd aplauzele pentru soliști, realizează că jos, în fosă, se află cel care a ținut în mînă tot spectacolul și i-a oferit reușita deplină.

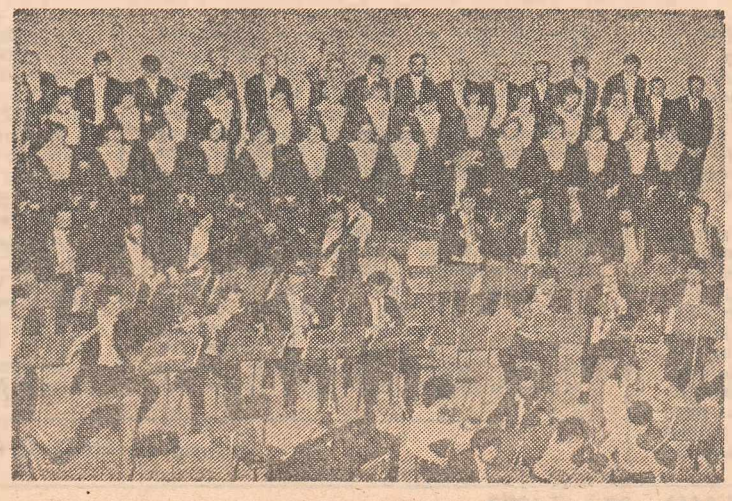

— Și acum, cîteva cuvinte despre acest mediu muzical special, care este Constanța. Cum vă simțiți aici ? În definitiv, Scala nu este la Roma !

— Aș vrea, în primul rînd, să-mi exprim gratitudinea față de înțelepciunea conducerii Teatrului liric din Constanța, care a înțeles că un bun dirijor de operă nu se naște peste noapte, ci trebuie format și mi-a permis să străbat această perioadă de rodaj, așteptînd cu multă răbdare performanța. Am avut marea șansă de a învăța enorm de la un om căruia i se datorează ctitorirea acestui lăcaș de cultură care este Teatrul liric din Constanța, regretatul Constantin Daminescu.

— Care sînt opiniile dumneavoastră despre colectivul artistic al teatrului liric din Constanța ? Care sînt vedetele acestei autentice Opere din Constanța cu un nume cam impropriu ?

— Numirea teatrului a rămas așa dintr-un concurs de împrejurări, deși ar merita din plin să se vorbească de **Opera** din Constanța. Aș vrea să fac o precizare. La noi, în genere, se găsesc voci deosebite. Unele au fost deja remarcate de televiziune sau de Electrecord, altele nu. Dintre cei cunoscuți de lumea muzicală aș menționa pe Veronica Diaconu, Niculina Cîrstea, Emilia Ciurdea. Iar dintre cei care nu sînt cunoscuți și ar merita să fie cunoscuți, este tenorul Ilie Gănțoiu. Amintesc în continuare pe soprana Ronfilia Radu, cu o voce deosebită. De asemenea, Maria Dorobanțu, o Desdemonă unică în felul ei. Menționez și noua generație: Emilia Ciurdea, soprana de coloratură lirică lejeră, Florența Marinescu, absolventa promoției 1986, la clasa de canto a Artei Florescu, soprană lirică deosebit de înzestrată, și Mirela Negulescu, o mezzosoprană cu posibilități deosebite și cu o evoluție previzibilă. Nu în ultimul rînd vreau să amintesc pe Sofronie Cădariu, o voce de bas deosebită, care realizează un rol foarte frumos în Sparafucile, și a fost un strălucit **Don** Pasquale și Don Basilio.

Vitrina cărților

Apar, în continuare, la noi, cărți importante pentru mai exacta noastră definire de la începuturi pînă azi. Cărți curajoase, care nu se sfiesc să pună degetul pe rană și să atragă luarea aminte, fără jene inutile, asupra unor întîmplări cumplite, dintr-o istorie cu prea puține momente senine, nu numai fiindcă nu ne-a fost hărăzită o istorie doar cu evenimente surizătoare, ci fiindcă însăși derularea veacurilor pe această planetă a însemnat înregistrarea unor fapte abominabile, a unor fărădelegi nedemne de stăpînul ei orgolios și de marile lui izbînzi în folosul umanității.

O astfel de lucrare tulburătoare este **Drumeț în calea lupilor** (Editura Eminescu, 1987), semnată de doi cunoscuți scriitori și publiciști: Nicolae Dragoș și Mihai Stoian. Autorii o subintitulează „filmul unei existențe reale liber interpretată". Tot ei ne pun de la început în gardă: „Pornind de la datele realului, această carte nu și-a propus să fie — după cum se va vedea — o reconstituire documentară. Autorii au păstrat — în unele cazuri — numele reale ale cîtorva personaje, pentru a sugera culoarea specifică a epocii. În alte cazuri, s-a impus doar folosirea unor prototipuri, în vederea conturării personajelor de ficțiune".

Fără nici o exagerare, după **Drumeț în calea lupilor** se poate face oricînd un film zguduitor despre una din cele mai fascinante personalități ale neamului nostru: Nicolae Iorga, istoric de anvergură, erudit fără seamăn, dascăl al multor generații și scriitor de viziuni uriașe, care însă n-a acceptat să audă „vuietul vremii" din confortul bibliotecii, ci și-a făcut auzit răspicat glasul în cetate în cele mai spinoase probleme, ca un înflăcărat tribun al națiunii, ca o adevărată conștiință a secolului XX. Ilustrul savant este prezentat în ultimele luni ale existenței sale; în intimitatea biroului unde medita și scria cu o rîvnă stupefiantă și azi; în confruntări îndrăznețe cu mai marii zilei sau cu cei care vroiau să le ia locul; lîngă persoane obișnuite dar care îl respectau și îl iubeau, cum ar fi de pildă studenții din amfiteatrele unde îi însuflețea cu verbul lui incendiar, pus în slujba idealurilor scumpe ale poporului, ale întregii omeniri; iar în final, în preajma bestiilor care îi iau viața cu un cinism și cu o cruzime înfricoșătoare, ca niște călăi de profesie. Destinul său apare drept cel al unui luptător: nu i-a fost niciodată de-ajuns să descopere idei care să-i călăuzească pe semenii lui să-și descifreze mai bine rostul în lume, ci a cheltuit o energie colosală pentru cunoașterea și impunerea acestor idei, fără să țină o clipă seama de riscurile la care s-ar putea expune.

Împărțită în cinci capitole (**Răpirea, Preludiul, Procesul** — piesă într-un act, două scene și un epilog, **Asasinatul, Epilog**), cartea îmbină ingenios date reale cu altele imaginare dar perfect verosimile și care fac ca personajele să ne fie familiare ca niște vechi cunoștințe, cu un comportament excelent motivat. Mai mult decît atît, în subsolul unora dintre paginile sale se află un „documentar" ce se parcurge cu un interes ce nu scade nici un moment. El cuprinde însemnări din jurnalele unor scriitori sau politicieni, știri din presa acelor ani cînd fascismul, biruitor în Germania, își începuse expansiunea în Europa și se infiltrase și în țara noastră, în ciuda opoziției forțelor democratice și progresiste, telegrame și scrisori schimbate între personaje celebre în epoca dintre cele două războaie, extrase din tratate diplomatice, pagini din dosarele unor anchete efectuate de poliție ca și depozițiile unor martori oculari care au asistat la diverse evenimente.

În romanul „propriu-zis", unde relația dintre ficțiune și realitate este atît de ambiguă încît nu mai știi, la orice pasaj, cînd e preponderentă una și cînd alta, se consemnează grimasele personajelor, ticurile lor verbale sau vestimentația, fenomenele meteorologice sau sînt descrise festinuri cu bucate și băuturi scumpe. Modul de existență al unei colectivități umane e surprins cu un incontestabil talent scriitoricesc care îl face plauzibil. În „subteranele" cărții, acolo unde e adăpostită „banca de date exacte" a realității, în care nu a intervenit nici o transfigurare artistică, se confirmă veracitatea a ceea ce se poate citi mai sus. Aici impresionează tocmai „răceala" documentelor, stilul lor sec și lapidar. Ce-i mai tulburător la lectură? Romanul propriu-zis? Faptele de la care el a pornit? Dacă sînt ficțiuni mai dramatice, mai tensionate decît realitatea de la care pornesc, există, bineînțeles și situația contrară. În **Drumeț în calea lupilor** totul este palpitant, totul se citește cu sufletul la gură, ca o carte de aventuri de cea mai bună calitate.

Cei doi autori creionează un cadru unde emblemele teroarei și ale barbariei se ivesc treptat, pentru a deveni în cele din urmă predominante. Pretutindeni se țes intrigi, se comit crime cu sînge rece, se realizează alianțe pentru a pune mîna pe supremația lumii. Ambianța din carte este bîntuită de frică. Ea e populată de ființe însetate de putere, de altele care se tem să n-o piardă. Sîntem invitați să pășim în palate cu majordomi stilați și cu protocol sever, în hoteluri de lux unde se desfășoară povești amoroase, dar se pun la cale și afaceri de spionaj, în conace unde ceremonialul rustic e socotit o culme a rafinamentului, în mansarde sărace, în restaurante de mîna a treia sau în cabarete. Prin fața noastră se perindă cortegiul unor oameni cunoscuți din acea epocă, iar fiecare își clamează credința pentru care trăiește. Facem cunoștință cu protipendada dar și cu criminali veroși, cu oameni de cultură de o nobilă conduită dar și cu anonimi care emoționează prin puritatea lor sufletească. Forța de evocare a cărții este copleșitoare. Autorii au reușit să ordoneze materialul vast care le-a stat la dispoziție și să-l pună în evidență într-un mod convingător și plin de sugestii. Însă lectura cărții nu ni-l înfățișează numaidecît pe Nicolae Iorga: pînă la urmă parcurgem o relatare captivantă despre destinul unui cărturar și umanist, care a căzut zdrobit mișelește fără ca ideile lui să poată fi însă învinse, iar biruința în posteritate să-i poată fi smulsă. Mai mult chiar, avînd convingerea că nu-i va putea fi smulsă niciodată: „Recunoașterea posterității — un giulgiu de aur pe trupul celui asasinat".

GEORGE ARION ■

Biruința în posteritate

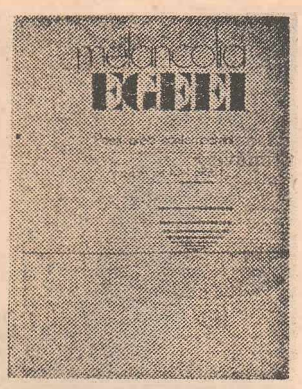

La „Univers"

● **Melancolia Egeei** este o amplă antologie din lirica poeților greci contemporani. Cel care a selecționat poeziile, a scris cuvîntul înainte și a întocmit prezentările — poetul Ion Brad — ne avertizează că volumul reprezintă rodul a zece ani de muncă puși în serviciul unei mai bune cunoașteri reciproce a celor două popoare. După cum se știe — și după cum scrie și ingrijitorul acestei ediții — „Împrejurări istorice specifice au făcut ca după luptele Rezistenței naționale a grecilor împotriva ocupanților naziști și după tragicul război civil care le-au urmat, cîțiva dintre poeții greci de mărimea intîi să ne cunoască bine țara și cultura, sau chiar să trăiască mulți ani printre noi. În primul rînd lor le datorăm efortul sistematic de a ne face mai intens cunoscută cultura în Grecia, această operă importantă și dificilă începînd cu traducerea și publicarea poeziei". Pentru a nu rămîne „întru nimic datori prietenilor noștri greci", mai ales în ultimii 30 de ani, poeți, traducători și editori români au publicat, la rîndul lor, „numeroase și semnificative volume de poezie neogreacă". Orice cultură care rîvnește să se fixeze în coordonate majore, nu trebuie să se restrîngă cu orgoliu la ea însăși, ci are nevoie de contacte spirituale cît mai dese și mai eficiente cu alte culturi, fără a le transforma în gesturi de simplă curtoazie, situate sub semnul complezenței. Antologia despre care discutăm, alcătuită cu vădită dragoste și cu o competență reală (să nu uităm că misiunea diplomatică pe care a avut-o Ion Brad în Grecia i-a înlesnit o familiarizare la fața locului cu valoroasa și complexa lirică neogreacă) ne face și mai bine cunoscute aspirațiile și noblețea unui popor care, în ciuda tuturor vicisitudinilor istoriei, a reușit să-și păstreze o identitate nestirbită și să-și facă auzit distinct glasul. În creația lui Evanghelos Averoff-Tossizza, Rita Boumi-Papas, Maria Caraianni, Odysseas Elytis, Menelaos Loudemis, Dimis Rendis-Ravanis, Iannis Ritsos — „cel mai cunoscut poet grec în întreaga lume" — și a altor poeți cuprinși în această antologie sînt prezente istoria și mitologia, piatra și lumina, pămîntul și mai ales marea, Thalassa, mama grecilor, fericirea și nefericirea lor".

Melancolia Egeei se constituie într-un act cultural de ținută.

Cronica literară de Al. Piru

Literatura și viața

Indiferent ce credem despre cum se scrie astăzi (se spune că tot mai mulți știu cum se scrie o carte), viața a constituit, și probabil va constitui totdeauna, tema fundamentală a literaturii care nu-i decît imaginea sau simbolul, viziunea sau meditația ei. „Viața se aseamănă unei povestiri, spunea un filosof. Nu lungimea ei interesează, ci valoarea". Mi s-a părut că această maximă este foarte potrivită pentru a vorbi de prozele lui Pavel Peres din **Pasărea purpurie a dragostei** (Colecția „Colocviile adolescenței", Albatros, 1986)' pe care le-am putea intitula proze scurte, de n-ar alcătui împreună un mic roman în douăzeci și patru de secvențe sub un motto împrumutat din Ovidiu: „Fericit cel care cutează să apere cu putere ceea ce iubește".

E inutil să discutăm dacă **Pasărea purpurie a dragostei** este realmente un roman, atîta vreme cît autorul nu și l-a numit așa. Pe de altă parte însă, romanul a devenit astăzi atît de multe lucruri, încît aproape nu se mai poate spune ce este în ultimă instanță. Numai romanul clasic a rămas ce știm: o narațiune cu personaje memorabile. Pavel Peres narează întîmplările unor tineri muncitori betoniști de pe un șantier care spre sfîrșit devine combinat. Nu lipsesc celelalte categorii de „șantieriști", inginerii, economiștii, medicii, întregul colectiv uman dintr-o unitate industrială. Aș sublinia două lucruri. Mai întîi faptul că autorul a evitat să ne ofere doar reportaje jurnalistice obișnuite, totodată ferindu-se să construiască un roman din care să rezulte poncifele speciei și nu palpitul vital. Firește, necomplicate epic, munca de pe șantier, relațiile interumane, micile petreceri, „rendez-vous-urile terminate întotdeauna prin căsătorie (încît șantierul e aproape o casă de căsătorii), expuse alert, adesea cu umor, lasă o impresie de veridicitate și autenticitate. Vedem cum munca vindecă eșecurile la examenul de admitere în facultăți, asigurînd apoi reușita la fără frecvență, cum nu există neînțelegeri între muncitori de proveniențe diverse, cum unii nu numai fac pe poeții, dar și sînt, cum un supraveghetor la încărcatul basculantelor se însoară cu o profesoară de biologie, cum o femeie cu copii căreia i-a decedat soțul se poate recăsători, cum vinul se poate bea și din borcane de iaurt, cum bunicele știu să împrumute provizorlu locuința nepotului îndrăgostit etc., etc. De meserie profesor de limba română, Pavel Peres este foarte familiar cu vorbirea muncitorilor pe care o reproduce în relatările sale în chipul cel mai natural. Așadar unul reflectează: „iubesc, deci există", cineva umblă „în stare de imponderabilitate" (ametit), altul rămîne „bușbei" (**bouche bée**), îndrăgostiții „aleargă pe sub mărul de la marginea raiului", unul fumează „ca la normă", în timp ce altul continuă „surparea" unei sticle. O maximă sună în expresia unui erou așa: „Spune-mi cu cine muncești, ca să-ți spun cine ești". O amenințare: „Lasă pipa, Trancioveanule, că ți-o umplu cu ciment!". Sau: „Ți-au ruginit rotițele de la schepsis"; „Să nu scrîntești coada de la lopată".

Rareori întîmplările sînt ieșite din comun. Astfel patru tineri vor să achite consumația într-un local, cînd ospătarul acceptă, în locul banilor, un volum de poezii, sonetele lui Shakespeare din care tocmai se citise la masă. Puțin șariată este și discuția tînărului Grigore Tarabega cu redactorul său de carte (scoate un volum de poezii) de la Editură, Manole Ciulian.

În redacția lui Mircea Ciobanu, Pavel Peres a publicat, la mică distanță de volumul de proză, volumul de poezii **Declarație romantică** (Cartea românească, 1986). Deși socotesc că Pavel Peres este mai înzestrat pentru proză, nu fac parte dintre cei care cred că practica prozei este incompatibilă cu practica poeziei. Și proza și poezia și chiar și critica sînt literatură și adevăratii, marii, scriitori, nu s-au sfiit să le exercite sau măcar să le experimenteze pe toate.

Înțeleg din piesa liminară a volumului lui Pavel Peres, **Cînd fulgerul**, că poezia e o ocazie rară care se iveste într-un moment favorabil interferenței logosului creator spiritual, superior construcției carnale, perisabile, umane: „Apa reflectă în ea chipul, atît! / Dorul rămîne uimit cît se duc construcții de carne, dar apoi / scapără frumuseți în unire". După Pavel Peres poezia se cade să-și facă drum printre oameni, rămînînd mereu acceptată ca o zonă clară care luminează haosul și fecundează pustiul (**Versant**). El e un solar solicitat de căldură și lumină ca, între alții, Ion Horea: „Lumina e plină de sevele verii / Și roadele-atîrnă de razele grele / Prin strugurii lunii se-agață năierii / Purtînd după umeri oceane de stele".

Că poezia e palpit, renaștere a vieții, acum, atît cît este nevoie, se vede din poezia în vers liber **Întindere**: „Undeva într-un arhipelag de zmeură / dintr-o mie de pulsuri doar unul / însemnat pe o primăvară / pentru că așa l-am vrut, / doar unul cu prezentul destin / contopit bate și bate pînă cînd / la trapez partenerul îmi face semn să termin și cu numărul acesta." Cu alte cuvinte poetul s-a înrolat voluntar printre cîntăreții vieții de astăzi, dar nu vrea să excedeze, să se facă nedorit astfel, căci din **Elegia înrederii nesfîrșite** vedem și alte moduri lirice, precum chiar cel confesiv, erotic mustrător: „O sanie dintr-o poveste veche / Cu borealii cai pentru descînt / Ne-ar fi purtat o unică pereche / De-ai fi crezut în harul meu cît sînt". Să recunoaștem un acord al liedului eminescian. Dar iată-l și mai personal în **Zodia Gemenilor**: „Ani de-a rîndul în mijlocul parcului / sfios am așteptat să mă vindec, am așteptat / fanfara să ne dea ultarea pe gratis / nu spune mai mult decît știu, nu spune / că am așteptat ani — de-a rîndul lumina / în mijlocul parcului".

Există prin urmare o fibră romantică în poezia lui Pavel Peres care putea fi bănuită și din unele pagini de proză unde figurează dealtfel și cîteva versuri în același spirit.

Primăvara băileșteană

Ediția a X-a a Concursului interjudețean de muzică populară și ușoară „Primăvara băileșteană", organizat de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă Băilești, județul Dolj și Casa de Cultură a orașului, se va desfășura și în acest an la sfîrșitul lunii mai, mai precis în zilele de 29, 30 și 31 mai. Ca și edițiile anterioare, cei interesați sînt rugați să-și anunțe participarea, adresîndu-se Casei de Cultură Băilești, menționînd datele personale precum și Casa de cultură sau clubul unde activează. Se primesc concurenți din toată țara, tineri ale căror calități vocale merită a fi cunoscute de publicul spectator. În afara concursului vor susține recitaluri, soliști de muzică populară și ușoară îndrăgiți și apreciați. **(Ioana Proca).**

Manifestări culturale

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Botoșani, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor, cu mai multe reviste literare din țară, organizează în acest an ediția a XV-a a Concursului de poezie și critică literară „Porni Luceafărul...".

Participanții vor trimite — în 5 exemplare — 10 poezii sau 1—2 lucrări de critică literară (acestea din urmă vizînd exclusiv creația eminesciană și avînd împreună cel mult 15 pagini dactilografiate), sub motto, conform uzanțelor obișnuite de concurs, pe adresa: Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, Bd. Mihai Eminescu 91, cod. 6 800 Botoșani.

Cu acest prilej, vor avea loc mai multe manifestări în zilele de 14 și 15 iunie, în localități botoșănene. (Reghina Vârvici).

În zilele de 30 și 31 mai va avea loc, la Brăila, Festivalul de poezie patriotică „Odă pămîntului meu — Mihu Dragomir", patronat de Comitetul județan de cultură și educație socialistă Brăila, revista „Luceafărul" și Cenaclul „Panait Istrati" din Brăila, al Uniunii Scriitorilor.

Repere românești pentru memoria umanității

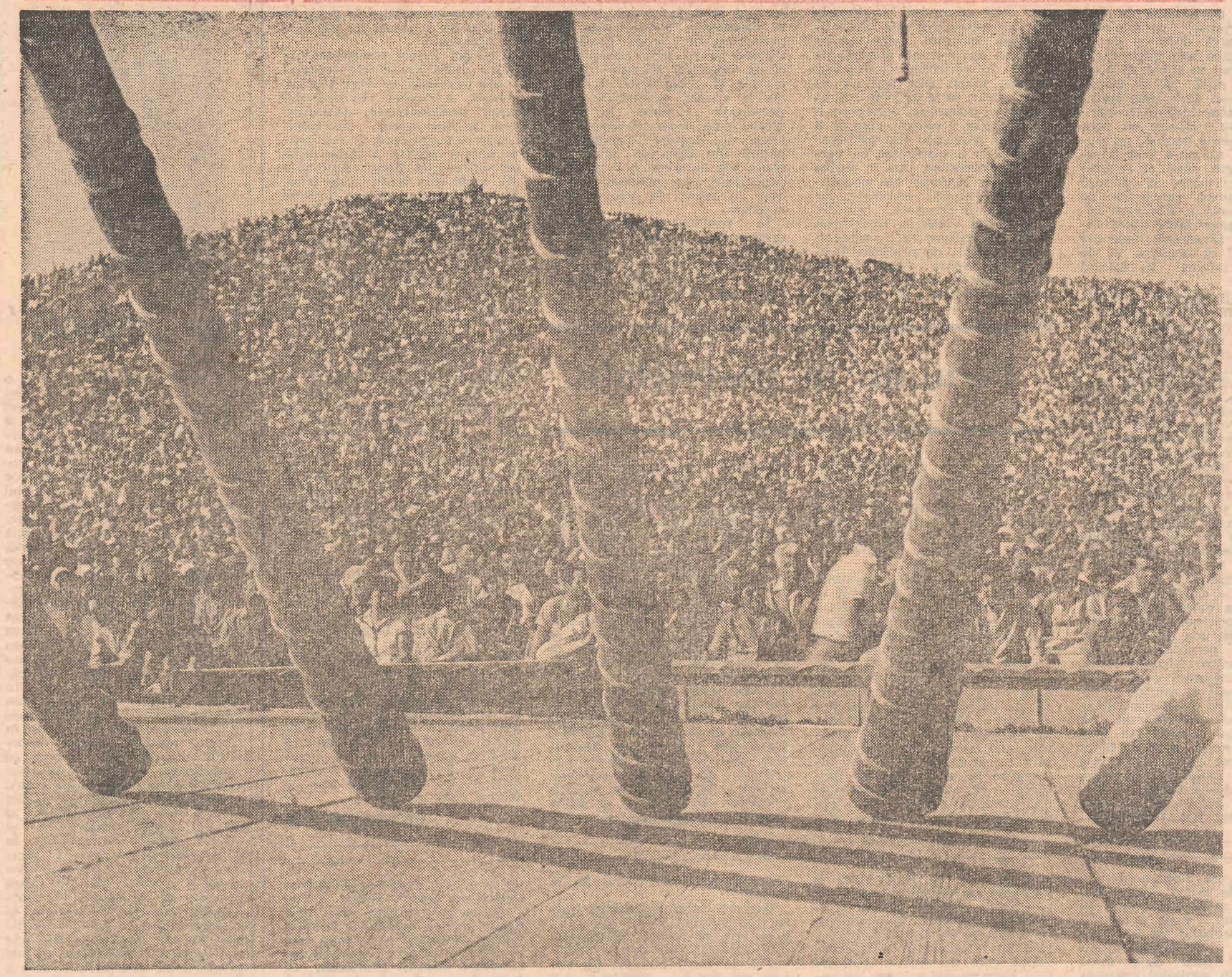

Un munte de oameni pe Muntele Găina

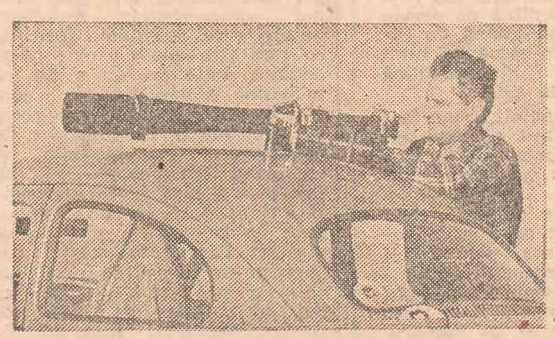

Ion Miclea

Un fotograf care nu umblă cu „zîmbiți, vă rog!", ci ne arată lumea și oamenii așa cum sînt!

Sibiel – natură umană

„Peisaj din munții Rodnei", această fotografie dintr-un dulce colț de țară românească se află în „Enciclopedia internațională a fotografilor" care a apărut în Elveția. Ea conține 2 500 de ilustrații din întreaga lume, reprezentînd contribuția a 1600 de mari fotografi, din 44 de țări. Ion Miclea, ales să fie printre „fotografii de talent ai omenirii, reuniți într-o singură lucrare de referință", la rîndul său și-a declarat în fața întregii lumi marea iubire... ROMANIA.

Din sutele de mii de fotografii al căror autor este Ion Miclea, două treimi sînt din țară. În Enciclopedie este menționat astfel : „căutările sale personale sînt îndreptate către istorie, arheologie și studiul animalelor". Mă contrazice :

— Mă ocup de orice-mi trezește interesul. Chipul uman, piatra, floarea, mișcarea străzii, documentul îngălbenit, odihna țăranului pe cîmp... Mă consider fotograful vieții.

— Nu artist fotograf, nu fotoreporter ?

— Știu că unii colegi așa-și spun. Dar tot fotografi sînt. Un fierar poate face fier forjat splendid, iar altul numai potcoave pentru cai. Cînd l-am fotografiat, acum 10 ani, în America, pe Mircea Eliade, mi-a scris, citiți dumneavoastră...

— „Fotografiile dumitale, domnule Miclea, sînt printre cele mai frumoase și mai adevărate pe care le-am văzut în ultimii 50 de ani... Le voi pune pe coperta cărților mele viitoare, cu numele dumitale". Rîndurile sale fac cît pagina din „Enciclopedia internațională a fotografilor"...

— Scopul fotografiei nu este nici de a înfrumuseța, nici de a urîți viața, ci de a o prezenta așa cum este, de aceea și este un limbaj internațional.

—Sînteți mulțumit de chipul dumneavoastră văzut de alții ?

— Niciodată, deși îmi seamănă...

— Țara noastră nu are nevoie să fie înfrumusețată, este destul să fie înfățișată corect și cu respect pentru adevăr, ceea ce dvs. faceți de ani de zile.

— Cînd iubești pe cineva oricum îl vezi mai frumos, dar aveți dreptate, România este destul să fie arătată...

— Chiar ultima dvs. apariție în colecția „Satele României" este o dovadă.

— Bilca este un mic sat din nordul Bucovinei de care m-am atașat pentru că acolo civilizația lemnului este încă puternică, în această zonă care a construit totuși mult în piatră și un fotograf are ce să arate lumii mari din această lume... mică. Ilva Mare va fi următorul sat în... fotografii.

— Dacă aș putea cotrobăi prin sertarele dvs. ! ?

— Cu plăcere, dar așa spuneți de fiecare dată. Și ultima oară mi-au trebuit cîteva zile să le repun în ordine, iar soția mea nu-și revenea că las pe cineva să privească înaintea editorului.

— Am înțeles, atunci voi vorbi din amintiri. Sute și sute de minunate fotografii așteaptă rîndul pentru un cuprinzător album cu meșteșugurile cele mai vechi la români. De cîți ani le adunați ?

— De peste 20 și n-am terminat. S-au adunat cioplitori în os, creatoarele cergilor din Săpînța, țesătoarele din toate zonele etnografice, constructorii de instrumente muzicale, olarii, pictorii pe sticlă, inventatorii măștilor, sculptorii populari, pălărierii, lucrătorii de broderie în piele...

— Tovarășe Ion Miclea prima dumneavoastră fotografie o păstrați înrămată ?

— Aveam 8 ani, eram elev, tata mi-a făcut cadou un aparat Agfa Box 4×6 cm ca să scap de jocul cu cățeii sau soldații de plumb. Nu bănuiam ce rol decisiv va juca fotografiatul în viața mea, așa că am urmat facultatea de chimie, am fost puțin timp profesor, apoi m-am prezentat la concursul de reportaje, organizat de Făclia din Cluj, și am intrat pe acest făgaș care era de fapt al meu.

— Și prima fotografie ?

— Iepurașii ? Cred că atunci toți din casă au fost de părerea că e mai bine să-i privim direct, în grădina bunicii mele, decît cum erau ei în fotografia mea. Păcat însă că n-o mai păstrez, aș deschide orice carte cu ea, semn că nu există să vrei cu adevărat ceva și să nu ajungi acolo unde ți-ai propus.

— În cele cinci volume, lucrare de proporții, „Strămoșii românilor", la care ați colaborat cu Radu Florescu, ați publicat peste 3 600 de fotografii. Văzîndu-le, îmi pun o întrebare care

Curcubeu armat peste Dunăre

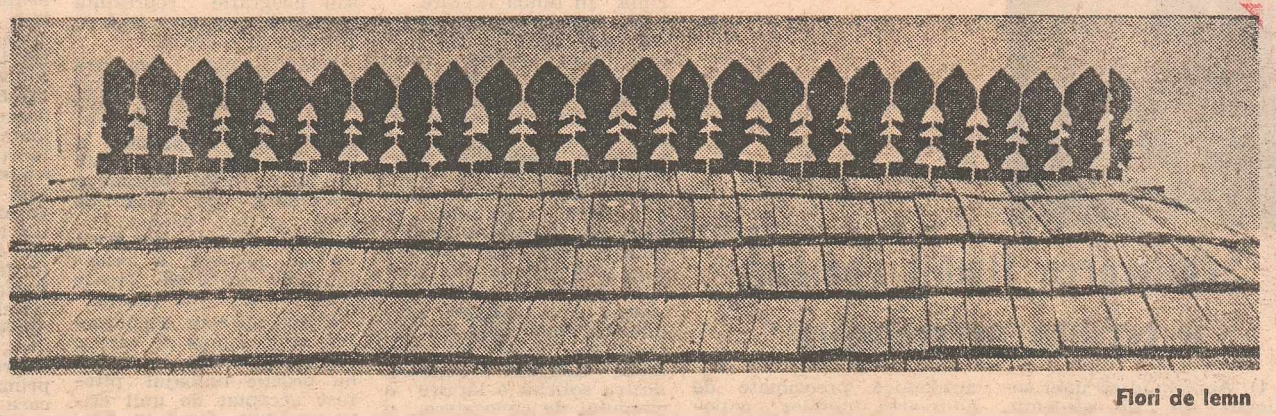

Fiori de lemn

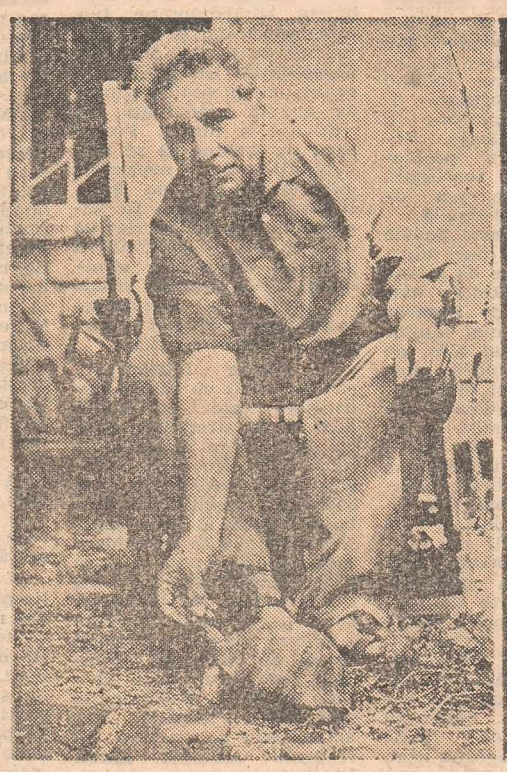

George Călinescu

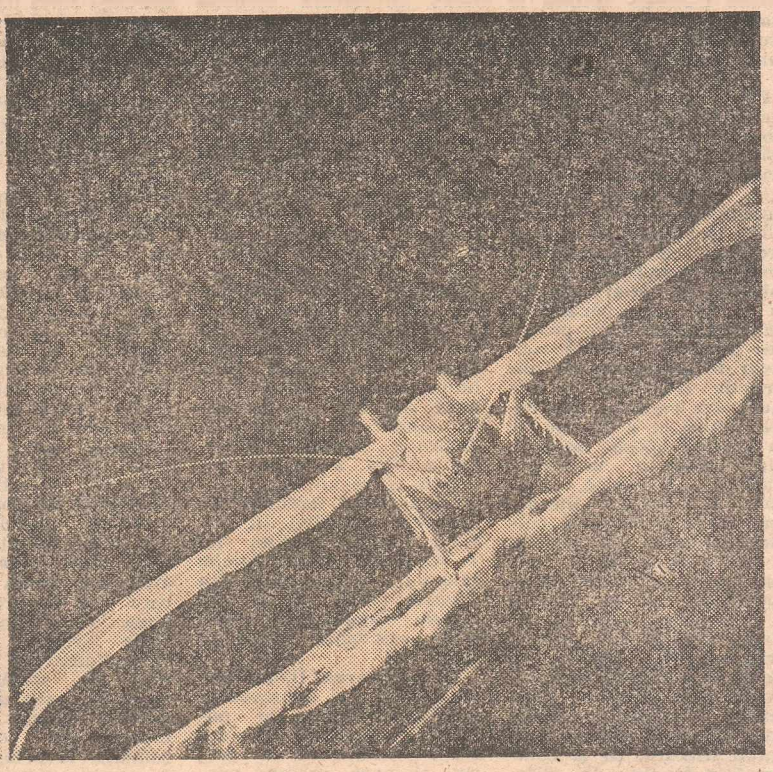

Aterizare la punct fix

Constanța – oraș fără periferii

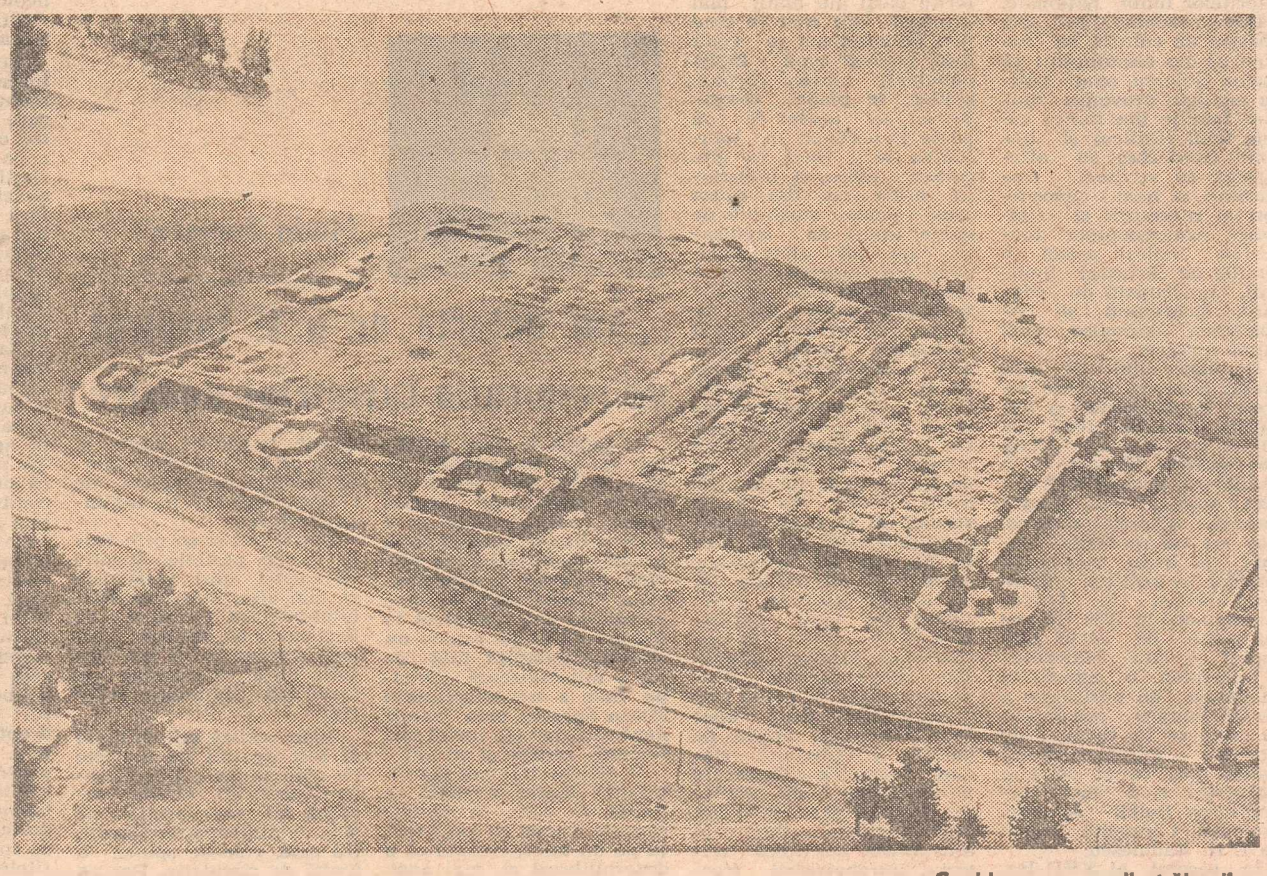

Capidava sau pașii străbunilor

ate fi și a dvs. : mai pot fi sufletite documentele istorice id sînt fotografiate ?

— Manuscrisele nu, însă piele de muzeu pot fi prezentate și cînd ar avea viață și în est fel se pot însufleți pasaje- de istoria trecută, cum am cut în „Preistoria Daciei", feto-dacii", „Traian și Dece- l", „Daco-romanii"... Am lu- at 15 ani pentru cele cinci vo- me. Oricine își dă seama că ntru 3 600 de fotografii publi- te am făcut peste 30 000 de șee ca să am de unde alege. a de altfel se procedează în od curent. Munca noastră este citeva ori mai mare decît ea ce se vede într-o carte sau tr-o expoziție.

— Este momentul să reamin- se citeva dintre marile dvs. xpoziții : „Leningrad", „Portre- de animale", „Lumea fantas- că a insectelor", „Toma Cara- u — un mare actor", „Lumea i Walt Disney".

— Prietenia arătată de profesorul Paul Borcea m-a ajutat să înțeleg caracterul unor animale, să mă pot apropia de ele. Pentru monumentele istorice, cercetările dacice, castrele romane, cunoștințele prof. Radu Florescu, ale acad. Constantin Daicoviciu mi-au fost prețioase. Lirismul lui George Macovescu, al lui Ion Brad, al lui Zaharia Stancu, aura savantului George Călinescu mi-au fost de un neprețuit ajutor. Numai cu niște cunoștințe temeinice se poate pătrunde esențialul într-o fotografie, altfel reținem clipa, la întîmplare, și aceasta are o valoare, dar nu este preocuparea mea majoră.

— Sînteți luat vreodată prin surprindere ?

— Da, de dumneavoastră...

— Vorbim serios...

— Surprizele cele mai mari mi le pregătesc. Caut frumosul muncesc pentru el, sînt devotatul lui. Firea mea refuză alte întîlniri cu viața. Eu mi-am propus lumină și adevăr în profesiunea mea.

— Ați stat în preajma unor oameni de mare cultură și aveți în unele cazuri, în exclusivitate, imaginile lor.

— Am avut norocul, ca om în primul rînd, și apoi, ca fotograf, să fiu zi de zi cu George Călinescu. Am trăit pe lîngă Tudor Arghezi, Zaharia Stancu, Ion Marin Sadoveanu, Marin Preda, Nichita Stănescu, ca să mă refer numai la marii noștri dispăruți. Întîlnirea cu ei nu a lăsat urme doar pe celuloid... Am învățat enorm de la ei, pe lîngă plăcerea și orgoliul de a-mi fi citit, deseori, înaintea oricui, pagini memorabile.

— Aveți în casă vreun portret de-al dvs. ?

— Pe cel făcut de soția mea în 1970.

— Iată cum un neprofesionist v-a prins cel mai bine pentru că v-a fotografiat cu... inima. Este cea mai fidelă sau cea mai convenabilă imagine ca vîrstă ?

— Sînt foarte încîntat de cei 55 de ani ai mei, iar acea fotografie este un moment frumos din viața mea.

— Sînteți un avar ! ! !

— ! ! !

— Arătați mult prea puțin din ceea ce aveți muncit de ani de zile.

— Ca și în cazul meșteșugarilor, alte capitole de istorie sau viață sînt pregătite, dar sînt neconcludente, deocamdată, pentru că sînt secvențe disparate. Ce-ar fi să vă citească un scriitor doar un rînd sau un dialog dintr-o piesă ?

— M-aș declara parțial mulțumită ! De fiecare dată mă convingeți că esențialul trebuie să-l lăsăm pe data viitoare. Oricum, înainte de orice alte promisiuni de-ale dumneavoastră, trebuie să afle cititorii noștri că Ion Miclea este autorul fotografiilor în peste 70 de albume și cărți, multe traduse în franceză, rusă, engleză, germană, spaniolă. De trei ori consecutiv ați primit diploma, rîvnită de orice fotograf, decernată de World Press Photo la Haga. Probabil că multe seri le-ați petrecut, în ultimii 26 de ani, la Teatrul Nottara, așteptînd-o sau fotografiind-o pe soția dumneavoastră, actrița Lucia Mureșan.

— Cred că n-a mai rămas nimic pentru data viitoare !

— Știu că imediat ce ne vom despărți veți începe să priviți iarăși lumea prin obiectivul dumneavoastră.

— În timp ce stăteam de vorbă am văzut niște porumbei pe creanga de lîngă geam. Prea mă cheamă...

— Nu-i lăsați să se răzgîndească și să-și caute o altă fereastră...

CARMEN DUMITRESCU

Romul Munteanu

„Cultivarea limbii române, o cerință permanentă"

1). Aurelian-du-se unei societăți de tip academic, Ștefan Golescu punea în mod firesc accentul pe problemele privitoare la cultivarea limbii naționale și căile ei de îmbogățire.

Preocuparea pentru studierea limbilor literare naționale făcea parte din obiectivele primordiale ale primelor instituții academice. După cum se știe, *Accademia della Crusca* (1582) își făurise un întreg program de *îngrijire a limbii* și a publicat un vocabular al limbii italiene în acest scop. *Academia franceză (1629)*, care provenea dintr-un cerc de oameni de litere, fusese fundată de Richelieu în primul rînd pentru cultivarea limbii și a literaturii. În această epocă societățile instituite în scopul stabilirii de norme unitare ale limbii literare erau foarte numeroase, cultura germană din secolul al XVII-lea oferind cele mai elocvente exemple de acest gen. Așa se explică și publicarea unui mare număr de cărți de gramatică, retorică, poetică și logică în această lungă perioadă de sporire a interesului pentru fixarea unor principii unitare ale limbii literare, ca și comparațiile făcute de diferiți oameni de cultură între virtuțile artistice ale diferitelor limbi naționale.

Dar revenind la aria noastră de cultură se cuvine să ne reamintim că Ștefan Golescu, omul politic luminat, provenea dintr-o familie din matca cărcia tatăl (Dinicu) și unchiul (Iordache) se afirmaseră ca scriitori, traducători și buni cunoscători ai literaturii și filozofiei. Antecedentele biografice indicau astfel o familie de cărturari luminați, preocupată de educația tineretului și cunoașterea normelor unei limbi unitare.

De fapt anul în care Ștefan Golescu lansase decretul de convocare a **Societății Române** (1867) era cel în care luaseră ființă **Convorbirile literare**, Titu Maiorescu, lansînd încă din 1866 studiul său **Despre scrierea limbei române**, care va sta în bună măsură la baza raportului privitor la scrierea fonetică, aprobat de Academia Română în 1880. Nimeni nu poate de altfel uita faptul că Titu Maiorescu a întreținut o adevărată campanie de purificare a limbii literare românești, ce urma să fie curățată de excesele etimologismului ardelenilor, ca și de alte exagerări, cum era italienizarea limbii române, profesată o anumită vreme de I. H. Rădulescu.

În secolul al XVII-lea, cînd proliferau societățile academice preocupate de cultivarea limbilor naționale, în cultura română începea era traducerilor cărților de ritual în limba națională. Fiecare operă de acest gen constituia un nou aparat la realizarea unei limbi literare unitare. Procesul de normare a limbii literare, cu toate rătăcirile sale produse pe parcursul vremii, a durat timp îndelungat. Cărțile privitoare la gramatică, retorică, ortografie, ca și traducerile cărturarilor **Școlii ardelene** din domeniul filozofiei și al științei popularizate, reprezintă etape fundamentale în constituirea unei limbi literare unitare. Și dacă scriitorii au conceput numeroase poezii (ode) dedicate limbii, practica aceasta arată un fenomen ce se impunea împotriva altor tendințe de corupere a limbajului literar. Înseși studiile lui T. Maiorescu despre **Limba română în jurnalele din Austria** (1868) ca și cel despre **Neologisme** (1881) sînt elocvente în acest sens.

2). Cultivarea limbii române, ca și apărarea ei de diferite forme de poluare, reprezintă o cerință permanentă. A trecut, se pare, vremea exagerărilor de tip slavizant, deși unii filologi din diferite părți ale lumii mai propagă din cînd în cînd teze de acest gen, a venit însă vremea cînd **limba populară**, limba vorbită, așadar, **se poate constitui** ca un **model** ce nu poate fi acceptat în totalitatea sa. Dacă în alte culturi poluarea limbajului poate veni din cauza unor **moduri** susținute de unele tipuri de civilizații, cum sînt americanismele din franceză și germană, în cultura română se configurează din ce în ce mai evident mitul **limbajului vorbit** care, prin întrebuințare **majoritară** (reală, aparentă) tinde să se transforme într-un criteriu valabil pentru limba literară. Fără îndoială că nimeni nu poate contesta faptul că unele erori din limba vorbită nu ar fi pătruns pe, parcursul timpului, în limba literară. Dar procedeul întîmplător nu trebuie să devină un criteriu generalizat. În toate perioadele în care apar noi aglomerări urbane provenite din diverse aluviuni rurale și medii de vorbire eterogenă, apar în mod firesc și actele de poluare a limbajului statuat. Caragiale ridiculizase la vremea sa unele tendințe de acest gen. Ele sînt însă repetabile în timp prin alte forme. De aceea criteriul **întrebuințării** frecvente a unor sintagme eronate nu poate fi acceptat cu prea mare ușurință în limba literară.

De fapt, aproape orice om este „posesor" de mai mai multe limbaje. Între **graiul local, ideolect,** și limba vorbită la modul general diferențele pot fi foarte mari. Să nu uităm ponderea **limbajelor profesionale** care nouă tuturor ne sînt doar în parte accesibile. Și dacă în **cultura generală, a unui om** pretindem să găsim un bun adăpost, limbajul artistic, filozofic etc., limbajele tehnice nu beneficiază de un tratament asemănător. Or, limba literară a timpului nostru solicită o lărgire a cîmpului de cunoaștere, o întreagă suită de concepte științifice trebuind să devină **părți constitutive** ale limbajului literar. În acest sens, fiecare individ trebuie să-și sporească eforturile de asimilare a mai multor limbaje. Reducționismul în problemele limbii reprezintă întotdeauna un act de pauperitate intelectuală.

De altfel nu este nevoie să facem prea mari eforturi pentru a ne da seama că **școala** reprezintă marele laborator de **formare** și **fixare** a mai multor limbaje și, mai ales, de deprindere a uzitării unei limbi literare cît mai corecte. Fără îndoială că profesorul de limbă și literatură are în acest sens un rol fundamental. În noile aglomerări urbane, tinerii vin doar cu graiurile lor locale. El sînt apoi tentați de folosirea unor **jargoane, mai mult sau puțin pitorești,** care sînt departe de normele limbii literare. Peste toate acestea trebuie să se sedimenteze prin cultură un **limbaj corect.** În acest scop nu sînt suficiente doar eforturile profesorului de limbă română. A ortografia cum se cuvine o teză de gramatică sau de literatură, dar nu și una de istorie sau geografie reprezintă o eroare ce nu trebuie trecută cu vederea.

Prostul gust, incultura se evidențiază mai ales prin scris. De aceea, noile aglomerări urbane pot produce moduri de poluare a limbajului, dar ele trebuie privite ca niște fenomene trecătoare, nu însă ca ceva ce nu există. Mi se pare firesc, iar acest tip de „poluare" a limbajului de care se sperie unii, de fapt, nu există.

Limbajul este inepuizabil, ca și lumea pe care o reprezintă. Nu iubesc și nu practic limbajul pitoresc acceptat de unii critici-scriitori. Cred în limbajele contemporane fiecărei epoci, dar și în virtutea lor de a dura în timp. Modalitățile de predare a gramaticii în școli năzuiesc să devină modalități de cultivare a limbii. Profesorii nu trebuie să se lase copleșiți de nepăsarea unor tineri față de limba literară, iar școala în general se impune să devină o instituție de cultivare a acesteia. Pretențiile minimale ale dascălilor și ale instituțiilor ce patronează învățămîntul se pot transforma în erori istorice.

3. Vreme îndelungată m-am luptat cu unele mecanisme ale limbajului meu local, strecurate uneori involuntar în felul meu de a scrie. Nu cred în rămășițele pitorești ale unor asemenea enunțuri în limbajul literar al unui critic și nici în petele de **culoare locală** ce ar putea avea o altă semnificație pentru un prozator. Nu vreau să spun prin acestea că mi-aș reprima mereu **culoarea locală** din vorbirea curentă. Cred că un critic trebuie să fie și el stăpîn pe mai multe limbaje, dar scrisul său se cuvine să respecte normele limbii literare.

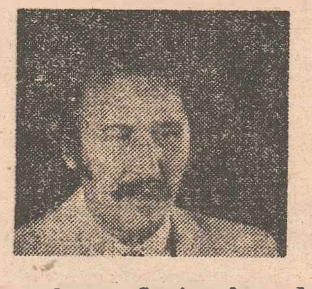

Marin Sorescu

„Am datoria de a fi inspirat de respirația cuvintelor noastre"

— Există o stare a limbii preadolescentului, în care acesta are sentimentul de proprietate asupra limbii vorbite. Există și o stare a limbii, simultană cu primele tulburări și cu primele încercări de exprimare a originalității, în care vorbitorul sau scriitorul la început de drum capătă un adevărat complex față de ea, o mitologizează aproape. Cum a trecut scriitorul Marin Sorescu prin aceste două „vîrste" ale limbii sale române, vorbite și scrise?

— Există într-adevăr o balanță foarte sensibilă a limbii, în care, ca adolescent, te arunci cu toată forța pe un taler, crezînd că o dezechilibrezi și, mai apoi, cînd mecanismul nici nu s-a clintit, te tîrăști încet și sfios pe celălalt taler. Limba română, instrument de cîntărit sufletul nostru imponderabil!

Am trecut și eu prin toate stările posibile, stîrnite de condei, stări principale și, mai ales, infinitele stări intermediare. Consider, ca particular al obștestii vorbiri românești, că am datoria de a fi inspirat de respirația cuvintelor noastre.

Sigur, există mii de limbi și zeci de mii de dialecte pe glob (lingviștii pot preciza numărul). Limba română nu este vorbită de sute de milioane de oameni. Nu este, cum se spune, o limbă de circulație. Dar ea circulă în vinele noastre. Și ce să facem noi dacă nu ne-am născut mulți și n-am ocupat pămîntul? Să vorbim mai tare, ca să se audă? Să rostim mai profund, mai exact și cu mai multă rezonanță în noi! Limba ne cîntărește pe noi, pentru că pomeneam mai înainte de cîntar. Să fim foarte atenți cît de mult **tragem.** Scriitorul român a fost dintru începuturi un vajnic ostaș în bătălia pentru rostire. Un pîlc mic, dar îndesat, cu mitropoliții în frunte (mă gîndesc la Varlaam, la Dosoftei și la ceilalți). Sfințim graiul punîndu-l la treabă, mlădiindu-l, făcîndu-l capabil să exprime tot ce se poate exprima în miile de limbi de care vorbeam și în sutele de mii de dialecte (iarăși îi rog pe lingviști să vină cu precizări). Ce mult a făcut Cantemir pentru **istoria hieroglifică** a literelor noastre! Ce mult au făcut preeminescienii (poeți de care mă ocup acum cu entuziasm, cu un entuziasm pe care aproape că nu mi-l pot explica)! Și ce mult a făcut, bineînțeles, Eminescu! Dar, înainte de toți, ce mult au făcut țăranii și tîrgoveții! Eminescu însuși considera limba noastră gata formată încă de pe vremea lui Matei Basarab. Întorcîndu-mă la mine, ce aș mai putea adăuga? Eu nu pot decît să am un sentiment aproape evlavios pentru înaintașii întru condei, care toți ar merita statut, ca niște neînfricați războinici de-a lungul drumurilor de țară.

— Care ar fi pericolele care au amenințat și amenință limba română?

— Pericolele au fost tot timpul și există și astăzi. Cel mai mare pericol a fost ca această limbă să nu mai fie deloc. L-am trecut cu bine. Cu pericolul purismului s-au luat la hartă pașoptiștii etc., etc. Pe noi, ne paște internaționalismul (românul, poliglot din naștere, se simte dator să-și împestrițeze cugetul la tot pasul). Iată, „Dicționarul de neologisme" este mai mare decît „Dicționarul explicativ al limbii române"!

Ca redactor la **Ramuri,** însemn uneori pe cîte un manuscris cuvintele mai bizare și, întrebîndu-l pe autor ce înseamnă, acesta începe să se bilbîie. Așa a simțit el, deși nu pricepe exact sensul. Îmbogățirea fără discernămînt în direcția aceasta ni se pare o neiertabilă **pauperizare** (iată că m-am molipsit!). Apoi, simplificarea nepermisă a vocabularului. Stilul **informație,** de limba este redusă la două-trei sute de cuvinte, care se repetă într-o vijiială amețitoare și năucitoare ,care se repetă pe distanțe de ani și ani. Există apoi plaga traducerilor. Te pomenești dintr-o dată că un anumit cuvînt a sucombat din moment ce nu mai apare pe nicăieri. Îmi vine în minte povestea cu tribul unde fiecare individ reprezenta un cuvînt și, odată cu moartea lui, cuvîntului nu i se punea cruce, că nu erau creștini, dar i se făcea un nod undeva și era scos afară din cetatea de colibe, de copaci și de paturi în copaci. N-avem dreptul să prigonim cuvintele. Toate sînt necesare pentru că gîndirea noastră, aflată azi în fața unor probleme pe care nu le-a mai dezlegat niciodată, trebuie să funcționeze cu toate rotițele.

— Ce credeți despre spiritualitatea limbii române?

— Trebuie să facem deosebirea între spiritualitatea reală și cea închipuită. Mulți cred că, vorbind păsărește, grăiesc adînc (tipul Rică Venturiano n-a dispărut și n-au dispărut nici Nae Ipingescu și jupîn Dumitrache; o problemă deschisă: ce au devenit ei în fond?). Sînt admiratorul ginditorilor de la Constantin Cantacuzino și pînă la Anton Dumitriu și Constantin Noica, care au ilustrat strălucit adevărata spiritualitate filosofică a limbii noastre. Sînt de mai multă vreme fascinat de spiritualitatea „primitivă", reprezentată de țărani. Blazoanele umile ale nobleței neamului nostru, blazoanele încrustate, cum spuneam demult, pe boabe de grîu și de porumb, greu de păstrat. Îmbogățirea și regăsirea ființei noastre în așezarea ei cea mai trainică se poate face în direcția aceasta. Voiam să scriu odată despre marii folcloriști de la sfîrșitul secolului trecut, stimulați, unii, de văpaia mistuitoare și iscoditoare a genialului Hasdeu. E bine că se retipăresc acum tezaurele de folclor apărute pînă în 1900. Dacă se continuă, evident, deși nu în ritmul pe care l-am dori, cu celelalte. Dar dacă, la 1660, am fi avut astfel de colecții? Dar dacă etc. ? În acest loc gol, **șezum și plinsum,** au dispărut fără urmă comori de simțire românească. În legătură cu spiritualitatea: dispar sub ochii noștri basmele (aș vrea să scriu odată ceva despre Petre Ispirescu). Unde s-a vărsat și pe ce canale a apucat gîndirea presată în ele? Frunte lîngă frunte, generații după generații, întorcînd toate același fir de poveste. Să nu credem că lucrurile acestea se pot înlocui foarte ușor, cum ai ridica un bloc în locul unei căsuțe cu grădină și cu zorele în straturi. Vorbitorii de argou, emancipați economic și social, dar încă primitivi sub raport cultural, devin, uneori, din lipsa noastră de preocupare purtătorii noștri de specific. Dar noi, ceilalți? Probleme extraordinar de complexe trebuie să rezolve societatea românească la acest sfîrșit de secol și trebuie să fim foarte atenți la nuanțe.

— Spre ce caracteristici ale limbii române, spre ce modulații ale ei, a optat arta scrisului dumneavoastră?

— Scrisul este și el un instinct, ca și înghițitul. Ai și instinctul înghițirii și al neînghițirii. Mi-au venit mult mai la-ndemînă acele calități ale limbii române, care țin de capacitatea ei de a sintetiza în expresii ștampilă sau pecete, în formule. Am cultivat deci această latură abstractă, care, spre uimirea mea, căci credeam că îmi vorbesc pe scurt numai mie, a avut oarecare răsunet. Apoi, dintr-o necesitate a simetriei, am început să mă interesez de concretețea graiului, alegîndu-l dintre toate pe cel oltenesc, expresiv ca o poreclă. În piese, piesele istorice, am apelat la aluviunile tuturor văilor lingvistice, din necesități tehnice. Pe scurt: limba română n-a început cu mine și nu se termină cu mine. Sînt bucuros însă că pot locui în ea, cum spunea cineva, rătăcind printre sensuri și nuanțe ca-ntr-o pădure de argint.

Cum povestim?

Nici chiar stăpînirea perfectă a gramaticii nu poate asigura deprinderea povestirii. Există și alte mecanisme subtile care trebuie puse în mișcare pentru a realiza coerența și succesul unei narațiuni. (Despre raportul dintre „aici" și „acolo", care reflectă plasarea în spațiu atît a povestitorului, cît și a celui ce-l ascultă, am mai scris, cu ani în urmă, chiar în această pagină.) De fapt, sarcina povestitorului este aceea de **a reproduce** o situație care a fost sau de a crea o situație care ar fi putut să fie.

Desigur, o „situație" implică personaje, presupune un „el", o „ea", „ei", „ele", din punctul de vedere al unui „eu" eventual cu implicarea lui „tu" și „voi". Dar toate aceste pronume sînt niște „substitute", ele „țin locul", cu alte cuvinte, unor personaje ce trebuie identificate de ascultător. Dacă cineva îmi povestește un film și îmi spune că „el o iubea pe ea", problema nu este cum neapărat îi chema pe cei doi, ci definirea lor dintr-un punct de vedere ales ; e cu totul altceva să spui : „el o iubea pe ea, dar familiile lor nu se înțelegeau".

O anumită „sărăcire" a mijloacelor de a realiza aceste determinări, o anumită „indiferență" a povestitorului față de ascultător duc la degradarea actuală a narațiunii spuse în condițiile obișnuite, bunăoară într-o conversație curentă dintre doi prieteni. Cu toate protestele probabile, am să îndrăznesc a spune că a ști să „povestești" este chiar mai important decît acordul subiectului cu predicatul ! (Evident, dacă știi să povestești, acordul cu pricina se realizează de la sine !).

Într-o zi, un controlor I.T.B. povestea cu atîta foc, presărîndu-și relatarea cu „Maaamă, și i-am zis", „Maaaamă, și l-am luat", încît am observat că nici colegii săi — după expresia ce-o aveau pe chip — nu pricepeau bine ce s-a întîmplat.

Cu aceasta, ajungem la o altă problemă, a utilizării limbii materne în scopurile cele mai practice cu putință, ținînd de informarea semenilor, de desfășurarea activității diurne, dar o problemă legată tot de modul cum știm să relatăm evenimente, situație pe care — dacă ne examinăm puțin — ne-o regăsim cu toții în viața de zi cu zi. Cînd povestim ceva nu trebuie să ni se pară că, dacă noi am fost martori sau eroi, simplele exclamații la amintirea celor petrecute pot ține locul întîmplărilor. Și, vai, cît de răspîndit este și acest mod dezlînat de povestire !

Să băgăm de seamă că adesea avem nevoie de narațiune în cele mai concrete împrejurări ale vieții și activității noastre, așadar să nu uităm să... povestim. Este, desigur, mai greu de apreciat cînd o narațiune este corectă sau greșită, dar o putem controla totuși printr-un anumit grad de „adecvare" la un mod logic de gîndire, care este al nostru, al tuturor oamenilor.

În acest mod logic de gîndire — prin care înțeleg și raporturile pe care vorbitorul le stabilește cu interlocutorul sau cu situația — intră o serie de cuvinte cărora nu le acordăm totdeauna atenția necesară. Un acesta (ăsta) sau acela (ăla) care nu se leagă de o persoană ori un obiect anterior pomenit nu spun pur și simplu nimic ! Un la în loc de spre poate duce la o greșeală (am înregistrat, de exemplu : „Mîine, la cinci, plec la tine"). Un în în loc de la poate modifica un sens (una este a spune „Am intrat în facultate" și alta, „Am intrat la facultate"). Un aici în loc de acolo poate deruta (deși nu este vorba de o narațiune, mi-amintesc de un anunț vechi de pe Calea Griviței : „Aici se repară electrice. 30 m în gang").

Toate aceste elemente ale limbii materne, peste care uneori trecem cu grabă sau neatenție, pot fi cel mai bine exersate prin relatare în general — incluzînd în acest concept și povestirea.

Și mai există un mijloc excelent de formare a deprinderilor narative, pe lîngă ceea ce se străduiește să ne dea școala : lectura !

CEZAR TABARCEA ■

Poeme
de Ion Horea

acolo

o să ne ducem, totuși, peste deal,
pe-un drum tăiat de ploi, mai cu hîrtoape,
într-un altar de sălcii și de meal
să fim de drumul nostru mai aproape.
și-o să strigăm din cînd în cînd apoi,
o barcă nevăzută să ne poarte,
sub stele-n asfințiri pe amîndoi,
pe țărmul alb de dincolo de moarte.
sub sălcii și răchiți să fim stăpîni
și goi, să regăsim pămîntul moale,
să nu ne simtă urmele de cîini
și glasuri de cocoși să nu ne scoale.
acolo-n lungi îmbrățișări de lut
să dăm iubirii-ntregi, ca mai-nainte,
hotarul ei de-atunci, de la-nceput,
nemărginit în ceasurile sfinte.

să fii al lor

dă-i și aceste nopți un riu, o vale,
apucă-n susul lor, să nu te sperii
dacă săcurea strîmbă-a umbrei tale
va răsturna în muchea coastei perii.
apoi va fi, pe drumul care duce
din țară-n țară, ce ți-i scris și ție
pe deal să-auzi cum se răstoarnă-o cruce
ținută-n strîmba ei împărăție.
ce drumuri sui, se-aud numa-n copite,
ce sat mai cauți, cronicile-l știu
din timpurile lor neliniștite
pe-un drum de car sub un răzor pustiu.
la Cheia Turzii gîndul ți-l oprește
sub ceasul cînd ajungi să mai cuprinzi
cînd se răstoarnă soarele-ntre clește
cum Apusenii-l reazimă pe grinzi.
apoi coboară-ncet pe Calea Morii
să nu trezești pe cei de lîngă sat.
tu după lege vii, cu muritorii,
să fii al lor, și lîngă ei lăsat.

să vă arăt...

spuneți ce vreți, veniți din orice parte,
pe Continit vă-aștept ca la-nceput
prin timp uitat, neștiutor din carte
pe unde umbra Lui nici n-a trecut.
călcați cu-nfrigurare iarba crudă
și la fîntînă apă să vă scot,
voi, cărturari de care-o să audă
acei rămași să fie-aici de tot.
pe căi cerești, prin coperișuri sparte
prin nori să vă arăt, de pe Chicui,
cetățile Ardealului, departe,
și-n asfințire, pătimirea lui !

fel și feluri

nu te mîntui, nu te saturi,
parcă ripi ți-ar sta pe umeri,
și din straturi sapi în straturi
în adînc, la tîmpii sumeri.
de-un cuvînt, în șapte laturi
parcă zidurile-i numeri,
sub coloane și canaturi
să-i duci templele pe umeri.
Transilvanii și Banaturi
le stîrnești și le nedumeri,
domnii te-au chemat la sfaturi,
și tu singur știi că nu meri...

stai pe deal și-ți vin în minte
fel și feluri, cîte toate,
și pe Mureș vin cuvinte
și pe drumuri sună roate.

cît sîntem

bucurați-vă de stele,
ascultați-le foșnirea,
dați-i sufletului drumul,
voia lui de nicăirea !

spuneți crengii să se-ncline
și rugați-l să răsară
pe cel dat să ne lumune
la sfințit, mai către sară.

fie-i ca o rugăciune
rostul gîndului să bată,
cît sîntem încă pe lume,
cît minunea ei ni-i dată !

atelier literar
de G. Dumitrescu

M. A. Grosulescu : Lucruri de început, încă șovăitoare, dar purtînd bune semne de perspectivă („A venit toamna", „Unire" — pe care le puteți retrimite dactilografiate, însoțite, eventual, de altele... și mai bune !).

F. Kőllő : Același trist, demoralizant spectacol cu „baba care se piaptănă", sfidînd cu obstinație remarcabilul dv. talent și misiunea lui în zodiile pe care le parcurgem... Mare păcat ! (O serie de pagini demonstrează din nou, indirect și aleatoriu, înzestrările de care vorbeam — „Abdicare", „Concesie", „Vals", „Elegie", „Misă" — dar ce folos ?... (Bănuim că și pentru dv. e clar că nu în această publicație și-ar putea găsi adăpost vreuna dintre ele...).

I. Nadir : Dacă v-ați „semnat" numai pe clapa plicului (aceea nefiind, de fapt, o semnătură, ci o indicație pentru uzul P.T.T.R. : unde să înapoieze scrisoarea, la nevoie), e ușor de bănuit ce s-a putut întîmpla : ori indicația de care am vorbit a devenit ilizibilă (ploaie, ninsoare, degete murdare, etc.), ori plicul, la deschidere, s-a rătăcit de conținutul său. De aceea, orice scrisoare și fiecare manuscris trebuiesc iscălite (citeț, firește !). E și o chestie de bună cuviință !... E foarte necesar, pe de altă parte, să indicați pe plic titlul rubricii căreia vă adresați !

C. Savin : Semne de stagnare, nu de progres, cum ar fi fost de așteptat, la vîrsta dv. „Strungărie" măruntă, minoră, căznită. Lipsește elanul, zborul, respirația amplă, puternică, lipsește spontaneitatea, pentru că lipsesc, cum recunoașteți dv. înșivă, lectura, studiul, efortul susținut al acumulării unui orizont de cultură (fără de care nu se poate face literatură adevărată). Ceva, în „Sete", „Geometrie".

I. Lilescu, N. Zărnescu, C. Hristea, I.M.I., Ivănescu-Brașov. Stroe Adrian, Cristian Oprea : Încă nu, să mai vedem. Reveniți.

I. Denova, M. Crișovan (parțial indescifrabil), **Ov. Bonaciu, Doriana Dor, V. Chițea, R. Samarian. Ariadna** (ceva, în „Zborul"), **G. Băie** („Galop"), **N. Coande, Em. Perșa, Emi Adamescu. A. Iablug** (ceva, în „Dacă"), **Cr. Pavel** (mai bine, în „Remember"), **A. Vremir** („Punct cardinal", „Echilibru"), **L. Farcaș, I. Corbeanu, Oct. Cosmin, E. Bertzi, V. Anghelescu, Nana** (tot indescifrabil !), **T. Simpetru, L. Kutas** (ceva, în „Neștiință"), **R. Beltechi** („Cu șoapta"), **O. Krieb, Ina Manta** (ceva, în nr. 1 și 2), **A. Valoni** („Acuarelă", „Cred că"), **I. Cioranu, S. Fildan, M. Gâbreanu. V. Zgorobete, N. Azur. Nicky, Mira Ploscaru, Al. Mareș, Anahita, Marius Popescu, P. Grădinaru, T.V. — Buzău, Șt. Cîrjan, C. Pădure** („Tărmul privirilor"), **Fana Lian. P. Moiceanu, M. Vicol. M. Oprișca, Angi** (ceva, în „Zbor", „Concluzie"), **Șt. Stamate, Violeta Mihalcea :** Nimic nou !

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

APROXIMARE

Unsprezece matematic
este numai unsprezece
în realitate nu este
decît unu, celălalt
nu este altceva
decît umbra lui.

ION ȘOLDEA

POEZIEI

Rădăcină cîntătoare,
Cerul ce l-ai strîns mă doare
Prea mult zvon lovește-n tine
Cu zvîcniri de rău și bine.
Mult parfum te-a istovit,
Ai trăit și n-ai trăit.
Ridici lume după lume
Pînă-ți uiți și chip și nume.
Veșnic fragedă năucă
Amețind de dor de ducă.
Rădăcină cîntătoare,
Mergi pe sub pămînt spre soare.

DIANA BARBU

— APARENȚĂ —

Obosesc pleoapele
nopțile încărunțesc

pe cerul iluziei
mor păsări
cu sufletul împăcat

delicat instrument de
tortură-memoria.

MARIUS SÂRBU

Cum sînt un bun cititor de biografii de scriitori, ba, eu însumi am compus vreo două și chiar trăiesc una, mă gîndesc adesea la enigmele încă nedezvăluite, pecetluite ireversibil în uitare ori pierite în gura arhivelor.

Nu prea știm în detaliu momentul în care cămînarul Gheorghe Eminovici l-a dus la „pozat" la Praga pe cel ce nu era încă Mihai Eminescu. Ne-a rămas cartolina executată de J. Thomas pe care G. Călinescu o numește „selenică". E, această daghеrotipie, cea mai frumoasă icoană ce nemurește un chip de poet. Pe Terra, cel puțin. Ajungînd la Praga și căutîndu-l pe acel J. Thomas aproape că i-am luat urma. Aproape (ac într-un car cu fîn) dar vin și zic : dacă în gigantissimele arhive praghеze mai există și alte „dire" selenice ?

Pentru întîia oară a apărut în românește romanul poetesei Alice Călugăru numit „La tunique verte" într-o frumoasă ediție alcătuită de Pavel Țugui și apărută la „Minerva". Alice Călugăru : alt mister. S-a născut acum 101 ani. A debutat la 19 ani cu un volumaș de versuri ce a cunoscut un succes fulminant. Iorga îi lăuda „o înmlădiere vrednică de cele mai mari laude", Maiorescu îi acorda o consultație literară în biroul în care îl invitase cîndva, să-și recite producțiile, pe Eminescu, Ovid Densușianu găsea că are o „formă apreciabilă", sagacele Topîrceanu o prețuia în chip deosebit, iar Ilarie Chendi, ei bine sobrul ardelean a început prin a se îndrăgosti de „Viorelele" poetesei spre a o iubi mai apoi pe autoarea lor care pe lîngă precocitate era, se pare, de o puțin obișnuită frumusețe fizică.

Expatriată voluntar la Paris (dar păstrînd foarte strînse legături cu literatura și literații „de acasă"), trăind o viață boemă trepidantă, autoare a unui copil făcut unui franțuz dar și (mic) roman de o frumusețe rece, prefigurînd uimitor tehnici ale romanului modern !

Personagii stranii se mișcă letargice într-un Paris dezabuzat de vicii, narațiunea e ruptă, sincopată cu insolite interferări de planuri. Vorbirile acestor oameni-spectre sînt incifrate, adesea fluid-metaforice, teribile (și teribiliste), pline de humor și năstrușnicie. Evident, în roman nu se întîmplă nimic (tot astfel în „noul roman", nu ?) dar tonul, ritmul impus de autoare sugerează o adevărată luxurianță epică. Bineînțeles, „farsa" nu prinde, convențiile îndeobște naive sînt repede detectate și totuși, pînă la ultima sa vocabulă, romanul e pasionant.

De unde (în 1924) replicile de teatru absurd ale „Tunicii" ? De unde verva muzicală, farmecul clorotic al poveștii fără poveste ?

Romanul anunță un prozator prodigios. I-a mai urmat ceva ? Mister. Misterioasă și moartea frumoasei ce semna Alice Orient. Avansez ideea că asemenea oameni (imprevizibili, frenetici, purtînd în ei frigul celor ce „văd" idei dar și căldura senzuală a florilor de mormînt) nu mor de moarte „bună" și în genere nu mor de mîini străine ci de mîna lor.

Ce-o fi determinat-o pe gracila Alice Călugăru s-o „ucidă" pe Alice Orient ?

Poate, ca să citez alt om cu enigmă, „un dor fără sațiu"...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Desene pe asfalt

„La tunique verte"

a unui roman „franțuzesc" s-a sfîrșit fără urme în preajma anului 1940. Toate semnele ultimilor ei ani s-au șters (unele prezumții o căutau în America Latină), graiul arhivelor a rămas mut, martorii nu mai sînt ori au uitat-o.

Deși nu lipsite de interes, versurile adolescentine din „Viorele" se parcurg greu, tăietura lor e vetustă, prețiozitatea „temelor" denunță pastișa (totuși, o remarcă se impune : e singura noastră poetesă la care erosul ocupă un loc aproape nesemnificativ în universul „problematic"), astfel că „La tunique verte" poate deconcerta : e un (mic) roman de o frumusețe rece, prefigurînd uimitor tehnici ale romanului modern !

Personagii stranii se mișcă letargice într-un Paris dezabuzat de vicii, narațiunea e ruptă, sincopată cu insolite interferări de planuri. Vorbirile acestor oameni-spectre sînt incifrate, adesea fluid-metaforice, teribile (și teribiliste), pline de humor și năstrușnicie. Evident, în roman nu se întîmplă nimic (tot astfel în „noul roman", nu ?) dar tonul, ritmul impus de autoare sugerează o adevărată luxurianță epică. Bineînțeles, „farsa" nu prinde, convențiile îndeobște naive sînt repede detectate și totuși, pînă la ultima sa vocabulă, romanul e pasionant.

De unde (în 1924) replicile de teatru absurd ale „Tunicii" ? De unde verva muzicală, farmecul clorotic al poveștii fără poveste ?

Romanul anunță un prozator prodigios. I-a mai urmat ceva ? Mister. Misterioasă și moartea frumoasei ce semna Alice Orient. Avansez ideea că asemenea oameni (imprevizibili, frenetici, purtînd în ei frigul celor ce „văd" idei dar și căldura senzuală a florilor de mormînt) nu mor de moarte „bună" și în genere nu mor de mîini străine ci de mîna lor.

Ce-o fi determinat-o pe gracila Alice Călugăru s-o „ucidă" pe Alice Orient ?

Poate, ca să citez alt om cu enigmă, „un dor fără sațiu"...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Performeri la învățătură

Anunțam în numărul trecut că, la București, începuseră Balcaniada de Chimie și Balcaniada de Fizică. Sîmbătă, 16 mai 1987, la Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu" din Capitală a avut loc festivitatea de premiere a cîștigătorilor, precedată de o conferință de presă oferită de membrii celor două jurii.

La chimie, unde se pot realiza, la cele două probe — teoretică și practică — 100 de puncte, cei patru concurenți români au obținut toți locul I : cu 100 de puncte, **Adrian Șalic** (cls. a XII-a, Liceul „Gheorghe Șincai" din Baia Mare) ; cu 99,5 puncte **Traian Șulea** (cls. a XII-a, Liceul de filologie-istorie din Timișoara) ; cu 96 de puncte **Cristina Iliescu** (cls. a XII-a, Liceul de științe ale naturii din Brașov) și cu 94 de puncte **Mihai Bărboiu** (cls. a XII-a, Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu" din Craiova).

La fizică (punctaj maxim : 50 de puncte), din echipa noastră de cinci concurenți, s-au clasat pe locul I, **Ciprian Necula** (cls. a XII-a, Liceul „Gheorghe Șincai" din Baia Mare) cu 48,5 puncte și **Lucian Mitoșeriu** (cls. a XII-a, Liceul „Vasile Alecsandri" din Galați) cu 45,5 puncte ; pe locul II, **Cătălin Mălureanu** (cls. a XII-a, Liceul „Emil Racoviță" din Iași) cu 39 de puncte și **Andrei Pascovici** (cls. a XII-a, Liceul „Nicolae Bălcescu" din București) cu 38 de puncte ; pe locul III, **Radu Băcioiu** (cls. a XII-a, Liceul „Mihai Viteazul" din București) cu 31,5 puncte.

Premii speciale au primit : **Ciprian Necula** (pentru cea mai bună lucrare experimentală, cea mai bună lucrare de mecanică, cea mai bună lucrare de optică, cea mai bună lucrare experimentală de fizică nucleară) și **Lucian Mitoșeriu** (pentru cea mai bună lucrare teoretică, cea mai bună lucrare de mecanică, cea mai bună lucrare de electricitate, cea mai bună lucrare de optică).

DORIN GHERGHINESCU ■
Fotografii de VALERIU TANASOFF ■

În imagini, de la stînga la dreapta : 1. Traian Șulea, Cristina Iliescu, Mihai Bărboiu și Adrian Șalic ; 2. Lucian Mitoșeriu, Radu Băcioiu, Cătălin Mălureanu, Ciprian Necula și Andrei Pascovici.

● Soprana Sanda Șandru își înscrie în repertoriul personal și rolul Agathe din **Freischütz**, în care va debuta sîmbătă 23 mai. Printre principalii interpreți mai figurează Cornelia Angelescu (Ännchen), Adrian Ștefănescu (Kaspar), Florin Diaconescu (Max). Dirijează Constantin Petrovici.

● Din repertoriul verdian duminică seara (ora 18) se va cînta **Rigoletto**. În rolul Ducelui — Florin Georgescu, în cel al Bufonului — Vasile Martinoiu, în Gilda — Eleonora Enăchescu. Dirijează Lucian Anca.

● Cronologic a patra operă a lui Giuseppe Verdi, **Lombarzii în prima cruciadă** va putea fi audiată luni 25 mai (ora 18). Comentatorul Costin Popa va prezenta o distribuție de excepție (Placido Domingo, Cristina Deutekom, Ruggero Raimondi ș.a., corul Ambrozian și orchestra Royal Philharmonic din Londra condusă de Lamberto Gardelli).

● **Peer Gynt**, baletul realizat de coregrafa Mihaela Atanasiu pe un colaj muzical din lucrări semnate de Grieg și mai mulți compozitori moderni, este programat miercuri 27 mai, la ora 18. În rolul titular Ștefan Bănică, alături de Beatrice Bleont, Cristina Teodorescu, Daniela Constantinoiu, Florin Brînduș ș.a.

● Cu Ruxandra Vlad, Lucia Cicoară, Florin Farcaș, Dan Zancu, Veronica Gârbu în **Cavalleria rusticana** și Elena Simionescu, Anatol Covali, Nicolae Urdăreanu, Ștefăniță Lascu, Emil Iurașcu în **Paiațe**, spectacolul va avea loc joi 28 mai, la ora 18. Conducerea muzicală a ambelor opere este asigurată de dirijorul Constantin Petrovici.

La Opera Română

Cercetarea științifică în slujba recoltelor

Cartoful, acest ilustru necunoscut

Știu, afirmația pare cel puțin ciudată. Cartoful, un necunoscut ? Modestul, banalul cartof, un necunoscut ? Aș fi zîmbit superior în fața unei asemenea idei ; dar nu numai atît. Aveam și argumente care să-mi susțină zîmbetul : peste 23 milioane de hectare cultivate în întreaga lume, cu peste 1 000 de soiuri de cartof, de pe care se obțin anual circa 300 milioane tone ; este înfocuitorul ideal al legumelor pe perioada de iarnă ; bogat în săruri minerale ; în zonele temperate, cartoful asigură peste 50 la sută din necesarul de vitamina C al populației ; conține una din proteinele cu cea mai mare valoare biologică, valoare dată de prezența tuturor aminoacizilor esențiali, aflați într-un raport foarte echilibrat (un experiment recent, urmărind cît timp poate fi un organism nutrit unilateral cu un produs vegetal, fără a suferi carențe de nutriție, cartoful a ocupat primul lor, cu 161 de zile, urmat de grîu, cu 139 de zile). Aș fi adăugat, desigur, calitatea sa de sursă convenabilă de spirt, amidon și produse derivate și aceea de furaj economic pentru toate categoriile de animale.

Și totuși, spun astăzi, cartoful, acest mare necunoscut.

Nu mai sînt valabile afirmațiile de mai sus ? Ba da. Există însă, dincolo de fața atît de cunoscută a banalului cartof, cu aparența sa de lipsă de pretenții a celui ce ar putea să crească pe orice margine de drum, fără nici o îngrijire specială, există, așadar, o față ascunsă a lui, nebănuită măcar de vreunul din consumatorii săi. O anume sensibilitate, care face ca orice măsură s-ar lua în cultură, materialul să degenereze, producția să scadă de la an la an, iar în cîțiva ani, soiurile sensibile să nu mai producă nimic, practic, să dispară.

Iată de ce materialul de plantat trebuie produs după o tehnologie specială ; se aleg tuberculi inițial perfect liberi de viroze, care sînt supuși timp de opt ani unui proces de înmulțire. În primii patru ani, înmulțirea materialului inițial se face sub formă de clone; se obține apoi baza superelitei ; urmează superelita și elita, din care se realizează înmulțirea I, adică materialul cel mai potrivit pentru unitățile mari producătoare de cartof de consum și industrial. Tot acest proces îndelungat și extrem de complicat se desfășoară în așa-numitele „zone închise" (zone ce nu sînt afectate de afide, insectele ce vehiculează virozele, atît de periculoase pentru cartof), protejate natural sau artificial (prin baraje de insecticide și cordoane de protecție). La ora actuală, însă, zonele închise pot oferi maximum 600 000 tone de material de plantat, în timp ce nevoile țării depășesc 1 milion de tone pe an.

Desfășurată pe mai mulți ani, cercetarea *Colectivului condus de conf. dr. Victor Bîrnaure, șeful Catedrei de cultura plantelor din Facultatea de Agronomie a Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu" din București,* avînd drept temă Producerea materialului de plantat în zona de cîmpie, are astăzi rezultate spectaculoase. În 1986, „Ziua verde a cartofului" s-a desfășurat pe cîmpul experimental al I.A.N.B., la C.A.P. Slobozia Moară unde materialul de plantat obținut aici a primit aprecierea unanimă a specialiștilor din întreaga țară reuniți la această sărbătoare a cartofului, și metoda propusă pentru omologare. Se încheie astfel o experiență complexă a colectivului Institutului agronomic bucureștean în colaborare cu Institutul de cercetare și producție a cartofului de la Brașov privind testarea rezistenței la degenerare a tuturor soiurilor omologate și avizate pentru a putea fi cultivate în țară. Experimentele realizate de către specialiștii Institutului agronomic cu soiurile Ostara și Desirée pentru producerea de material de plantat în afara zonelor închise (în zona de cîmpie), arată că se obțin practic aceleași producții ca cele obținute cu material de plantat din aceeași verigă biologică produsă în zonele închise, dar cu un plus de beneficiu la hectar care variază între 2 000 și 4 500 lei.

Această ultimă realizare a colectivului bucureștean încununează o susținută muncă de cercetare de peste 35 de ani. De remarcat primul contract de cercetare științifică între un institut de învățămînt superior agronomic și un institut de cercetări în profil se încheia în 1970, între I.A.N.B. și Institutul de cercetări și producție a cartofului. Avînd o tematică stabilită să corespundă pentru toată zona de cîmpie, prioritar pentru zona de sud a țării, acesta are ca bazin de cercetare o parte a județului Dîmbovița, cu veche tradiție în cultura cartofului timpuriu și extratimpuriu. S-a început cu stabilirea sortimentului de soiuri. Victor Bîrnaure își amintește, după atîția ani, de frații Anghel, Oprea care tot întrebau „crezi că o ieși ceva, dom' profesor ?". Producțiile soiului Ostara de 3—4 ori mai mari decît cele obținute tradițional aici cu vechile soiuri care degenerașeră, au minunat lumea „Comunele noastre au monumente, spunea un țăran unui cadru din conducerea Ministerului agriculturii aflat în vizită la Slobozia Moară ; ar trebui să ridicăm unul și „Institutului agronomic". În 1973—1974, C.A.P. Slobozia Moară obținea locul I pe țară în producerea cartofului timpuriu.

S-a continuat cu raționalizarea regimului de irigare, cu elaborarea unei metode mai simple și mai economice de prognoză a infecției cu mană și de efectuare a tratamentelor cu elaborarea sistemelor de erbicidare, ba chiar și studiul comportării cartofului la factorii de stress.

Și iată-ne revenind la prima noastră afirmație. Cine și-ar fi închipuit că și cartofii pot suferi la stress ? Dar cine știe, dintre nespecialiști, că la o irigare foarte bine condusă, cartoful înregistrează cele mai mari sporuri valorice pe ml de apă administrată, pentru simplul motiv că el, cartoful, este extrem de sensibil nu numai la viroze și la mană și la stress, ci și la excesul și lipsa de apă.

Enumerate astfel, toate aceste „noutăți" (pentru noi) par simple. Ele sînt, însă, rodul muncii de cercetare de decenii a specialiștilor din întreaga țară, în rîndul cărora cei de la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București reprezintă un grup puternic, și cu merite pe aceeași măsură.

ROXANA P. MANOLESCU

Noua noastră școală

Astronomie și informatică pentru elevi

Simpozionul interjudețean „Informatică și Astronomie" face parte din „Programul '85" de introducere a informaticii în școlile din învățămîntul primar și gimnazial, inițiat de către C.J.O.P. Vrancea (președinte prof. Sultana Voicu) în colaborare cu Centrul teritorial de calcul Focșani (director ec. I. Mustea Șerban), Inspectoratul Școlar, Institutul de tehnică de calcul și informatică București — program îndrumat și sprijinit de către Consiliul Național al Organizației Pionierilor (comisia Știință și Tehnică) prin dotarea corespunzătoare cu tehnică de calcul, prin realizarea unor îndrumări metodice eficiente.

De 2 ani buni, micii elevi vrînceni învață mînuirea calculatoarelor la Casele pionierilor din Focșani, Adjud și Panciu, două cercuri funcționează — grație ajutorului dat de Centrul teritorial de calcul — la școlile generale nr. 2 și nr. 9 din Focșani, două tabere de profil au fost organizate în județ (în cadrul pitoresc al stațiunii Tulnici), o a treia va avea loc în lunile acestei veri, iar HC-85-urile, TIMS-ii, PRAE-urile, aMIC-ii sînt deja familiare multor tineri din județul Vrancea.

Simpozionul „Infro-Astro '87" este, deja, o acțiune de specializare, dar și de interdisciplinaritate în același timp, mai exact, o tentativă de a da o mînă de ajutor școlii în două domenii de mare importanță pentru care, totuși, nu există ore de curs : Astronomia și Informatica.

În consecință au participat în 16 — 17 mai la lucrările desfășurate la Focșani, Panciu și Soveja personalități ale științei românești și specialiști în cele două domenii (acad. Caius Iacob, dr. H. Alexandrescu, dr. Magda Stavinski, prof. Erica Suhai, prof. R. Jugureanu, ec. I. Diamandi, prof. Matei Alexandru, ing. I. Albescu) și la cele două secțiuni — s-au prezentat lucrări (pe calculator, bineînțeles) foarte interesante și potrivite scopului propus : instruirea și educarea tinerilor în astronomie, calculatoare, fizică, matematică, discipline tehnice, ca și formarea concepției lor materialist-dialectice despre lume și viață.

Dăm în continuare lista integrală a acestor lucrări, în ideea că așezăminte de cultură (școli, Case ale tineretului și pionierilor) pot cere aceste programe pentru cercurile lor : „Urania", program lecție privind fenomenele astronomice (prof. Gh. Vass — Palatul Pionierilor București ; „Ora de matematică asistată de calculator" (prof. V. Papp — Casa Pionierilor Turda) ; „Lecții de astronomie elementară pe calculator" (prof. Liliana Ruset — C.P. Suceava, prof. V. Condrea — C. P. Tulcea) ; „Aplicații de grafică și sinteză a vorbirii" (prof. S. Ciurea — C. P. Brăila) ; „Grafică pe calculator" (prof. Emilia Dumitru — C. P. Focșani) ; „Program de telegrafie" (prof. C. Andronic — C. P. Buzău) ; „Calculatorul personal în sprijinul gîndirii creatoare a copiilor" (prof. C. Butnaru — C. P. Vaslui) ; „Program în sprijinul instruirii asistată de calculator" (prof. Gh. Pupăză — Școala nr. 6 Sibiu).

La secțiunea copii : „Hărți cerești" (Lucian Alexa — C. P. Bacău) ; un program de geometrie (Viorel Coelea — Tulcea) ; „Astrotop" (Carmen Dumitrescu — Palatul Pionierilor București) ; „Codul culorilor" (Fl. Chende — Turda) ; „Fizică și calculator" (I. Pipoiu — Buzău, R. Ene-Panciu) ; „Artă și calculator" (C. Chelu — Giurgiu) ; „Trigonometrie sferică pe calculator" (G. Manda — Tulcea) ; „Sistemul solar" (R. Preda — Bacău) ; „Calculul efemeridelor din sistemul solar" (M. Răileanu — Palatul Pionierilor București) ; „Metricus" (A. Popa — Turda) ; „Un program de radiofonie" (C. Hrișcă — Buzău) ; „Jocul logic pe calculator" (R. Drăgan — Giurgiu), „Micul profesor de matematică" (R. Grigoraș — Panciu) ; „Sateliți, viteze cosmice" (I. Pușcă — Focșani) ; „Curbe speciale" (R. Bălan — București).

Organizarea excelentă (toate felicitările noastre pentru tînărul și energicul Emil Onea, șeful comisiei de știință și tehnică din C.J.O.P. Vrancea și pentru I. Mustea Șerban, directorul C.T.E. Focșani), o participare numeroasă, la o acțiune demnă de toată lauda care, sîntem siguri, va continua și în anii viitori. De altfel toți participanții au primit din partea organizatorilor o invitație și pentru cel de-al XIII-lea simpozion Infro-Astro, cel care va avea loc în anul 2000 ! Bineînțeles, participanții au răspuns cu toții de pe acum : contați pe noi, venim...

AL MIRONOV

Breviar științific

Toată ziua-n ascensor... dar cu microprocesor !

Vechiului șlagăr despre lumea ascensoarelor i s-a găsit o rimă electronică la modă. De curînd, în București, în blocul Z din bulevardul Pionierilor, funcționează primul ascensor cu microprocesor. Realizat de un colectiv de specialiști condus de inginerul Gheorghe Lungu, de la întreprinderea Ascensorul, noul sistem miniaturizat (de mărimea unei coli de scris) comandă în condiții de siguranță și productivitate mărite vehiculul pe verticală, înlocuind vechiul panou, compus din sute de relee și aparaturi electrice complexe, care atingea uneori dimensiunile unui perete. În acest fel se fac importante economii de materiale prețioase, cca. 20 g. de argint și 12 kg. de cupru la un ascensor obișnuit, ca să nu mai vorbim de cei peste 1 000 kWh anual consumați mai puțin de acesta. Schema cu microprocesor are o fiabilitate superioară, scăzînd cu cel puțin 20% riscul de defecțiuni. Inventariem împreună cu directorul Constantin State și alte avantaje ale „creierului" perfecționat. El poate comanda mai multe ascensoare de pe un palier, are un fel de memorie ce-i permite să execute comenzile date la începutul cursei sau pe parcurs, și deși este mai „deștept" costă cu jumătate de preț mai puțin față de unul clasic. Urmează generalizarea acestui tip de primă linie, iar pașii următori sînt cercetările privind un sistem în care ascensoarele să comunice singure prin radio dispeceratului cu calculatoare cînd se defectează și ce „boală" au.

Acupunctură... cu calculator !

La Centrul Metodologic de Acupunctură din București, o inedită premieră medicală națională ! Terapia acupuncturală este precedată de diagnostic stabilit tot după „tehnologia" chinezească de investigare a maladiilor, avînd „consilier" calculatorul. În acest fel, diagnoza, cît și tratamentul urmează un traseu logic, avînd la bază axioma extrem orientală că orice alterare a sănătății este generată de o perturbare a circulației energiilor de-a lungul meridianelor corpului omenesc. Împreună cu doctorul Mihai Mătasă, facem o „radiografie" sumară a acestor metode rafinate de diagnostic, și anume inspectarea irisului, pavilionului urechii, limbii, pielii, unghiilor. Pulsurile chineze (6 pe o mînă, 6 pe alta, 3 superficiale și 3 profunde, cu 28 de caracteristici ale acestora) arată ce meridian este în plenitudine și a cărui energie trebuie dispersată și care este în vid și trebuie tonificat. Ochiul vede totul, dar și în ochi se poate citi totul, căci în iris se pot analiza punctele, zonele, striațiile de diverse colorații și forme care indică o afecțiune, o sechelă sau o predispoziție spre boală a organelor. Într-o adevărată geografie de sănătate, urechea este o hartă în care se poate „asculta" cu un detector electronic ce zonă a corpului este în dezechilibru energetic. Toate aceste date de diagnostic chinezesc sînt introduse într-un calculator **Coral**, unde se rulează și programe ce pun în discuție influențele bioritmurilor și ale frigului, căldurii, vîntului, umidității. De altfel, și metodele de tratament s-au diversificat. Din demonstrația pe viu a doctorului Florin Brătilă, înțelegem că uneori clasicele ace sînt înlocuite de miraculoasa rază laser, că scalpterapia înseamnă inserții de ace în pielea capului, că în tehnicile de contact se aplică bile magnetizate sau microunde electrice de înaltă frecvență. Metoda moxibustiei presupune transferarea prin ac a diferitelor forme de energie obținute prin arderea plantei Artemisia Vulgaris, iar în crioterapie se transmite frig printr-un electrod aplicat pe punctele calde ale meridianelor, toate aceste metode de tratament conducînd la ameliorări substanțiale în multe boli.

Măsurați cu laserul !

Datorită coerenței, densității mari de putere și traiectoriei aproape perfect paralele, raza laser forțează tot mai mult porțile marii industrii. Specialiștii de la Întreprinderea de Aparate și Utilaje pentru Cercetare, în colaborare cu cei de la Institutul de Fizica și Tehnologia Aparatelor cu Radiații, au pus la punct o aparatură de vîrf științific, și anume interferometrul laser cu heliu-neon. Acesta asigură măsurarea de mare exactitate a lungimilor, unghiurilor, vitezelor în prelucrarea de finețe cu ajutorul mașinilor unelte de înaltă tehnicitate. Grefarea unui interferometru laser pe un strung carusel conduce la îmbunătățirea măsurărilor pe distanțe mari, făcînd ca utilajul gigant să „muște" din carnea metalului cu precizie de bijutier.

Insecticidele viitorului

În laboratoarele Centrului de Chimie Organică — ICECHIM s-a finalizat o tehnologie originală, de mare eficiență, menită să dea o prețioasă mînă de ajutor agriculturii. S-a pornit de la observația că florile nu produc doar parfumuri, ci și substanțe cu care să se apere de acei adevărați ucigași care sînt dăunătorii. Încercînd să reproducă perfecțiunea naturii, cercetătorii Petru Filip, Ilie Dinulescu, Emil Georgescu chiar au întrecut-o, fiindcă cele 2 insecticide pe bază de piretroizi produse au activitate mai mare și efect mai îndelungat decît substanța defensivă a crizantemelor. Din procesul tehnologic cu faze complicate, cu purificări avansate, cu reactoare, cu coloane de distilare, schimbătoare de căldură au luat naștere niște insecticide. Calitățile produsului românesc? Multe și spectaculoase ! Protejează toate tipurile de plante, atacă o gamă largă de dăunători, cărora nu le creează obișnuință, nu este nociv pentru plantă și toxic pentru om sau animale, cooperează bine în amestec cu alți antidăunători și prezintă o eficiență ieșită din comun (se pulverizează 20—25 de grame la hectar, față de cîteva kilograme în cazul unui insecticid clasic).

FLORIN CONDURĂȚEANU

În premieră națională:

Este așteptată nașterea primului vițel din embrion congelat

Cu ani în urmă, într-o fermă din Statele Unite, a fost obținut prin operații de selecționare și ameliorare un bovideu celebru pe care stăpînii lui l-au botezat Larry Moor. Larry Moor a trăit cu folos cît i-au permis vigoarea și tinerețea, răstimp în care a fost încrucișat cu vaci de elită, descendenții recomandîndu-se prin caracteristici de excepție în ceea ce privește mărimea, greutatea, calitatea cărnii și producția de lapte. Apoi, conform unui destin prescris celebrul taur, împreună cu întregul său harem, a luat drumul abatorului, reintrînd în circuitul materiei sub formă de mezeluri și carne de rasol și grătar.

Această istorie, banală ce se repetă întocmai de mii de ani, cu fiecare generație de taurine, are însă, în cazul de față, și un epilog. Ceva ce amintește povestirile fantastico-științifice, cu toate că, în fapt totul este real și probat științific în zeci de ferme din lume : Larry Moor împreună cu consoartele sale **continuă să procreeze,** iar viței rezultați în linie directă din aceste încrucișări sînt vînduți în lume le prețuri fabuloase de ordinul sutelor de mii de dolari. Cu alte cuvinte, noile exemplare aparțin unor genitori-fantomă, sacrificați pe altarul gastronomiei cu ani în urmă, ei nu s-au născut ca toate celelalte viețuitoare din părinți vii, ci din ancestrii decedați cu multă vreme în urmă. Această lume a fantasmelor se cheamă astăzi inginerie genetică.

Cum este posibilă procreația în lipsa celor care, prin datele naturii, sînt singurii în măsură să smulgă viață din viață ? Ne vom explica de îndată cu ajutorul specialiștilor de la **Stațiunea de cercetare și producție pentru bovine din Tîrgu Mureș,** dar nu înainte de a reaminti cititorilor noștri o mai veche tehnică de chirurgie genetică, adoptată în mai multe țări de pe glob între care și România. Este vorba de transplantul de embrioni. Procedeul constă, în esență, din încrucișarea unor exemplare de elită, dar aceasta după supunerea femelelor la un tratament hormonal astfel încît în uterul acestora să se depoziteze între 8—10 ovule fecundate. Aceste grăunțe de viață sînt apoi extrase printr-o tehnică specială și introduse în uterul unor vaci adoptive (vaci receptoare), unde procesul ontogenetic își continuă cursul normal. În felul acesta — se va înțelege desigur — din două exemplare de elită (taurul și vaca donatoare) pot lua ființă nu numai **un singur descendent valoros,** ci 7—10 vițel ce vor purta caracterele părinților legitimi, deoarece mamele de împrumut nu au în acest caz decît rolul unor incubatoare, sau ca să folosim o altă comparație, ele sînt aidoma găinei puse să clocească ouă de rață. Avantajele sînt evidente, dar metoda reclamă condiții speciale și în primul rînd existența unui număr de animale care să se afle în același moment al ciclului biologic, deci să posede, la acea dată facultatea de a procrea. Embrionul extras nu trăiește mai mult de 24 de ore, și în această situație lipsa mamelor adoptive face imposibilă fructificarea poliovulației.

Transferul de embrioni este utilizat în mai multe unități de profil din țara noastră, dar metoda tinde să lase locul unei tehnici de chirurgie genetică de ultimă oră prin care știința zootehniei pășește de-adreptul într-o lume a miracolelor : **transplantul de embrioni congelați.** La ora actuală — este momentul să o spunem — la Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor din Tîrgu Mureș este așteptată, de la o zi la alta, apariția primului exemplar conceput pe această cale, iar alte vaci gestante urmează să fete în cursul anului o întreagă cireadă de „viței congelați". În fapt, vom fi martorii unei premiere naționale.

Procedeul nu este chiar atît de simplu cum s-ar putea crede. Germenii obținuți chirurgical nu se păstrează „la rece" în frigidere sau congelatoare obișnuite, pentru asta e nevoie de aparatură specială, embrionii sînt congelați în azot lichid la minus 196 grade, sînt utilizate substanțe . crioprotectoare, iar ritmul de congelare trebuie să asigure viabilitatea materialului genetic. Nu vom intra în amănunte. Important ni se pare să reținem că acest uluitor fenomen a devenit posibil prin descifrarea și utilizarea dirijată a legilor intime ale materiei, că dintr-un germene mic cît vîrful de ac, înghețat tun, pot prolifera și se pot dezvolta organisme vii, normale, de sute de kilograme, oricînd și oriunde, deoarece timpul și spațiul au devenit factori inconținuționali.

Avantajele economice sînt și ele enorme. În primul rînd, așa cum arătăm mai sus, din două animale selecționate (un taur și o vacă) se pot obține viței de calitate după dorință, deci cînd momentul o permite, sau interesele o reclamă. Peste un an sau peste o sută ! În al doilea rînd, prin moartea animalelor de mari performanțe, caracteristicile lor genetice transmisibile nu dispar, ci pot fi păstrate în băncile de embrioni. (O asemenea bancă a fost înființată și la stațiunea amintită). Mai trebuie să avem apoi în vedere faptul că un singur om, posedînd o simplă servietă și un bilet de avion, poate transporta peste ocean, în cîteva ore, o cireadă întreagă.

Meritul pentru introducerea tehnicii transferului de embrioni congelați revine, aici la S.C.P.C.B. Tîrgu Mureș, unui colectiv condus de medicul veterinar Emil Silvaș, directorul stațiunii, om al pasiunii și temerității, dușman declarat al rutinei, atribute ce definesc poate cel mai exact portretul profesional al cercetătorului. Sîntem imformați deasemenea, că un experiment asemănător se desfășoară în prezent și la Institutul de cercetări pentru creșterea taurinelor de la Balotești. Dar fiindcă veni vorba de rutină, această anchiloză și rugină a muncii intelectuale, e locul să facem o precizare, referindu-ne la un punct de vedere exprimat de mai mulți specialiști ai stațiunii de la Tîrgu Mureș. Prin lupta împotriva rutinei, au observat aceștia, se pot uneori comite, din prea mult zel și pripeală, unele greșeli cum ar fi de pildă nesocotirea unor tradiții valoroase probate prin judecata timpului. Acestea de multe ori pot fi preluate și reevaluate natural, refac condițiile existente de-alungul evoluției filogenetice a speciei.

În aparență acest regim de viață amintește turmele semisălbatice existente odinioară și pe teritoriul țării noastre (pomenite între alții, și de domnitorul Dimitrie Cantemir), sau cirezile nomade din Africa sau pampasurile Americii Latine. În realitate, este vorba de o libertate controlată, monta naturală este dirijată pe grupe de 30 de vaci, animalele dispun de adăposturi simple, și sînt supuse unui control medical sever. Prin ce avantaje se recomandă acest sistem ?

S-a constatat în primul rînd că viteii masculi înregistrează în decurs de 240 de zile (martie—noiembrie) o greutate de 240 kilograme (deci un kilogram pe zi) față de numai 170 kilograme cît prind în greutate viteii crescuți în grajduri, separat de mamele lor. Păsunatul liber le fortifică organismul, animalele nu mai fac pneumonie, întreg aparatul imuno-modulator dovedindu-se mai prompt și activ în fața atacurilor dezlănțuite de agenții patogeni. Calculul economic a mai demonstrat apoi că se pot obține deopotrivă economii apreciabile, deoarece nu mai sînt necesare investiții pentru adăposturi costisitoare, iar sănătatea animalelor nu mai obligă personalul de îngrijire să cheltuiască bani mulți pentru medicamente și asistență sanitară. În sfîrșit, calitatea cărnii s-a dovedit deosebită, țesuturile proteice se formează la aceste animale din toate florile pășunii, precum și ca urmare a unor incursiuni periodice pe care turma le face pe suprafețele eliberate de culturi agricole, unde ele consumă resturile vegetale.

O altă metodă originală, despre care ne-a vorbit de data aceasta medicul veterinar Cornel Podaru, se referă la modelarea timpurie a comportării gastrice la viței. Procedeul a avut în vedere, în baza unor îndelungate observații, necesitatea dezvoltării precoce a rumenului la viței de lapte, un aparat digestiv de mai mare capacitate (care la rumegătoare este alcătuit din rumen, rețea, foios și cheag) permițînd animalului să ingurgiteze o cantitatea mai mare de furaje, ceea ce determină, evident, creșterea lui în greutate. De aici, necesitatea reducerii alăptărilor (exagerate în unele unități agricole) și introducerea în rația alimentară a proceselor vegetale, fin, făinuri concentrate, ceai de fin. Se administrează de asemenea cantități mici de melasă și uree. La un kilogram de substanță uscată, vițelul consumă 3—5 litri de apă, presiudea lichidului favorizînd și ea supradimensionarea compartimentului ruminal. În fapt, sîntem din nou martorii unei reîntoarceri la condițiile naturale de hrană, stabilite de milenii prin osîrdia naturii. Pe această cale, specialiștii stațiunii au obținut sporuri medii zilnice de 800—900 grame în 18 luni, animalele ajungînd la greutatea de 500—600 kilograme cu un randament la sacrificare de 59—61 la sută.

Ajunși spre sfîrșitul relatării noastre, am putea concluziona, într-o încercare de esențializare, că aici la Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea animalelor de la Tîrgu Mureș, inovația și tradiția inovată sînt cele două direcții principale care concentrează complexa muncă de concepție și practică experimentală.

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Doi botaniști

Marele Linné răsfăța botanica cu expresiva poreclă de **scientia amabilis.** Doi reprezentanți ai acestei științe de la noi vor face obiectul articolului de față, cel dintîi fiind un venerabil pionier, **Florian Porcius** (1816—1906), deoarece a fost cel dintîi care a realizat la noi o cercetare floristică intensivă și exhaustivă a unei zone naturale din Transilvania, anume aceea a Munților Rodnei, cel de al doilea numindu-se **Alexandru Borza** (1887—1971), deoarece direcțiile de cercetare, pe care le-a inaugurat au devenit astăzi deosebit de actuale.

Ceea ce mi se pare extraordinar la **Florian Porcius** este **faptul că și-a realizat opera,** de notorietate nu numai națională, ci și europeană, departe de vreo metropolă, de vreun centru științific de influență ; izolat geografic, la Rodna Veche, în ținutul Năsăudului. Spre deosebire de botaniștii care i-au urmat în veacul trecut (un Artemiu Publiu Alexi, un Daniil Barciescu, Anastasie Fătu, Dimitrie Brândză, Dimitrie Grecescu), el nu a posedat nici diplomă universitară. A urmat, între 1827 și 1831, o Școală normală militară cu limba de predare germană, la Năsăud, a luat tot aci lecții particulare de limba latină, iar mai tîrziu, trimis cu o bursă a comandantului regimentului românesc grăniceresc din Năsăud la Viena, spre a studia pedagogia, audiază diferite cursuri, dintre care cel mai mult i-au folosit lecțiile de botanică ale profesorului Stephan Endlicher. În Transilvania a fost învățător în mai multe localități (Rodna, Năsăud etc.), a ocupat de asemenea mai multe posturi administrative printre care acela de „vicecăpitan" (subprefect) al districtului Năsăud. Opera de botanist și-a realizat-o deci în afara profesiunilor care i-au asigurat existența. A fost, fără îndoială, un autodidact, dar un autodidact de mare erudiție și de unanim apreciată competență.

Avea dreptate marele biolog german Ferdinan Pax, cînd îl caracteriza drept **„Nestorul neobosit al botaniștilor din Transilvania",** adăugînd că **„florele lui speciale, privind districtul Năsăudului constitue sursa principală pentru flora munților de la granița nordică transilvană...".** Cînd s-a stins, la venerabila virstă de 90 de ani, în omagiul ce i l-a adus Academia Română se arăta : **„În veci neuitată să fie memoria lui Florian Porcius, primul botanist de frunte de pe vremuri".** Și tot Academia a hotărît atunci ca, pe cheltuiala ei, să se ridice în cimitirul din Rodna Veche un frumos monument funerar, care există și astăzi.

A fost un mare descoperitor în specialitatea sa, inventarul floristic al masivului Rodna realizat de el cuprinzînd numeroase specii, varietăți și forme noi, pe care le-a introdus în patrimoniul științei universale, dintre care sînt considerate valide și astăzi 30 de unități sistematice, ca de pildă **Centaurea carpatica** și **Pedicularis carpatica.** Prețuirea de care se bucura Porcius s-a reflectat și în denumirile pe care i le-au dedicat alți specialiști lui : **Festuca Porcii, Centaurea Porcii, Saussurea Porcii etc.** Colecțiile sale, foarte bogate, de plante uscate, i-au permis să organizeze de timpuriu un schimb susținut de exemplare cu botaniști din întreaga Europă, cu care coresponda în mod curent. Despre acest „cavaler singuratic", academicianul Emil Pop scria pe drept cuvînt : **„Nici un botanist al nostru din veacul trecut nu își asigurase relații internaționale atît de active și de extinse ca Porcius".** Lucrarea sa fundamentală, publicată după decenii de neîntrerupte botanizări, în 1878, **Flora fanerogamă din fostul district al Năsăudului** (în limba latină), unde sînt studiate nu mai puțin de 1 419 specii și care s-a bucurat de un larg ecou printre botaniștii de pretutindeni, a fost tradusă în limba română și premiată de ASTRA din Sibiu. Porcius a mai elaborat, între altele, un tratat botanic, un dicționar de termeni botanici și alte scrieri de specialitate ; în anii săi din urmă a colaborat cu D. Brândză la alcătuirea **Florei Dobrogei.**

Numele său nu este cel pe care l-a purtat la naștere. Părinții săi se numeau Precup și Ioana Șteopan, dar fiind crescut de bunicul său Gherasim Porcius, a adoptat numele acestuia, cu sonoritate latinească, oglindind influența Școlii Ardelene. În 1882 a fost ales membru activ al Academiei Române. Să mai amintim că, asemenea altor cărturari români din Ardeal, a participat la Revoluția din 1848 (suferind apoi represiunea și chiar întemnițarea) și că a avut excelente relații cu botaniștii din alte neamuri din Transilvania, o seamă dintre ei, cum ar fi Iulius Römer (unul dintre primii darwiniști sași) revendicîndu-l drept mentor al lor.

★

Invitat în 1958 de Academia de Științe a Republicii Populare Chineze într-o acțiune de colaborare, **Alexandru Borza** este prezentat fruntașului chinez Ciu En-Lai ca **„cel mai vechi cercetător în viață al florei chineze".** Într-adevăr, într-o vreme cînd, tînăr cercetător, se afla în curs de specializare în Germania, i se încredințase (în colaborare cu A. Lingelsheim) sistematizarea „Colecției de plante din Yunan", adusă de H.W. Limpricht din China, și-a dovedit și atunci, de timpuriu, înalta competență.

„Un savant al lumii a cărui operă este rodul iubirii sale de țară — așa îl definește **Catinca Muscan** în volumul ei **Lupta cu imposibilul. Născut** la Alba Iulia, acum 100 de ani, mai precis la 21 mai 1887, descendent direct din Horea, Alexandru Borza urmează liceul în orașul natal, apoi își susține licența (1911) și doctoratul (1913) în specialitatea științe naturale la Universitatea din Budapesta, în Transilvania autoritățile neîngăduind un învățămînt superior în limba română. Între 1911—1918 este profesor la liceul românesc din Blaj. La 1 decembrie 1918 ia parte activă la Adunarea Națională de la Alba Iulia, care hotărăște Unirea cu Țara. Apoi, în 1919, se alătură altor oameni de știință români, pentru a pune bazele și a dezvolta Universitatea românească din Cluj, unde este profesor de botanică, în mai multe rînduri decan al Facultății de Științe, iar în 1944—1945 rector. Un mare merit îi revine în organizarea și conducerea Institutului, Muzeului și Grădinii Botanice din Cluj, care devin cunoscute în cercurile de specialitate din toată lumea și al cărei buletin îl inițiază.

Iubitor al naturii, Alexandru Borza este, alături de Emil Racoviță și A. Popovici-Boznoșanu, un promotor de frunte al acțiunilor de ocrotire a naturii în țara noastră, al creării de parcuri naționale (mai ales în munți), al combaterii proceselor care duc la flagelul poluării. În 1938 devine președinte al Comisiei Monumentelor Naturii din România.

Specialist în floristica sistematică și geobotanistică, A. Borza este considerat cu îndreptățire de Emil Pop **„creatorul școlii geobotanice românești".** În lucrările sale, explică nașterea și evoluția speciilor numai în cadrul colectivităților biologice, premergînd astfel ideea de ecosistem și biocenoză. A elaborat sinteze despre vegetația întregii țări și a alcătuit un conspect cuprinzînd enumerarea critică a plantelor vasculare de la noi. Un mare interes prezintă contribuțiile sale privind studiul florei fanerogamice din Retezat și Dobrogea. Cercetările și concepțiile lui geobotanice sînt expuse în scrierea sa **Introducere în studiul covorului vegetal** (1965). Un **Dicționar etnobotanic** (1968) cuprinde 11 000 nume românești de plante față de cele 5 000 cunoscute de Zaharia Panțu. Identifică singur 55 taxoni (unități sistematice : genuri, specii, varietăți) noi, iar în colaborare cu alții — 30. Ca și în cazul lui Porcius, savanți din alte țări îi dedică plante descoperite de ei, înscriindu-i numele în terminologia științifică internațională.

Prestigiul de care se bucură este demonstrat de alegerea sa, în 1954, ca președinte al Congresului Internațional de Botanică de la Paris.

Să încheiem cu aprecierea prin care îi definește creația biologul Emil Pop : **„Opera sa științifică, neobișnuit de cuprinzătoare, se întemeiază pe o nestăvilită pasiune de cercetare, pe o largă cultură umanistă și pe un veșnic treaz și și constructiv patriotism".**

L. M. ȘTEFAN ■

Mai frumos şi mai primitor decît oricînd

Litoralul Mării Negre vă aşteaptă

La 15 mai s-a deschis oficial sezonul turistic estival pe litoralul românesc al Mării Negre.

De altfel, o reuşită „uvertură" a noului sezon s-a consumat în zilele de 1—3 mai, cînd, pe litoral au venit, într-o mică vacanţă, circa 30 000 de turişti, iar la această dată în staţiunile Mamaia, Eforie Nord, Costineşti, Neptun, Jupiter, Venus, Aurora se află la odihnă şi tratament balnear, peste 10 000 de turişti români sau oaspeţi veniţi din numeroase ţări europene, între care : Austria, Belgia, Finlanda, Franţa, R.F.G., Luxemburg, Uniunea Sovietică şi altele.

Baza turistică a litoralului românesc, pregătită din timp şi capabilă să primească în hoteluri, vile, căsuţe de vacanţă şi alte forme de cazare, peste 100 000 de turişti pe serie, este capabilă să răspundă, ca şi cei aproape 26 000 de lucrători din turism, exigenţelor impuse de creşterea de la an la an a calităţii serviciilor, la un înalt nivel.

În noul sezon estival a crescut numărul şi s-au îmbunătăţit mijloacele de agrement ce stau la dispoziţia turiştilor, baze sportive, bowling-uri, săli de jocuri mecanice, terenuri de minigolf, ambarcaţiuni nautice etc.

De pe litoral vor fi organizate zilnic, excursii către cele mai pitoreşti locuri cu rezonanţe istorice şi culturale din Dobrogea, iar staţiunea artistică estivală la care îşi dau concursul numeroase colective artistice şi profesioniste din marile centre culturale ale României, se va constitui în această vară din peste 1 000 de spectacole de teatru, operă, operetă şi balet, din festivaluri şi concerte, multe din ele — în premieră.

C. ISMAILEANU

Dar ceilalţi ?

...În ziua aceea de octombrie, Bela Olah se învoieşte, împreună cu un coleg de muncă de la Întreprinderea **Înfrăţirea** Oradea, pentru a executa unele lucrări de reparaţii la locuinţa acestuia din urmă. În drum, se opresc la o bodegă, apoi la alta şi cinstesc evenimentul în avans. După un pahar vine altul şi pe măsură ce pofta de băutură creşte, cheful de muncă scade. Ne mai învoim şi mîine, vor fi spus ei, cunoscînd slăbiciunea unor superiori. Iar spre seară, obosiţi de băutură, cu trupul în dezechilibru, s-a îndreptat fiecare spre casa lui.

Ajuns acasă, Bela Olah constată absenţa fiicei sale, Gyongyi. Şi cînd, în sfîrşit soseşte, la ora 19.15, tatăl îi cere socoteală pentru întîrziere. Temîndu-se de furia tatălui, ea motivează întîrzierea prin faptul că, pe strada Cazaban din cartierul orădean ar fi acostat-o „un nene".

La auzul vorbelor fiicei sale minore, Bela Olah începe un fel de „vînătoare", la care participă soţia acestuia, cele două fiice, iar pe acest traseu s-au alăturat, din nefericire, şi alţi „binevoitori", precum Viorel Oanţi, Ludovik Vasady ş.a. Afară se înserase de-a binelea. „Cercetările" n-au dus la vreun rezultat. Nu a fost identificată nici un fel de persoană suspectă. Gyongyi, fetiţa de 13 ani, a renunţat la căutare şi a început să se joace cu suratele de seama ei, printre blocurile din preajmă. Tatăl, supărat pe semne de lipsa de interes a fetiţei, a tras-o brutal din grupul de copii şi a obligat-o în continuare să caute bărbatul cunoscut numai de ea. Pornind spre linia ferată care traversează lateral cartierul, fetiţa zăreşte trecînd un om cu mersul uşor încovoiat şi, dorind probabil să pună capăt încurcăturii în care intrase cu o astfel de vorbă, fără să stea prea mult pe gînduri, dornică să se întoarcă la ceilalţi copii, fetiţa zice, mai mult din gesturi. „Iată-l. El e nenea". Bela Olah îi pretinde lui Teodor Balaj, el era cel „identificat" de Gyongyi, să se legitimeze. Văzînd că nu are buletinul de identitate asupra sa, îl bruschează obligîndu-l să-l urmeze la miliţia municipală. Două vecine (Silvia Sălăjan şi Ana Ghitea) aflînd intervenit în favoarea bănuitului, susţinînd că este soţul îngrijitoarei de la asociaţia de locatari a blocului şi că garantează pentru corectitudinea şi moralitatea lui. Cunoscîndu-i, prin urmare, identitatea lui Teodor Balaj, bănuit în continuare a fi acela care s-a legat de fiica sa, Bela Olah nu cade la nici un fel de „învoială" propusă de vecini : nu va lăsa lucrurile pentru a se lămuri a doua zi, la miliţia din municipiul Oradea. Adevărul este că, în mod firesc, oamenii care i-au propus lui Bela Olah acel „pact", ar fi trebuit să-l liniştească pe acesta, întrucît îşi pierdu-se controlul, lovindu-l chiar în biroul asociaţiei de locatari.

Telefonul asociaţiei de locatari fiind defect, Bela Olah îl obligă pe Teodor Balaj să-l urmeze la telefonul public aflat în restaurantul apropiat. Nereuşind să obţină legătura telefonică, Bela Olah îl conduce cu forţa pe Teodor Balaj printre blocuri, spre staţia de autobuz. Bănuind pe semne un pericol iminent, Teodor Balaj s-a smuls din mîinile lui Bela Olah şi a rupt-o la fugă.

Urmărirea a devenit generală. La ea au participat mai mulţi fără să se mai întrebe cineva, măcar în treacăt, **de ce omul fugărit trebuia negreşit prins ?** Acest soi de curaj — cînd nu implică nici un fel de risc — se manifestă spontan şi se-mpinzeşte ca volbura după ploaie. La urma urmei, nici nu-i prea greu de presupus ce a urmat. La un moment dat, Teodor Balaj şi-a pierdut echilibrul şi a căzut. A fost ajuns însă din urmă de către Viorel Oanţi, un notoriu pierde-vară, alcoolic, neîncadrat în muncă de ani de zile. Bela Olah a sărit, pur şi simplu, asupra lui Teodor Balaj — imobilizat de către acel ins — şi i-a aplicat, în spate, trei lovituri cu cuţitul.

Incredibil este însă altceva : În loc să anunţe Salvarea, ei l-au înghesuit pe suferind în tr-un autobuz, neimpresionîndu-i cîtuşi de puţin că omul tăiat avea hemoragii abundente, că se sfîrşea cu zile sub privirile lor. Cînd autobuzul a sosit în centrul oraşului, la întrebarea lucrătorului de miliţie despre autorul vătămării corporale, Teodor Balaj n-a mai putut răspunde, arătînd doar cu degetul spre Bela Olah.

Acestea sînt, în mare, datele cazului. Fapta lui Bela Olah — aşa, cum o confirmă procurorul Ladislau Margócsy, şi cum este reţinută apoi de instanţă — **se constituie în infracţiune de omor**, chiar dacă mobilul infracţiunii ar fi avut la bază o eroare determinată să spunem, de către fiica sa. De altfel, sentinţa penală, rămasă definitivă, îl pedepseşte pe merit cu 16 ani de închisoare.

Dar Teodor Balaj şi Bela Olah n-au fost singuri. Fapta s-a consumat sub pasivitatea, toleranţa, ba chiar agresivitatea unor indivizi care puteau evita tot ceea ce a urmat. Ar fi trebuit să intervină prompt şi eficient (o singură excepţie a făcut Ioan Murgui) pentru a preveni ca întîlnirea dintre Teodor Balaj şi Bela Olah să nu se termine cu o infracţiune. Ei înşişi, martorii, se fac vinovaţi într-o bună măsură de întorsătura lucrurilor spre deznodămîntul tragic la care s-a ajuns.

Distingem, deci, din cîmpul grav al faptelor, un al treilea personaj care a scăpat de sub observaţia instanţei : martorii ! Teodor Balaj şi Bela Olah nici măcar nu se cunoscuseră, dar ei, martorii, erau vecini şi cunoscuţi, îi cunoşteau pe unul, cît pe celălalt. Erau singurii oameni neobosiţi şi lucizi la acea oră a serii. Erau singurii care puteau preîntîmpina marea nenorocire de pe urma căreia au rămas 5 (cinci) copii fără ajutorul părintesc din partea capului de familie. Mai mult chiar, unii dintre ei au fost la fel de agresivi ca Bela Olah... Alţii au incitat la crimă. Viorel Oanţi care a mai încălcat regulile de conduită şi normele de convieţuire socială — apare ca unul dintre complicii direcţi la crimă. Cu toate acestea, el n-a fost tras la răspundere de instanţă. Iată, aşadar, că nu este vorba numai de fapta reprobabilă a lui Bela Olah, ci şi de pasivitatea unora şi de agresivitatea altora dintre martori. Ei sînt vinovaţi în faţa concetăţenilor, a celor două familii, a legii. Ei trebuie să simtă direct această probă de duş rece a conştiinţei!

Dar pînă atunci, cei care au înlesnit într-un fel sau altul la comiterea faptei, să fie traşi la răspundere.

DORIN SĂLĂJAN

Să vină sanepidul!

Marţi, 5 mai 1987. Buzău. Hotel „Pietroasa". Camera 106. Deasupra şi în stînga uşii, tencuiala a căzut sau abia se mai ţine. Pe uşă scrie 06. Cifre mari. În relief. Înăuntru, pe aceeaşi uşă, se conservă petice de hîrtie „dintr-un fost afiş. Furnirul păstrează urme de lipici şi de cuie. După uşa din baie, faianţa n-a fost curăţată de la ultima zugrăvire. Nu există perie pentru toaletă. Suportul din faianţă pentru săpun e spart. Două robinete au fost înlocuite cu nişte improvizaţii. Lampa de neon este gata să cadă : plăcile de faianţă din spatele ei s-au dezlipit, una este aşezată la păstrare chiar pe lampă. Lampă care nu mai are de mult capacul protector, în lipsa căruia se văd improvizaţiile făcute la montare şi murdăria care acoperă tuburile de neon şi suportul. Pereţii camerei par să spună că de la ultima zugrăvire a trecut cam mult. Pe cel ce-ţi stă în faţa ochilor cînd te aşezi în pat tronează, bine conturat, un balaur de vreo patru metri. Desenul este, poate, un pic stilizat. Unduirile sale ascund — cine ştie ? — drumul (ne) drept al vreunei instalaţii electrice îngropate. Balaurul păzeşte misterul. Părînd el însuşi că dormitează, gazdele cred poate că te predispune la somn. Numai că un somn ca în copilărie : cu vise pline de balauri. Televizorul e prins peste şale cu o şină de fier. Probabil ca să nu se împrăştie de frică : a fost abandonat prea aproape de balaur. Tava de plastic merită titulatura de „arheologică". Este plină de cicatricele zgîrieturilor şi arsurilor pe care i le-au lăsat, de ani de zile, cine ştie cîţi fumători neglijenţi. Cele două măsuţe sînt — după julituri — în pragul reformei. Aplica de pe perete are suportul remarcabil prin cîtă murdărie suportă şi străbătut de un şurub rămas „în aer" : îi lipseşte elementul de prindere. Între fereastră şi televizor, un fel de laviţă capitonată. Stofa arată că trebuia schimbată de mult. Ţi-e silă să te apropii de ea, necum s-o foloseşti. În toată camera nu există nici un pliant şi nici un fel de informaţie despre hotel ori despre ce mai cuprinde clădirea. În privinţa aceasta „Pietroasa" bate, de departe, orice record. Şi în privinţa aceasta. Mocheta tăiată otova faţă de suprafeţele pe care (nu) le acoperă este plină de pete. Performanţa o atinge instalaţia sanitară. Cordonul flexibil de metal al dusului este mai curat decît multe hîrburi dintr-o groapă de gunoi. Strălucirea de nichel a pierdut-o de mult. Dar, prin tot ce a adunat pe el de ani de zile, probează strălucit consecvenţa cu care a fost lăsat de izbelişte. Vaza goală de pe televizor pare destinată să acopere petele de pe furnirul obiectului intitulat „Opera 1-H2".

Miercuri, 6 mai. Stăm de vorbă cu administratorul hotelului, tovarăşa Adriana Moraru. După o scurtă introducere în care aflăm şi alte amănunte utile oaspeţilor, cum ar fi acela că unele chei nu poartă pe ecuson numărul camerei, fiindcă s-a schimbat ecusonul şi s-a omis amănuntul, îi citim din carnet constatările de mai sus. Drept care ni se spune că „Pietroasa" este cel mai mare şi cel mai modern hotel din judeţul Buzău, că etajul întîi a fost zugrăvit în toamna trecută, iar în concluzie : „Cunosc toate lucrurile pe care mi le-aţi spus. Să ştiţi că dumneavoastră aveţi perfectă dreptate." Atît a înţeles : că ne poate face bucuria să ne dea dreptate. Plecăm la O.J.T. să-l căutăm pe tovarăşul director Gheorghe Giurgea. Curtea sediului frapează prin necurăţenie. Ca şi anticamera în care aşteptăm şi în care cuierul, pervazele, suporturile de flori au ajuns respingătoare de cînd nu le-a mai curăţat nimeni. Intrăm. Reluăm lectura celor notate. Tovarăşul director ne spune, între altele : „Sigur, cele pe care le-aţi văzut în hotel dau o imagine neprimitoare. Dar, să ştiţi că, în ultimul an, noi am făcut un salt. Dacă veneaţi anul trecut, era mult mai rău. În anul acesta, după rezultatele economice, stăm foarte bine. Sîntem într-o ofensivă împotriva a tot ce este degradat şi degradant. Avem şi posibilităţi, beneficii cu care să facem îmbunătăţiri." Cuvinte frumoase. Dar este prea strident că frumuseţea le aparţine numai lor. Pentru că tovarăşul director îl cheamă şi pe contabilul şef să audă că „dînsul a locuit în hotel şi are nişte nemulţumiri". Administratorul îţi spune binevoitor că ai dreptate, directorul înţelege că ai nişte nemulţumiri personale. Ciudat, nu ? Dar, în ansamblu şi la o privire atentă, lucrurile pierd din ciudăţenie. Cît va fi de nemulţumit de starea de necurăţenie a unui asemenea hotel un director pe care nu-l deranjează nici murdăria de sub nasul lui ? Ba chiar sare în apărarea ei. „Lăsaţi astea ! Curtea noastră sigur că este insalubră, clădirea sediului e veche, dar aici spaţiile acestea nu sînt pentru turişti, nu intrăm decît noi şi, mă rog, aţi mai intrat dumneavoastră." Copleşitor de grăitoare replică. Dacă mai notăm şi tonul de abia stăpînită iritare pe care era rostită, nu cred că mai este nevoie de alte comentarii. Rezultate economice bune ? Dar ce înseamnă rezultate economice în turism, dacă nu, mai ales, încasări de la turişti ? În hoteluri, conform categoriei. Or să te mîndreşti că iei preţuri de categoria întîi pentru servicii sub orice categorie este un record comportamental pe care trebuie să-l întîlneşti într-o asemenea etalare trufaşă ca să-l poţi crede real. La O.J.T. Buzău se poartă. Dar, vorba lui Tănase — pînă cînd ?

DORIN GHERGHINESCU

Dacă aveau carnet, oricum nu aveau caracter

E atît de uşor să nu ai caracter, mai ales atunci cînd ţi-e frică şi eşti vinovat. Iar asta se vede îngrozitor de limpede în traficul de fiecare zi. Mereu e unul care se strecoară spre vîrful coloanei, mereu apare altul care o ia pe trotuar ca să ajungă primul, cînd nu te aştepţi mai iese un inconştient care ţi-o taie scurt fără să se asigure, mereu descoperi cîte un principial care merge cu viteza legală pe mijlocul şoselei şi nu se fereşte oricît l-ai claxona sau i-ai aprinde luminile, ca într-un tîrziu să-ţi facă semn să-l depăşeşti prin dreapta. Cînd ai în mînă un volan e atît de uşor să-ţi pui în evidenţă caracterul, modul de a fi şi chiar cel de a trăi în fiecare zi, încît oglinda e o dulce copilărie în a-ţi spune adevărul despre tine. Mult mai izbitor se vede totul atunci cînd greşeşti, cînd eşti vinovat. Un om în toată firea a lovit pe cineva pe o trecere de pietoni. L-a dus la spital şi apoi l-a rugat pe doctor să scrie că victima a avut o tentativă de sinucidere. În acest caz, cel lovit apără adevărul, se apără pe sine. Dar sîmbăta trecută (9 mai, 1987), în cartierul Drumul Taberei, pe strada Valea lui Mihai, un adolescent conducea o Dacie 1310 (nr. 1—B—19798) de culoarea atît de curios botezată albastru de Mamaia şi ducea două adolescente într-o plimbare de curtoazie. În faţa blocului O.D. 1, după ce-a evitat o bătrînică şi un copil, a lovit în plin o motoretă (B-1-3697). Şi mobra şi Dacia veneau în viteză şi s-au îmbrăţişat patetic, cu un zgomot care a scos lumea la balcoane. Cele două fete luate la o plimbare au coborît discret şi au dispărut. Cei doi de pe motoretă s-au ridicat anevoie şi au evaluat noua formă a motoretei, şifonată în toată regula. Abia mergeau. Şi cînd se aşteptau mai puţin, şoferul autoturismului a urcat la volan, a băgat în marşarier şi a făcut o cursă cu spatele într-un stil pe care alţii nu-l reuşesc nici cu faţa, a lovit un Renault 10 (3-B-3988) şi a dispărut ca la o urmărire. Cei doi de pe motoretă n-au protestat cîtuşi de puţin. Dimpotrivă, se bucurau de dispariţia bolidului şi încercau să găsească şi ei un loc pe unde să spele putina. Şi-au luat motoreta, vizibil comprimată în dimensiuni, au ascuns-o sub scările unui bloc şi au plecat, bucuroşi că scapă de acest incident care le putea fi fatal. Cît de grav erau loviţi cei doi (despre care adolescenţii cartierului spuneau că ar fi fraţii Vasile şi Pompiliu Georgescu) e greu de ştiut. Ce motive aveau să dispară şi ei după ce autorul accidentului a şters-o cu autoturismul 1-B-19798 e greu de ştiut. Oricum, nu voiau să aibă de-a face cu serviciul de circulaţie. Aveau tot interesul să facă o pauză şi să considere fuga ca pe cea mai bună variantă. Dar autorul maşinii lovite ce vină, avea ? El va cobori, va descoperi uşa înfundată şi va plăti o reparaţie de care nu avea nevoie.

E atît de uşor să nu ai caracter şi să fugi cînd eşti vinovat ? Şi dacă doi oameni, chiar dacă şi-au făcut necazuri, au interesul reciproc de a nu se întîlni la o confruntare cu legea, asta nu înseamnă că, în lipsa unei acuzări oficiale, vinovăţia e mai mică sau chiar ştearsă cu buretele. Dacă aveau carnet înseamnă că nu aveau caracter. Şi dacă aveau hîrtiile în cauză, caracterul tot nu le folosea la nimic.

B. NISIPOIU

CU ECHIPELE DE CONTROL AL OAMENILOR MUNCII

La cumpărături după legume și fructe

În orașul Călărași, ca oriunde în altă parte a țării (deși județul are prevăzute circa 16 000 ha de legume), această iarnă prelungă a pus în cumpănă fantezia bucătarilor și a gospodinelor, ca și meniurile noastre. Trufandalele întîrziate ne fac să rămînem încă fideli cartofului și legumelor conservate ; în definitiv, indiferent de sezon, nu cartoful este a doua pîine cea de toate zilele a europeanului ?! Așa că, la întrebarea „unde mergem astăzi ?“ a echipei de control al oamenilor muncii pe care am însoțit-o la Călărași, în ziua de 14 mai a.c., — echipă alcătuită din 3 lucrători de la Întreprinderea de materiale de construcții din localitate, Petre Alexe, lăcătuș-mecanic, Vasile Arbore, șef formație și Dumitru Neagoe, dispecer —, răspunsul a fost „prin depozitele de legume“. Oameni cu ochiul civic dezvoltat și, totodată capi de familii care își ajută soțiile la treburile gospodărești, au sesizat că în oraș se manifestă acum, primăvara, anumite sincope în ritmul aprovizionării cu legume. Cetățeni cu responsabilități civice, participanți la dezbaterile din cadrul organizațiilor F.D.U.S. și ale „Tribunei Democrației“, au prea bine cunoștința faptului că asemenea situații nu ar trebui să apară, dat fiind cantitățile însilozate în toamnă și măsurile stabilite de către Consiliul popular orășenesc pentru asigurarea locuitorilor cu legume și fructe de sezon, pînă la apariția noilor recolte.

Pentru a înlătura orice subiectivism, orice idee preconcepută, am întreprins, mai întîi, un raid prin cîteva unități de desfacere.

Pe Cl. Sloboziei nr. 22, într-un magazin al AGROCOOP, cu toate că funcționează într-un local prea vechi și prea modest, cu o sală de vînzare mică și improprie, cu spații de depozitare și mai improprii, 2 lucrători își fac în cei mai buni termeni datoria. Curățenia este ca la carte, marfa, atita cîtă este, e frumos prezentată și cu respect manipulată de vînzătoarea Eugenia Sandu iar Ion Rusen, șeful unității se zbate să găsească și să aducă mai tot ceea ce solicită cumpărătorii. „Din ceea ce ni se dă“, subliniază Ion Rusen. Nu reușește să aducă în cantitățile dorite cartofi, salată verde, spanac proaspăt iar dintre conservele mult cerute de consumatori — ghiveciul în ulei, ardeii pentru umplut, dovleceii în apă și alte sorturi socotite „specialități“, cum ar fi bamele în bulion, conopida ș.a. Zilnic se duce la depozit cu comenzi și, primește cît primește. Din unele sortimente nimic, din altele — cantități prea mici. (Despre diversificarea conservelor de legume am mai discutat și vom mai discuta în paginile revistei, fiind, ca și răbdătoarele, un inexplicabil „nod Gordian“ ce, în mod special în jud. Călărași n-ar fi cazul să apară, pe teritoriul lui aflîndu-se una din cele mai însemnate fabrici de conserve de legume din țară — Valea Roșie —, și, cum spuneam, un mare bazin legumicol. Pe deasupra, multe dintre C.U.A.S.C.-uri și C.A.P.-uri și-au organizat secții proprii de preindustrializare și valorificare a surplusului de legume și fructe).

O situație similară întîlnim și la Unitatea nr. 14 a Întreprinderii comerciale de stat pentru legume-fructe, de pe Cl. Sloboziei nr. 36. Stan Echim, gestionarul, un om cu vastă experiență în acest tip de comerț, de 28 de ani vinde legume, gospodărește cum poate mai bine cantitățile relativ mici de cartofi, pe care le primește zilnic sau chiar la 2 zile o dată, așa fel încît să apuce și cumpărătorii de după-amiaza. Răstoarnă un sac de cartofi — primiți vrac —, calitatea I și ne arată cît de neglijent sînt sortați. La preț de a I-a este nevoit să vîndă gunoaie, ori, el dă piept cu omul care cumpără, care dă banii. Și are dreptate.

Deci,

O pornim spre depozite. Spre unul din marile depozite ale I.L.F., ale Întreprinderii de legume și fructe. Intrăm neîntrebați și nestingheriți de nimeni prin poarta mare pe unde ies camioanele cu marfă, exact pe unde era de așteptat să întîlnim ochi mai severi de pază și control. (Cam tot astfel ieșeau și camioanele). Ne plimbăm prin curte, stăm de vorbă cu o echipă de femei sortînd ceapa uscată (cît mai este uscată în lăzile ce arată ca brazdele din grădini, pe deplin înverzite), pătrundem în depozitul de cartofi, cu ușile larg deschise și tot nu interesează pe cineva cine sîntem, ce vrem, cum am ajuns acolo. Sînt cam orele 11,00, mașina de sortat stă, iar lăzile cu cartofi depreciați, mucegăiți se află alături(contrar tuturor normelor de igienă alimentară, de protecție și conservare a legumelor) de cei pregătiți să fie expediați spre consum. (Ceea ce s-ar cuveni ca și lucrătorii SANEPID-ului să-și facă mai atent și mai consecvent datoria). Pe jos — bălți de apă. Emil Ștefan, șeful de depozit (pe care îl solicităm noi, în cele din urmă) ne asigură că e apă de ploaie, din ploile ce au căzut deunăzi, infiltrate prin acoperiș, deoarece izolația nu e bine făcută de constructor. Cercetăm (prin sondaj) cartofii din lăzile de calitatea I. Se confirmă, încă o dată, cele constatate în magazinul lui Stan Echim. Cei de calitatea II-a arată chiar mult mai bine, sînt mai sănătoși, par de un soi mai bun, singurul incovenient fiind, doar faptul că sînt mai mici. Personal, i-aș prefera pe aceștia, dacă aș fi locuitor al Călărașului. Șeful de depozit recunoaște că lucrătorii de la mașina de sortat nu și-au făcut corect munca, dar au fost suprave-gheați pe măsură ? Întrebăm, fără să mai primim răspuns. Se poartă fără viza de calitate pe Avizul de expediție. Noi am cercetat o mulțime de Avize de expediție și n-am zărit pe nici unul o astfel de ștampilă ori consemnare. A recunoaște doar formal, este o tactică a struțului ce abia face să se vadă și mai clar alte minusuri din activitatea depozitului. În singura celulă frigorifică unde se mai află un stoc de circa 100 tone, după aprecierea lui Emil Ștefan — deși din scripte și acte vom afla că nu mai există decît vrea 64 tone —, curge, de asemenea apă din tavan iar muntele de cartofi e complet ud. Din fișele de magazie rezultă că de la 31 decembrie 1986 și pînă la 5 mai 1987 s-au livrat pieții 770 tone calitatea I și aproape 300 tone de calitatea a II-a. Toată lumea recunoaște că în lunile de iarnă a fost un exces de cartofi pe piață și, iată, acum nu prea mai sînt. Tovarășul director Nicolae Dinu întreprinde toate demersurile să aducă mai repede pe cei aflați în custodie, în județul Harghita pentru a asigura măcar strictul necesar, pînă la noua recoltă. Și totuși, o întrebare se pune : e bine așa ? Este înțelept și gospodăresc ca în 5 luni să arunci în magazine aproape 80 la sută din stocul de marfă ? Se spune că au fost atît de mulți încît s-au dat la păsări, la porci iar o parte chiar au înghețat pe tarabe ! Problema de fond nu este, să se înțeleagă bine, aceea de a nu însiloza cît trebuie, luînd în calcul și perisabilitățile inerente pe timpul depozitării, problema este a unei corelații mai aproape de realitate dintre cerere și ofertă în fiecare lună a anului, măcar pentru legumele de bază, și în funcție de stocul fiecăreia. Iată, deși călărașanul a avut în iarnă cartofi berechet încît a putut să-i dea și la animale, acum pîndește mașina cu marfă și face rînd la un săculeț cu 3 kg. Ni se par, de asemenea, un gest de grandomanie cutiile imense pline ochi cu cartofi de calitatea a III-a pregătite să fie expediate spre fabricile de spirt ori spre sectoarele zootehnice. Sînt buni și sănătoși, în mare parte, ar putea fi, atent sortați, să completeze fondul de marfă aflat într-un moment deficitar. Au doar cusurul că sînt mai micuți.

Controlînd avizele de expediție, echipa constată nereguli și în întocmirea acestora. De pildă, cu toate insistențele (cei de la contabilitate necatadicsind să coboare o scară pînă la noi, deși au fost solicitați prin intermediul tovarășului director), n-am putut afla cînd au ieșit pe poarta depozitului și unde au ajuns 850 kg cartofi, calit. I, expediați cu Avizul (nedatat) nr. 595/43, prin delegatul (nu se știe al cărui magazin) Sbenghici Ana și cu autocamionul nr. 21-Cl-1674, condus de șoferul Gheorghe Constantin. Nici un alt act asupra destinului mărfii nu s-a putut pune la dispoziție în afara avizului incorect întocmit. Precum și în cazul Avizului nr. 550/43, potrivit căruia s-a dat liberă trecere pe poartă camionului, condus de Vasile Mogoș, cu 70 kg de cartofi. Cică, ar mai fi luat și alte legume din alte hale. Dovezile ? Întîrzie să vină, chipurile n-ar fi timp să se scotocească actele de la toate depozitele aflate în marea incintă ! (Rămîne ca organele de control ale I.L.F. să-și facă datoria și să ne comunice în scris, conform legii).

Depășind (dar nu rezolvînd) paradoxul cartofului de la I.L.F. Călărași, intrăm în altul, al cepei verzi, o trufanda încă atît de căutată pe piețele tuturor orașelor țării. În schimb, în orașul dunărean, nu. Tovarășul director Nicolae Dinu ne conduce într-o hală frigorifică, din depozitul aflat în responsabilitatea lui Gheorghe Roșu, să vedem cum zac și se depreciază, de 3 zile, 15 600 legături de ceapă verde, cu cîte 10 fire la legătură, preluată, conform contractelor, de la Asociația economică de stat și cooperatistă Cuza Vodă și I.A.S. Călărași. De ce ? Pentru că lucrătorii din rețeaua de desfacere a I.C.S.L.F. nu vor s-o ia. Se zice că, nu se caută, consumatorul nu cumpără ceapă de la magazin ci de pe piața liberă ! Poveste veche aceasta a atitudinii unor vînzători de legume față de verdețuri și față de multe zarzavaturi proaspete, cu procent ridicat de perisabilități, dacă nu sînt depozitate și prezentate mai cu grijă la vînzare. Tovarășul director invocă refuzul prin noua organizare, prin trecerea magazinelor de legume-fructe, în sistemul comerțului de stat, faptului că „vînzătorii nu mai sînt ai noștri și nu mai putem să-i obligăm, nu mai avem putere de decizie asupra lor“. (Dar Legea contractelor ?!). Ca și cum înainte ar fi fost altfel. Să fim serioși, n-am prea văzut vînzători ținînd pătrunjelul, de pildă, proaspăt pe tejghea, împrospătîndu-l cu apă, il trăște ofilit, depreciat în sacoșa cumpărătorului. Nu l-a semănat și nu l-a săpat el, e adevărat ! Desigur, telexurile adresate întreprinderii beneficiare ca și Direcției comerciale locale nu dau răspuns la ceea ce se va întîmpla în viitor cu ceapa verde comandată unităților producătoare și nici la ceea ce se va face cu acest lot de producție. Ea a consumat muncă, pămînt, cheltuieli iar piața liberă nu poate acoperi tot necesarul de consum al populației ! Și atunci ? Numai căutînd bine toate cauzele și asigurînd un control permanent, lucid și exigent se va asigura și în comerțul cu legume vînzători buni și responsabili față de marfa manipulată.

CICI IORDACHE ADAM ■

Civilizația circulației

Despre circulația rutieră s-a scris și se va mai scrie, probabil, foarte mult dar, la fel de probabil, întotdeauna cu folos. Pentru omul modern calitatea de participant la traficul rutier, în oricare dintre variantele sale (de la pieton la pasager sau conducător auto) este o componentă fără de care aproape că n-ar putea fi identificat și, cu atît mai puțin, înțeles. Un astfel de efort de aprofundare a comportamentului omului zilelor noastre privit din această perspectivă a existenței sale cotidiene este lucrarea **Oameni și șosele** apărută de curînd la Editura militară sub semnătura autorilor Victor Beda și Gheorghe Ene.

Împărțită în șase capitole și un preambul conținînd o retrospectivă privind legislația rutieră românească, lucrarea se dovedește a fi mai mult decît ceea ce pare la o răsfoire grăbită. Și asta pentru că, dincolo de filonul epic al povestirilor pe care cartea le include (prin ele însele captivante, scrise cu nerv și cu un talent de fin observator), lucrarea de față se constituie prin varietatea problematicii abordate într-o schiță sociologică pentru un mai amplu posibil tratat de civilizația circulației. Privite astfel, secvențele incluse ne apar nu chiar ca simple povestirii ci ca exemplificări ale unui demers logic bine conturat. Sînt relevate pe rînd aspectele de mare diversitate care formează în toată bogăția sa imaginea acestui fenomen, pe care ne-am obișnuit să-l numim, simplu, trafic rutier. Nu sînt omise nici una din principalele componente : economice, morale, psihologice, educaționale, determinantele de vîrstă și sex sau profesionale, factorii de spațiu și de timp. Cu o deosebită știință a gradației, izvorită fără îndoială dintr-o vastă experiență cazuistică, sînt aduse argumentele acestei pledoarii pentru viață civilizată în care se constituie cartea. Peste tot și toate primează factorul uman, surprins în situații dintre cele mai diverse. Mereu altele sînt personajele, mereu altele datele care au contribuit la evoluția unor stări de lucruri, altele conflictele care au determinat accidentele, și ele altele, dar mereu o constantă... omul. Omul aflat sub incidența unui factor de asemeni constant al existenței lui moderne, circulația (cu sau în afara regulilor ei) care nu o dată îi poate influența în bine sau în rău cursul vieții. Ipostazierea sa într-o relație fixă cu mediul, dată de tematica propusă, nu dă însă fixitate, imobilism cărții din care pulsează frenetic viața ale cărei resorturi intime sînt surprinse cu finețe.

Oameni și șosele duce mai departe strădania autorilor de a realiza o adevărată monografiere a unui fenomen cu mari implicații asupra destinului omului contemporan, avînd la bază o vastă documentație și bucurîndu-se pe deasupra de atuurile unei scrituri alerte prin care, personajele și tot ceea ce a însemnat existența lor la un moment dat (cuvinte, sentimente, idei, întîmplări) substrase realului de o imprejurare sau alta dramatice și de multe ori tragice sînt refăcute, ca o veche civilizație, din vestigiile sale, cu mijloacele prozei pe care autorii le stăpînesc cu abilitate. O carte utilă, emoționantă și convingătoare, scrisă cu talent și sensibilitate.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Cum e viața

(Urmare din pag. 1)

cîl, cazul Alexandrinei Popescu ajunsese unul disperat. Tînărul medic a și spus-o : „Am să încerc să salvez mama. Dacă vreți, totuși, să mergeți la București, în jumătate de ceas nu mai aveți pe cine duce. Copilul mai e viu, dar dacă nu intervin chiar acum, șansele mamei și ale pruncului diminuează cu fiecare clipă“.

Și tînărul stagiar a purces la operație. I-a făcut femeii rahianestezie, a urcat-o pe o masă de pansamente, a cerut să i se fiarbă și să i se pregătească toate cîrpele din preajmă — inclusiv batistele celor prezenți — și a operat la lumina lămpii cu gaz, singur, el și cu știința lui doar. Femeia auzea aproape totul. Din cînd în cînd, îl auzea pe tînăr zicînd : „Să nu fracturăm brațul, să nu fracturăm brațul“. Medicul se îndemna, își comanda se pare sie-și, fiindcă brațul copilului era și el într-o poziție delicată, trecut pe după cap. De afară, cocoțat într-un pom, Iordache Popescu, soțul, vedea totul pe fereastră.

Operația, firește, a reușit. Altfel n-am mai fi avut ce povesti. Numai că povestea acum începe cu adevărat.

Peste un număr de ani, un vestit chirurg de la Spitalul de copii Berceni se întîlnește cu un coleg de școală din Constanța. Coleg și prieten din copilărie, ajuns și acesta om de vază. Din vorbă în vorbă, așa cum nareză oamenii doctorilor întîmplări teribile cu alți doctori, prietenul îi spune chirurgului despre norocul nepotului său. Cum adică a nimerit soră-sa la un obscur doctoraș din Bărăgan și ce curaj și competență au arătat el, tinerelul cu stagiul neîncheiat. Cum e viața, adică.

Chirurgul s-a uitat în ochii amicului său și i-a zis : „Măi, tu știi cine ți-a salvat sora ? Eu, dragă ! Ca să vezi cum e viața !“

Fiindcă de viață e vorba. Și anume de viața unui om.

Pe acest om îl cheamă Mircea Cezar Popescu. Popescu după tată, iar Cezar nu întru cinstirea împăraților romani de odinioară, ci a chirurgului, care într-o noapte de toamnă, la lumina unei lămpi cu gaz și cu curajul științei sale îl adusese pe lume efectuînd o „cezariană“ neobișnuită ca mărime a inciziei. Dacă părinții lui Cezar Mircea Popescu — iertată să ne fie inverdiunea numelor — i-ar fi reținut numele doctorului, probabil că i-ar fi zis fiului lor și Alexandru. Dar, ori nu i-l știau, ori n-au făcut — cum se zice — legătura. Lucrurile sînt cum le știm și n-are rost să ne întrebăm asupra lor. Fapt este că în casa Popeștilor de atunci și după ce băiatul a crescut și s-a așezat, ca inginer constructor, la casa lui (avînd, la rîndu-i, un băiat) amintirea chirurgului cu mîini binecuvîntate și cu o conștiință de mare profesionist a rămas vie. Ființa acelui medic a devenit parte din ființa lor.

Zilele trecute, pe 18 mai, la orele 21,30, la Spitalul de copii Berceni, Alexandrina Popescu, băiatul ei, Cezar Mircea Popescu, soția acestuia, Elena, fiul lor, Liviu Adrian, împreună cu prietenul din copilărie al chirurgului, cumnat și unchi al Popeștilor, l-au așteptat — cu sentimentul că li se luminează și capătă un sens deosebit o anume perioadă din existența lor — pe vestitul „doctor de copii“, celebrul chirurg medic primar Alexandru Pesamosca să-i mai mulțumească odată, așa, cu privirea surizîndă și după trecerea a 31 de ani.

A fost o întîlnire afectuoasă, degajată, fiindcă Alexandru Pasamosca are darul de a-i face pe oameni să se simtă liberi și importanți că s-au născut și sînt oameni ; să se simtă, adică, bine în prezența medicului. S-au evocat niște întîmplări și niște sentimente. Ale mamei, care îl auzea pe chirurgul tînăr încurajindu-se, fără a avea aerul că o face, ale medicului de țară la primul său caz cu adevărat dramatic, ale celor ce au fost prin preajmă în miezul faptului. O întîlnire scurtă, deoarece Alexandru Pesamosca era nițel ostenit, după ce toată ziua dăduse consultații și operase, dar mai cu seamă pentru că era așteptat (la orele acelea din noapte !) de cîtiva pacienți și de o echipă operatorie, care-i solicita competența.

Aici ar fi, de fapt, începutul propriu zis al istoriei noastre.

Și spun aici, pentru că la oamenii care-și impun să existe cu un maximum de folos pentru semeni totul se vădește important și încă devreme. Din vremea studiilor. Din vremea acelor ani de început, pe care mulți îi socot prea fragezi pentru mari decizii. Oamenii se deosebesc între ei după însemnătatea pe care o descoperă în secunde și situații, care altora li se par neînsemnate, după bucuria nu de a risca, ci de a îndrăzni de a-și asuma răspunderi capitale, după faptul că se respectă pe sine respectîndu-i în chip convingător, cu dovezi și urme în afect, pe ceilalți.

La Cluj-Napoca, în preliminariile olimpice : România — Polonia 0—0

Am prezentat în teren o formație, cînd era nevoie de o echipă!

Prin organizarea acestui meci Clujul s-a ridicat la înălțimea reputației sale culturale. Cîteva zile, orașul a pulsat la confluența spiritului olimpic ce tutelează această competiție cu spiritul academic atît de propriu acestei cetăți universitare. Pregătirile pentru acest eveniment s-au desfășurat aici după un scenariu impecabil stabilit și realizat la nivel de detaliu. Totul au prevăzut organizatorii în afara unui lucru asupra căruia n-aveau cum să intervină : evoluția echipei noastre !

Am prezentat o echipă cu cinci jucători de la Steaua — avînd deci din start tradiționalul argument al omogenității. Jocul a arătat, însă, că un asemenea argument al teoriei se cere susținut într-o echipă nu numai de carnetele de legitimare ale componenților ei, ci și, mai ales, de o concepție tactică adecvată. Pentru că, „citită" altfel, echipa noastră a avut o structură cu multe incompatibilități tactice între compartimente. De pildă, axul vertical al posturilor cheie a cuprins cinci jucători de la cinci echipe : Stancu (libero), Bumbescu (marcaj), Rada (acoperire), Mujnai (coordonare), Vaișcovici (virf). Iar de-a latul au fost vizibile nesincronizările din-apărare, randamentul slab al mijlocașilor ce a avut trei alcătuiri de-a lungul aceluiași joc !

Deci, oricum am lua-o, de-a lungul sau de-a latul, echipa noastră a evoluat mediocru. Iar în condițiile în care jocul nostru a dat răspunsuri improvizate chiar și la întrebări elementare (cine bate cornerele ? cine execută loviturile libere ?) este de înțeles că acele virtuți tactice proprii oricărei echipe competitive nici nu mai merită căutate.

Am vrea să credem că alcătuirea și pregătirea echipei olimpice nu vor constitui reversul neplăcut al „medaliilor" cucerite în ultima vreme de fotbalul nostru. Aceste performanțe, îndeosebi ale Stelei, au consolidat în fotbalul nostru o benefică mentalitate de învingător. Riscul este acum să trecem în partea cealaltă, subestimînd adversarii. Față de Polonia, cel puțin, a mocnit această convingere că este o echipă pe care o putem depăși ușor. Realitatea ne-a contrazis dureros, echipa oaspeților dovedindu-se mult mai închegată, mai puțin obstrucționistă decît ne așteptam și, ca urmare, din respect pentru adevăr trebuie să spunem și că a avut ocazii de gol mai multe și mai clare

Deci se impun mai mult realism în evaluarea adversarilor, mai multă rigoare în „conceperea" echipei noastre. Sîntem solidari cu antrenorii în dificultățile lor de selecție și alcătuire a unui lot olimpic competitiv, dar perioada îndelungată a testărilor se vede că n-a fost folosită eficient sau, cel puțin, n-a dat roadele așteptate. Renunțarea și rechemarea (forțată de împrejurări) a lui Stancu, recurgerea — într-un joc oficial — la „experimente în premieră" (Biro, Cojocaru, Rada) denotă tocmai această prelungire excesivă a căutărilor pentru echipa olimpică.

Peste trei săptămîni ne așteaptă ultimul meci oficial al acestui sezon și imaginația înaripată (că în Danemarca ne vom îmbogăți punctajul, consolidîndu-ne poziția de lideri) nu are, deocamdată, acoperire în realitate. Este, însă, timp să reanalizăm „soarta" echipei olimpice (inclusiv prin prisma uzurii inevitabile a blocului stelist, imposibil de menținut în priză șase luni în șir) astfel încît să putem încheia această „carte întîi" a preliminariilor cu speranțe într-un epilog fericit.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Europenele de gimnastică

În așteptarea noilor zîne

Ieri, la Moscova, au început Campionatele Europene de Gimnastică, amplă competiție în care fetele și băieții noștri vor avea, sîntem siguri, ba chiar și îndreptățiți să credem, un important cuvînt de spus, confirmînd valoarea mereu crescută, de incontestabilă clasă internațională, a școlii românești de gimnastică. Lupta pentru întîietate, pentru medalii, va fi, nu ne îndoim, aspră, dar cu-atît mai mare izbînda, mai strălucitoare succesele. Fetele noastre, adică **Daniela Silivaș, Camelia Voinea, Eugenia Golea** și, ca rezervă, **Celestina Popa**, vor avea de apărat, sub conducerea antrenorilor **Adrian Goreac** și **Maria Cosma**, aurul cucerit cu ani în urmă, în competiții internaționale la fel de mari, Nadia Comăneci și Ecaterina Szabo, ca să amintim, ca imbold, doar două din stelele pe care școala românească de gimnastică le-a impus atenției publice, specialiștilor, presei sportive internaționale, iubitorilor de sport din toată lumea. Speranțele noastre, întrutotul îndreptățite, se bizuie în primul rînd pe excelentele evoluții de la recent încheiatele campionate internaționale ale României, dar și pe puterea de luptă a sportivelor ce vor evolua cu tricolorul patriei pe piept. O evoluție la fel de bună, la cota reală a valorii lor, o așteptăm și din partea băieților, adică **Marius Gherman, Marian Rizan, Levente Molnar** și **Marian Stoican**, conduși de antrenorii **Dan Grecu** și **Ioan Albu**, care, sîntem siguri, nu vor precupeți nici un efort pentru a realiza un salt calitativ mult așteptat.

Competiția a început cum spuneam, ieri, prin intrarea în concurs, pe echipe, a fetelor, soluție inedită propusă de Uniunca Europeană de Gimnastică sub al cărei patronaj, se află și editia din acest an, apoi, vineri, vor intra în concurs și băieții, tot pe echipe, firește, pentru ca exercițiile pe aparate să se desfășoare, atît la băieți, cît și la fete, sîmbătă și duminică.

Să le urăm, pînă atunci, cu inima și gîndul, obișnuitul „Hai România, succes tricolori !"

VICTOR NIȚĂ

Marii sportivi dincolo de arenă

Ce nu spune poarta ta

Nicolae Munteanu are o „deformație profesională" care face atît cît o trăsătură de caracter : privește oamenii în ochi, și-apoi le urmărește vorba ca pe-o minge aruncată de la 7 m. Arcul voltaic ce-l leagă și-l desparte de adversar în acele momente, scăpărările de priviri și gînduri ce încap în acele fracțiuni de secundă i-au construit un reflex al dialogului bazat pe echilibru, stăpînire de sine și deosebit simț al replicii. A rămas și-n viață ca pe terenul de sport, sau viceversa — pentru că portarul de handbal este eternul personaj al propriei sale sinceități : niciodată nu poate fi altfel decît pare și totdeauna evoluțiile lui, mai ales în acele faze de „unu contra unu", trimit la personalitatea, caracterul și temperamentul pe care le are. De aceea, „citindu-i" bine jocul și cariera de sportiv ale lui Munteanu, mai rămîn, dincolo de arenă, foarte puține lucruri care să-i întregească felul de a fi.

Are două decenii de handbal, răstimp în care a ajuns pe culmi la care nici nu visa în vremea cînd era elev al școlii profesionale „Tractorul" din Brașov : 15 titluri de campion național, vicecampion olimpic la Montreal, medaliat cu bronz la Olimpiadele de la Moscova și Los Angeles, om de bază al naționalei în ultimii 15 ani de activitate a acesteia. Iar dacă performanțele sportive ale lui Nicolae Munteanu sînt, desigur, mult mai numeroase decît cele cunatificate în titluri și medalii, performanța sa morală este una singură — și anume aceea de a fi rămas cu bunul simț al unui debutant, fiecare triumf sportiv întărindu-i și mai mult modestia și dorința de a face mai mult și mai bine. Așa se și explică, poate, cum prin fața „porții" sale, pe care o apără și acum, s-au perindat cam trei generații de sportivi, de la cea a lui Gațu, Goran și Marinescu pînă la actuala, cu Berbece, Stîngă și Marian Dumitru. Nicolae Munteanu a rămas pe mai departe în poarta sa, calm ca un sfinx și iute ca o felină, dornic mereu să-și facă datoria.

Nu crede că pentru a fi portar de handbal îți trebuie o construcție aparte, dar e convins că numai prin muncă poți să reziști acolo, în ultima linie. Lecția muncii fără preget a eforturilor „în liniște", fără zgomotele „cărămizilor" lovite de piept, a deprins-o acasă, în Brașovul copilăriei sale. Avea numai 14 ani cînd, în 1965, tatăl său, muncitor la rafinărie, a decedat. Grijile familiei i-au revenit mamei, muncitoare la întreprinderea poligrafică, pensionată abia acum doi ani, cînd deja copiii îi sînt mari și aranjați la casele lor : Petrică este maistru la „Rulmentul", Margareta lucrează la „Cibo", iar mezinul, Nicolae, ofițer în armată.

Așa cum sportul i-a format reflexe de portar („am intrat de la început în poarta de hadbal și tot acolo m-aș duce dac-ar fi s-o iau de la început"), tot astfel și viața de familie i-a creat „reflexe" de om casnic și așezat, preocupat să recupereze în ferestrele de timp liber timpul cît lipsește de acasă, plecat în cantonamente. Locuiește în Drumul Taberei, la etajul 5 al unui bloc dintre Drumeții și linia de tramvai, în plin fief al steliștilor. Se întîlnește adesea cu Pițurcă, Bumbescu et Co., dar preferă să primească oaspeți și să stea mai mult pe-acasă decît să fie el musafir altora.

La 36 de ani (îi va împlini în decembrie) are o fată în pragul majoratului, Claudia, elevă într-a XI-a la „Nicolae Bălcescu). Cu cele două personalități feminine din casă (soția, Mariana, fostă jucătoare de baschet la Voința Brașov), Nicolae Munteanu împarte sentimentul unei existențe normale, pe care sportul n-a perturbat-o ci, dimpotrivă, i-a oferit argumente de trăinicie și certitudine.

Îl întreb ce episoade din viața sa de sportiv i-au oferit cele mai multe satisfacții. „Jocul lui Gațu ; era incredibil ce făcea în teren, a ridicat handbalul la nivelul unor virtuți artistice, e o șansă că am putut fi coechipier cu acest mare jucător". Îl mai întreb ce-și reproșează. „Acei ani, vreo 2—3, cînd nu reușeam să trec de un plafon, să fac un salt valoric. Era și foarte greu să te ridici la nivelul lui Penu sau Dincă, dar nici nu reușeam să conving și să mă impun pe măsura a ceea ce simțeam că pot". Dacă, în afară de asta, nu l-a încercat vreodată sentimentul zădărniciei, al renunțării la sport. „Prin '76 am căpătat o discopatie rebelă, care s-a lăsat cu spitalizare și o perioadă lungă de întrerupere. Un doctor grijuliu chiar mi-a spus să-mi iau adio de la sport. N-am vrut să cred asta, am făcut tratamente, gimnastică medicală, vreo trei luni am dormit numai pe scîndură, pe spate și cu genunchii la gură și, în cele din urmă, am revenit pe terenul de sport". L-am întrebat și ce griji are. „Grija e a celor care mă întreabă cînd mă retrag ! O să vină și momentul ăsta, la vîrsta mea nu mai poți spera prea mult în sportul de performanță, dar încerc să-l amîn cît mai mult, avînd grijă, bineînțeles, să nu devin ridicol... Pînă atunci, mă pregătesc să joc, mă antrenez și acum, chiar dacă campionatul s-a terminat și nu sîntem angrenați în vreo altă competiție". Vreo dorință ? „Să duc, pe mai departe, o viață liniștită în familie și să reușească fetița la admitere în A.S.E.".

Acesta este omul Nicolae Munteanu, un jucător intrat definitiv în galeria de onoare a hadbalului nostru, un sportiv căruia munca i-a fost mai scumpă decît gloria pe care a obținut-o datorită muncii, un jucător de handbal el însuși celebru care, dacă-l întrebi despre satisfacțiile oferite de acest sport îți răspunde, cu măreția și simplitatea unui mare caracter, „jocul lui Gațu".

OCTAV IONAȘCU

Cupa „R.C. Grivița Roșie"

În perioada hiatusului competițional, provocat diviziei naționale A prin participarea selecționabililor la Cupa Mondială, activitatea rugbyștilor celorlalți nu numai că nu a fost întreruptă ci chiar stimulată printr-o competiție de excepție și anume : **Cupa R.C. Grivița Roșie de Rugby — VII**, desfășurată în zilele de 16—17 mai a.c. la stadionul **Parcul Copilului** din Capitală.

Aflată la cea de a treia ediție, această întrecere s-a bucurat de un autentic succes, prin participarea a 12 echipe din toată țara, prilejuind numeroșilor spectatori prezenți un spectacol non-stop, timp de două zile însorite, în care au fost rodați aproximativ 100 de jucători divizionari dintre cei mai remarcabili. Astfel, în prima zi, s-au desfășurat nu mai puțin de 18 jocuri în serii, pentru determinarea primelor clasate la sferturile de finală, durata jocurilor fiind de 2 reprize a cîte 7 minute de joc efectiv, cu 1 minut de pauză. Se înțelege că efortul jucătorilor e maximalizat, iar cunoștințele tehnice și calitățile fizice apar în mod evidențiat, ca la o radiografie critică.

În dimineața zilei de 17 mai, s-au desfășurat numai 7 partide, cu caracter eliminator. În sferturile de finală, s-au obținut următoarele rezultate : **Steaua — Gloria 28—0 ; Dinamo — IAMT Oradea 46—4 : R.C. Grivița Roșie — TCI Constanța 42—12** și **Politehnica Iași — Sportul Studențesc 22—4.**

În semifinale, într-un meci foarte dîrz, **Dinamo**, a reușit să învingă **Steaua** cu 12—6, iar **R.C. Grivița Roșie** a învins pe deținătoarea Politehnicii Iași, pe **Sportul Studențesc**, cu 32—10.

Finala, cu cîte două reprize, extinse la 10 minute, a dat cîștig de cauză echipei organizatoare **R.C. Grivița Roșie**, care a primit Cupa din partea inginerului Rocsin, învingînd pe **Dinamo** cu 43—6 (18—6). Iată și cele două restrînse formații : **R.C. Grivița Roșie** — Dinu, Gurămare, Dinescu, Anton, Neaga, Chirigiu, Calafeteanu ; **Dinamo** — Doja, Tufă, Zafirescu, Mutu, Copil, Aldea, Popescu. S-au remarcat : Neaga, Anton și Gurămare, de la **R.C. Roșie**, precum și Doja, C. Popescu, de la **Dinamo**.

Ar fi de dorit ca asemenea competiții-fulger să fie generalizate în cadrul activităților sportive regionale, ele avînd darul să stimuleze atît tehnicitatea individuală a jucătorilor, cît și atracția spectaculară a rugbyului.

O plăcută comunicare ne-a încredințat tînărul jucător de rugby de la R.C. Grivița Roșie, **Moraru Octavian**, participant de curînd ca invitat special la Turneul de primăvară al echipei **Barbarians**, turneu tradițional, cu o vechime de peste 80 de ani (1890) !

Echipa **Barbarians** alcătuită întotdeauna din redutabili internaționali de la diverse echipe, susținea în trecut cîte 4 partide, anual, cu **Penarth, Newport, Cardiff** și **Swansea**, limitîndu-se, actualmente, numai la ultimele două. Anul acesta, **Cardiff** a cîștigat la **Barbarians**, în primul meci cu 32—24, iar în cel de-al doilea, **Swansea** a cedat celei de a doua formații **Barbarians** cu 30—17.

Ziarele Marii Britanii au comentat pe spații largi evenimentul, consemnînd la **Barbarians** jucători de talia unor : **D. Pickering, I. Eidman** și **A. Phillips**, din Țara Galilor, **J. Orwin**, din Anglia, **Lorendge**, din Noua Zeelandă, **B. Calcraft**, din Australia, **S. Myller**, din Olanda, **Bettarello** (Italia).

Un extras din **The Guardian** subliniază : „Dacă selecționerii lui Barbarians l-ar fi ales pe Octavian Moraru și în meciul cu Cardiff, poate că «Baa-bas» ar fi cîștigat, deoarece Cardifful a dominat linia a treia «barbară», în special după ce Buckton a trebuit să iasă accidentat. La Swensea, pachetul „străinilor" a fost mobil și atletic, cu o linie a treia proeminentă prin Calcraft, Russel și Moraru". Un alt text din **Times**, menționa evocator : „Octavian Moraru, jucătorul de linia treia român, va juca azi la Swansea, la 32 de ani după ce tatăl său a jucat, pe faimosul «St. Helens», cu echipa României".

Asemenea aprecieri ne bucură profund, căci ele vin oportun spre cinstirea rugbyului nostru.

TUDOR GEORGE

Civilizația sportului

Noi și profesorii noștri

Elena Leuștean, maestră a sportului la gimnastică, profesoară : *„Nu de mult am citit în această rubrică un articol despre minunatul antrenor-profesor-om Popescu Pik Colibași. Un articol care a făcut să-mi tresalte sufletul, să-mi împăienjenească ochii cu lacrimile calde ale recunoștinței și totodată să mă întoarcă cu emoție la vîrsta cînd, elevă fiind, la școala sportivă din Brașov dibuiam poteca pe care să pășesc pentru a ajunge pe magistrala marilor performanțe. Am avut noroc. Acolo l-am cunoscut pe acest apreciat pedagog și îndrumată de el am făcut primii pași, mai întîi la handbal și apoi la gimnastică. Cu timpul, datorită lui „Tata Pik" mi-am format și imaginea modelului de dascăl în devenirea ce mi-o doream. Recent, cu ocazia „Cupei Anghel Saligny", manifestare de masă inscrisă în cadrul Daciadei, studenții de la Institutul de Construcții București au mulțumit conferențiarei universitare Mioara Șerban la capătul unei activități neîntrerupte de 35 de ani, timp în care a fost prezentă la tot ceea ce a însemnat fenomen sportiv-didactic-studențesc, îmbinînd tactul pedagogic cu prestigiul personal caracteristic oamenilor de excepție. A fost mai întîi jucătoare de baschet pentru ca apoi să devină o competentă profesoară cu multiple merite în instruirea și conducerea echipelor reprezentative ale institutului la baschet, handbal, atletism, volei, gimnastică, tenis de cîmp, badminton, demonstrații sportive de masă și ansambluri artistice înscrise în Festivalul național „Cîntarea României". Lista preocupărilor ei este lungă, dar nu pot trece peste perioada, de la începuturile Televiziunii, cînd a condus și condus programul de gimnastică transmis direct duminica dimineața. Nu în ultimul rînd pasiunea ei pentru jocul de rugby, a cărui cunoscătoare avizată este, a făcut-o să fie aleasă în conducerea clubului Sportul Studențesc. Analogia dintre acești doi dascăli de vocație, Mioara Șerban și Pik Colibași mi-a dat curajul să vă scriu pentru ca retragerea din activitate a unui om care a fost un model pentru tinerii care l-au înconjurat să nu treacă, poate, neobservată".*

Stimată Elena Leuștean, vă mulțumim pentru aceste rînduri venite din partea unei gimnaste de clasă, care, în urmă cu 31 de ani, la Jocurile Olimpice de la Melbourne, alături de alte cinci grațioase românce, ne-a adus o medalie de bronz pe echipe în urma unui spectacol ca de basm. Atunci, la West Melbourne Stadium, sextetul României a vrăjit sala în proba de ansamblu, evoluția lui fiind, în acordurile sublime ale „Rapsodiei române" a lui George Enescu, ca un dans de zîne în mijlocul unei grădini minunate de pe alt tărîm. Faptul că nu vă uitați dascălii este pilduitor pentru tînăra generație. Ce așteaptă în fond foștii profesori ? Atenție, respect, un cuvînt bun, să nu-i uităm, să nu-i izolăm. Constituie toate acestea un prea atît de mare pentru tot ceea ce le datorăm ? Oameni de sport ca profesoara Mioara Șerban mai pot fi folositori. Experiența și înțelepciunea lor trebuie valorificate.

CRISTIAN ȚOPESCU

ŞAH cu Margareta Mureşan

„Trebuie să lucrăm cu toţii împreună...“

Dind curs invitaţiei Federaţiei române de şah, personalităţi marcante ale mişcării şahiste mondiale au participat la Sesiunea Consiliului executiv al Federaţiei internaţionale (FIDE). Lucrările, desfăşurate la Timişoara într-o atmosferă cu adevărat sărbătorească au pus bazele dezvoltării activităţii internaţionale pentru următorii patru ani. Dezbaterile au fost conduse cu abilitate şi fermitate de preşedintele FIDE, Florencio Campomanes. Dintre problemele viu comentate am ales spre dialog în discuţia abordată pentru cititorii revistei „Flacăra“ cu Florencio Campomanes rolul şi condiţia femeii în viaţa şahistă.

— În activitatea de mare performanţă constatăm cu regret că şahul feminin pierde teren în faţa şahului masculin. Jucătorii sînt superiori şahiştelor nu numai în faţa tablei de joc, dar şi prin faptul că se implică mai mult în activitatea competiţională, îşi exprimă deschis punctele de vedere privind aspectele progresiste ale momentului actual, ceea ce jucătoarele nu o fac. Domnule Campomanes, spuneţi-ne, vă rog, de ce femeile nu pot atinge acelaşi nivel tehnic în joc ca şi bărbaţii ?

Florencio Campomanes : În momentul de faţă, din păcate, există o discrepanţă extraordinară între şahul feminin şi cel masculin. Pentru a putea discuta această situaţie e necesar să nu uităm să ne întoarcem în timp, să nu uităm care a fost rolul femeii în societate. Femeia a pătruns în şah cu mare întîrziere, după îndelungate oprelişti şi şovăieli şi, nici măcar astăzi, nu poate deveni deocamdată egalul bărbatului. La vîrsta copilăriei nu se remarcă nici o diferenţă în privinţa entuziasmului, a dorinţei de cunoaştere, dar ceva mai tîrziu, în adolescenţă băieţii sînt mai captivaţi de studiu decît fetele şi fac acumulări solide. Sînt mult mai puţine şahistele care se afirmă la vîrste fragede faţă de numeroşii jucători valoroşi. Nu e o problemă a puterii de concentrare chiar dacă unii caută cauza în faptul că „femeia nu poate sta liniştită cinci ore“... Nu e nici o diferenţiere între tipul de inteligenţă, ci o problemă de educaţie, de cultură care suferă bogate implicaţii sociologice şi psihologice. Şi, apoi, se pare că femeia este mai puţin agresivă decît bărbatul şi aceasta are repercusiuni în luptă, în combativitate. Toate acestea dau naştere unei conjuncturi speciale de factori care fac ca diferenţa dintre femeie şi bărbat să fie şi mai pregnantă în şah.

— Care este poziţia Federaţiei internaţionale în privinţa apropierii celor două valori ?

F.C. : Pentru că sînt un om extrem de pragmatic, iau situaţia actuală ca atare şi încerc să îmbunătăţesc ceea ce avem. Tendinţa actuală a şahului mondial este ca femeile să joace în turneele „open“ cu bărbaţii. Această direcţie nu este, poate, cea mai bună pentru că şahul ascunde un aspect foarte curios : dacă ai un adversar mai slab, tinzi să joci şi tu mai superficial, dar dacă ai un adversar puternic, atunci te concentrezi mai mult şi poţi juca mai bine. Prin urmare, cu cît calitatea jocului este mai ridicată, cu atît efortul şahistului şi şansa sa de progres sînt mai mari.

— Cu alte cuvinte, ceea ce înseamnă progres pentru femei prin participarea în turneele rezervate bărbaţilor devine obstacol şi superficialitate pentru bărbaţi ?

F. C. : Întocmai ! Jucătorii se opun participărilor mixte argumentînd că ei nu pot concura în concursurile rezervate femeilor şi că jucătoarele coboară nivelul tehnic al competiţiilor comune. Şi cu toate acestea avem şi printre jucătoare şahişti de talie mondială. Femeile deţin şi ele acum titlul de mare maestru precum campioana lumii, Maia Ciburdanidze sau Nona Gaprindaşvili. Nici România nu duce lipsă de jucătoare foarte bune. O dovadă grăitoare este prezenţa permanentă a echipei României în lupta pentru o medalie olimpică.

— Cum se poate rezolva problema nr. 1 a şahului feminin : participarea la un număr mai mare de turnee ?

F. C. : Trebuie să facem totul pentru ridicarea nivelului şahului feminin şi asigurarea condiţiilor ca şahistele să joace mai mult şi mai bine. Dar şahul feminin nu este tot atît de popular ca şahul masculin. FIDE are probleme serioase cu organizarea competiţiilor feminine care şi aşa sînt foarte puţine. Din nou sîntem astăzi în situaţia neplăcută de a ne lupta cu dificultăţile avute şi de precursorii mei la preşedinţia FIDE în organizarea „interzonalelor“ feminine. Încercăm să găsim permanent sprijinul guvernelor sau al susţinătorilor particulari pentru rezolvarea situaţiei diferenţiate dintre femei şi bărbaţi în privinţa condiţiilor de joc. În România femeia are o situaţie aparte, privilegiată, fiind angrenată în toate domeniile de activitate, participînd activ la rezolvarea problemelor vieţii. Tocmai de aceea şahistele din România obţin constant rezultate foarte bune în marile întreceri.

— Ce credeţi că ar putea întreprinde FIDE, dumneavoastră personal pentru distrugerea barierelor performanţelor care să fie rezervate în mod egal atît femeii cît şi bărbatului ?

F. C. : Nu vă pot promite, deocamdată, nimic. Trebuie să lucrăm cu toţii împreună şi să aducem îmbunătăţiri treptat. Avem o comisie feminină mondială care trebuie să-şi expună concret punctele de vedere şi să încerce să facă eficientă activitatea sa. Propunerea excelentă a Federaţiei române de a se organiza în România pentru prima oară meciul dintre echipele feminine ale Uniunii Sovietice şi o selecţionată a restului lumii în anul 1989, propunere acceptată de FIDE, poate deschide noi perspective şahului feminin în lume.

— Vă mulţumesc şi vă aşteptăm din nou în România !

F. C. : Cu cea mai mare plăcere pentru că, sincer să fiu, nu m-am simţit niciodată mai bine ca la Timişoara. M-am simţit ca la mine acasă ! Voi reveni...

MARGARETA MUREŞAN ■

Nicolae Rainea:

„N-am pus încă fluierul în cui“

— Bună ziua, tovarăşe Nicolae Rainea. Vă caut chiar pentru a vă întreaba ce mai faceţi?

— Ce să fac ? Am trei ani de cînd m-am stabilit la Galaţi şi lucrez ca maistru principal la secţia turnătorie mixtă a Combinatului siderurgic.

— De Galaţi ştiam, cel puţin de la prefixul telefonului. Dar v-aţi pus fluierul definitiv în cui, cum se spune ?

— Deloc. Fac antrenamente săptămînale, la fel ca înainte, particip cu lecţii şi consultaţii tehnice la activitatea şcolii judeţene şi a colegiului local de arbitri, arbitrez jocuri amicale sau de copii. Nu trece duminică fără să fluier vreo 2—3 astfel de jocuri.

— Recent, aţi arbitrat şi lunea, la Arad, un meci între foste glorii...

— Văd că ştiţi tot !

— Nu chiar. De pildă formaţiile...

— A jucat U.T.A. '70 cu formaţia care ne place s-o numim Mexic '70. Selecţionata locală, antrenată de Coco Dumitrescu, a avut alcătuirea : Gornea (Vidac) — Birău, Lereter, Pojoni, Popovici — Domide, Broşovschi — Axente, Otto Dembrovschi, Sima, Kukla. O repriză a jucat şi Pîrcălab.

Iar naţionala '70, antrenată şi acum, ca şi atunci, de Angelo Niculescu, a evoluat în formula : Răducanu — Sătmăreanu, Boc, Pescaru, Mocanu — Dembrovschi, Anca, Dumitru — Lucescu, Dumitrache, Tătaru. În repriza a doua, Gornea şi Domide au evoluat la tricolori, ca şi Ivăncescu.

— Am auzit că Birău l-a cam faultat pe Lucescu...

— Pe Birău l-am eliminat în repriza a doua pentru joc dur, iar pe Lucescu l-am avertizat pentru proteste !...

— Aţi rămas la fel de inflexibil. Ce v-a impresionat la acest joc ?

— Extraordinara afluenţă a publicului, cum n-am văzut niciodată la Arad. Au fost peste 20 000 spectatori în tribune şi alte cîteva mii pe afară... Lume după lume, peste tot — pe tabelă, prin pomi, pe unde se putea găsi cît de cît un loc de sprijin şi de privit.

— Dar din jocul propriu-zis — ce v-a impresionat ?

— Supleţea lui Anca (subponderal, chiar la vîrsta asta !), tehnica şi eleganţa proverbiale ale lui Boc, cursele lui Lucescu şi, bineînţeles, gagurile lui Rică Răducanu... S-a jucat, însă, foarte serios, deşi toată lumea credea că va fi un egal, cum se mai obişnuieşte. A învins Mexic '70 cu 4—3 .

— Cum s-a văzut de la Galaţi meciul cu Spania ?

— Bine aţi zis „de la Galaţi“, pentru că, deşi marţi eram în Bucureşti, nu s-a găsit posibilitatea să-l pot vedea pe viu...

A fost un joc senzaţional, prin care echipa României a dovedit că poate juca un fotbal de clasă şi învinge orice formaţie „cu firmă“ mai mult sau mai puţin autentică, aşa cum a fost această Spanie, încă vicecampioană europeană.

— Arbitrajul fostului dv. coleg, Ponnet ?

— Niciodată nu mi-a plăcut să mă pronunţ public despre arbitrajele altora, dar şi la acest capitol, al arbitrajului, se poate vedea ce-nseamnă valoarea şi lipsa de valoare. Ca să nu intru în detalii, aş spune că arbitrajul lui Ponnet a fost confuz şi sub valoarea jocului.

— Folosiţi în vreun fel experienţa dv. de arbitru ? Vă întreb asta avînd în faţă o fişă în care sînteţi considerat arbitrul român cu cel mai bogat palmares — peste 25 de ani de arbitraj, 1 200 jocuri arbitrate, aproape 100 de delegări la meciuri internaţionale, 400 în divizia A ş.a.m.d.

— Întrebarea nu cred că mi se adresează mie, ci celor care ar putea folosi experienţa mea. Eu aştept să se întîmple şi acest lucru.

— Dar nu sînteţi „legat“ de Oţelul Galaţi ?

— Bine că m-aţi întrebat. Mă implic în activitatea acestui club în limita strictă a atribuţiilor care-mi revin ca membru al biroului federal, reprezentant în acest for din partea colectivului muncitoresc gălăţean. Asta nu înseamnă că „pun umărul“, cum eronat s-a spărut într-un interviu mai vechi, la rezolvarea nu ştiu căror probleme ale Oţelului. Nu deţin nici o funcţie — nici la club, nici în secţia de fotbal, aşa că mă rezum, repet, la îndeplinirea atribuţiilor de membru în biroul federal, aşa cum fac şi ceilalţi colegi din acest for.

— Dar ce părere aveţi despre Oţelul ?

— Repet ce spune multă lume cunoscătoare : Oţelul de azi e cea mai bună echipă pe care a avut-o vreodată Galaţiul.

— Vă menţineţi şi-n viaţă conduita neutră şi obiectivă din vremea cînd arbitraţi ?

— Este singurul lucru care mă preocupă — să-mi menţin neutralitatea ! Cred că nu întîmplător am fost singurul arbitru din lume care şi-a eliminat fratele de pe teren într-un joc de fotbal. În materie de sport, neutralitatea şi obiectivitatea rămîn calităţile sau... „defectele“ mele de bază — în orice situaţie şi-n faţa oricui !

— Asta vă dă şi motive de satisfacţie, nu-i aşa ?

— Sînt realizat din toate punctele de vedere — familial, profesional, ca experienţă de viaţă ş.a.m.d. Peste un an mă voi pensiona din meseria pe care am slujit-o o viaţă întreagă. Ceea ce, sufleteşte, nu mă mulţumeşte este faptul că încă am rămas dator fotbalului, că am mari obligaţii morale faţă de acest sport, pe care-l mai pot sluji cu credinţă şi adevăr. Dar pentru asta nu voi bate la uşa nimănui, rămînînd ca alţii să aprecieze cît şi cum pot fi de folos fotbalului nostru — şi tot alţii să judece dacă experienţa mea merită să fie neglijată.

— Cunoscîndu-vă această experienţă, ştiind că „aţi fluierat tot“, în afară de o finală de C.M., şi că sînteţi observator U.E.F.A., v-aş pune o întrebare simplă : cine va retrograda, tovarăşe Rainea ?

— Tocmai pentru că am văzut multe la viaţa mea, nu m-am hazardat niciodată să fac pronosticuri. Cu atît mai mult în condiţiile campionatului nostru, cînd o echipă joacă bine în deplasare miercuri, pentru ca duminică să piardă acasă...

Ceea ce trebuie să dea de gîndit este că foarte multe echipe îşi propun doar să nu retrogradeze, adică să ajungă la acel 45—50 la sută din punctaj care le fereşte de griji. Rezultatele din ultima vreme ale fotbalului nostru pot oferi prilejul unei creşteri calitative a muncii la cluburi, a jocurilor, a valorii generale etalate în campionatul primei divizii.

— O ultimă întrebare s-ar referi la Igna...

— Înţeleg. Igna mă urmează, într-un fel, fiind al doilea arbitru român căruia i se încredinţează conducerea unei finale europene. Mă bucur mult pentru el şi-i urez mult, mult succes !

OCTAVIAN ŞTIREANU ■

Toată lumea face sport

„Cursei Păcii“ (record de participare, cu 26 de echipe a cîte 6 rutieri) o figură simpatică fac cehoslovacii Milan Rambonsek şi Zbynek Simar, de 36 şi, respectiv, 40 de ani, care, în fiecare zi, iau startul şi parcurg etapele competiţiei, pe bicicletele de construcţie proprie, „alcătuite“ din piese disparate, de la alte „regine ale şoselii“ scoase din uz. Cei doi ciclişti „hors-concours“ sînt cei mai aplaudaţi dintre cei peste 130 de participanţi propriu-zişi ai Cursei ● Campionatul mondial de go (şah chinezesc) s-a încheiat la Beijing cu victoria japonezului Imamura Fumiaki. În vîrstă de 39 de ani, Fumiaki (7 „dan“, clasificările la go fiind asemănătoare celor din... judo) cîştigă titlul suprem pentru a doua oară consecutiv ● De remarcat creşterea valorii jucătorilor europeni, cu 6 prezenţe în primele 10 locuri ale clasamentului, într-un sport dominat pînă nu de mult de asiatici ● Clive Allen, atacantul lui Tottenham Hotspur, desemnat cel mai bun fotbalist englez al sezonului, a intrat şi în posesia titlului de golgeter, cu 49 de goluri înscrise. Cifra este exactă, numai că, în Anglia, titlul de cel mai eficace jucător se acordă pentru punctele marcate în toate competiţiile oficiale (campionat, Cupa Angliei şi Cupa Ligii).

LUCIAN OPREA ■

Cronica şoselei

Rondul cu lalele negre

Dacă te uiţi cu atenţie la imensa roată a autobasculantei, îţi dai seama că ceva s-a întîmplat cu ea.

O urmă aşa ca de ştergere, de frecare, se întinde pe aproape jumătate din suprafaţa laterală a cauciucului.

Pneul va mai putea rula însă sute de mii de kilometri. N-a fost vătămat deloc. Privirea spectatorului ad-hoc de pe stradă trece de la basculantă la autovehicul, care a căpătat curioasa formă a unui fulger. da, fără nici o mirare, s-a metamorfozat în linia frîntă a unui fulger. Trecătorii mai documentaţi, care au fost prezenţi încă de la actul întîi al spectacolului, - fac precizări, fără de care, pentru cei ce au sosit pe scena străzii după lăsarea cortinei, circumstanţele producerii accidentului ar rămîne învăluite în cel mai adînc mister. Un tip mic de statură, dar vînjos se agită spre public, „cum să vă explic mai plastic, să înţelegeţi mai uşor. A fost ca şi cum un fotbalist, aidoma lui Lăcătuş în meciul cu Spania, şi-ar fi terminat cursa sa de formula I, cum scria un gazetar iberic, dînd un şut cu toată puterea într-o minge din cauciuc compact, avînd diametrul de un metru. Basculanta nu a rămas insensibilă la lovitura puternică, încasată din partea autoturismului. Cauciucul a amortizat mult din efectul şutului. Enorma maşină s-a deplasat însă cam doi metri, ajungînd la bordura trotuarului. Tot aşa cum şi fotbalistul, după ce şi-ar fi lăsat amprenta pe ghemul enorm de cauciuc, s-ar fi ales cu piciorul rupt, la fel şi autoturismul a ajuns în poziţia deloc de invidiat, de linie frîntă“.

Motorul dislocat şi spart, uşa mototolită ca o batistă, capota cu înfăţişare de bidon turtit, volanul ca un covrig nereuşit.

Dar, şoferul ? El a făcut un salt nedorit, de la postul de pilotaj, pe asfaltul drumului, aidoma unui înotător, care îşi întinde braţele înaintea efectuării unei sărituri de la trambulina de 10 metri.

Dar fata de alături ? Seamănă leit cu Angela, cu părul blond şi ochi de azur, personaj din romanul „Baletul mecanic“ al lui Cezar Petrescu. Ea a executat, prin parbrizul autoturismului, o săritură exact ca o paraşutistă şi a aterizat pe cochetul rond de flori, din mijlocul micii pieţe. A făcut, cum zic moldovenii, chiseliţă panseluţele, zambilele, extrem de elegantele şi rarele lalele negre. Fusta largă, largă, a mai ajutat-o pe fată să planeze, iar contactul cu solul să fie mai blînd. Vorba aia, una e să aterizezi fără paraşută pe asfalt şi alta e să pici ajutat de suprafaţa destul de mare de mătase viu colorată, pe un covor de flori, plantate în pămînt afînat. Băiatul de pe basculantă vorbeşte precipitat, vădit emoţionat : „Eu, eu tocmai duceam marfa la descărcat. L-am văzut venind în viteză. Am şi acum imaginea pilotului aplecat spre faţă. Mi-am zis : Trebuie să fie cineva nebun, să nu se asigure la intrarea pe o stradă cu patru benzi, aglomerată şi semnalizată cu indicatoare care se văd, nu de la cîţiva zeci de metri, ci de la kilometri.

De aceea, mi-am continuat mersul. Cred că avea 60 — 70 km pe oră. Îmi trec prin minte toate secvenţele întîmplării.

Să presupunem că opream. Eu zic că era mai rău, deoarece tînărul intra în trotuar. Maşina mea a avut un rol de parapet. I-a apărat pe pietoni. Şi cine credeţi că forma majoritatea lor în momentul acela ? Micuţii de la Casa de copii şcolari care se întorceau, de la ore, la căminul de pe strada aflată aci, la doi paşi.

Pilotul autoturismului, care şi-a revenit din şoc, aflat la reanimare, ni se destăinuieşte cu francheţe dezarmantă : „Cunoscusem fata cu două zile înainte. Mi-a plăcut din primul foc. O rară avis, mi-am zis eu. „Fermecătoare, corp à la Carolyn Kermore (Vezi serialul „manechin de lux“ din „Săptămîna“), inteligentă, plină de spirit. Ce făceam ? Îi priveam cu coada ochiului pieptul tulburător. În clipa cînd mi-am dat seama că mai am doar doi metri pînă la basculantă mi-am zis, exact ca pilotul din „Zbor periculos“ aflat în faţa imposibilităţii unei aterizări forţate, s-a zis cu noi ! Am avut totuşi mare noroc. O fractură de bazin nu e glumă. Dar nu se compară cu un salt direct în cavou, care putea fi foarte bine o ipostază a nefericitei întîmplări.

Nu vă uitaţi la faţa mea ! Arăt urît. Ştiu, vînătăile, juliturile, zgîrieturile nu pot înfrumuseţa faţa unui tînăr. Norocul meu e că nu voi rămîne cu cicatrice prea serioase. „Angela“ nu are decît nişte fisuri. Poate să umble. Fiind şi ea aci la spital, aproape din oră în oră trece pe la mine, să vadă cum o mai duc. Fiecare rău are partea lui bună. Cred că accidentul ăsta m-a ajutat să-mi găsesc o nevastă ca lumea.

N-aş vrea cumva să creadă altceva. Că verificarea trăiniciei sentimentelor unei fete trebuie să se facă neapărat prin manevre neinspirate ca ale mele. Neinspirate puţin zis. Termenul corect e „primejdioase“.

VICTOR BEDA ■

Comentariul săptăminii

Conversiunea la producția civilă

Dezarmarea, problema numărul unu a contemporaneității, este menită să ducă la realizarea a două obiective fundamentale : pe de o parte, să reducă treptat și în cele din urmă să înlăture cu totul pericolul de război, să ducă la făurirea unei păci durabile pe Pămînt, iar, pe de altă parte, să contribuie, prin uriașele resurse materiale, financiare și umane eliberate, la eliminarea unor racile cum sînt foametea, sărăcia, bolile, analfabetismul, la accelerarea dezvoltării. Pentru atingerea celui de-al doilea obiectiv, capătă o importanță tot mai mare una din componentele de bază ale procesului de dezarmare — diminuarea fondurilor de orice fel destinate scopurilor militare, reducerea cheltuielilor militare.

De-a lungul anilor, și mai ales în ultimele două decenii, România, președintele Nicolae Ceaușescu s-au pronunțat cu consecvență pentru micșorarea bugetelor de război. În dorința de a impulsiona luarea de măsuri concrete în domeniul dezarmării, România a fost prima țară din lume care a hotărît și a pus în practică reducerea cu 5 la sută a armamentelor, a efectivelor și a cheltuielilor militare. Toate resursele eliberate au fost integrate activității civile. În același timp, țara noastră a adresat și celorlalte state chemarea de a trece fiecare la o reducere de cel puțin 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. „Astăzi, cînd în lume se cheltuiesc imense sume pentru înarmări, cînd se sustrag în scopuri militare mijloace importante care ar putea fi puse în slujba dezvoltării economice, sociale, științifice și culturale — spunea președintele României —, noi apreciem că aceste fonduri și-ar găsi adevărata menire dacă ar fi folosite pentru sprijinirea eforturilor de lichidare a subdezvoltării, care afectează grav o mare parte din populația globului, pentru asigurarea progresului și dezvoltării economico-sociale a tuturor popoarelor, pentru valorificarea mai bună, în interesul omului, a marilor resurse ale planetei noastre."

Rezultă cu claritate că între dezarmare și dezvoltare există o relație directă, cea de-a doua depinzînd în mare măsură de înfăptuirea celei dintîi. În concepția românească, resursele eliberate prin măsuri de dezarmare ar urma să servească jumătate la promovarea programelor economico-sociale interne din fiecare țară, iar cealaltă jumătate la sprijinirea mult mai accentuată a eforturilor de progres ale țărilor în dezvoltare, făcîndu-se astfel legătura firească între realizarea dezarmării și făurirea noii ordini economice internaționale.

Dar deși cursa înarmărilor continuă, deși pînă în prezent măsuri concrete în domeniul dezarmării, în afară de cele românești, nu s-au luat, factorii și forurile de resort, specialiștii, opinia publică se preocupă de ce se va întîmpla după ce asemenea măsuri vor fi hotărîte, de modul în care mijloacele materiale, cadrele, toate resursele cu caracter militar, odată eliberate, vor fi integrate în activitatea civilă. Chestiunea interesează în mod deosebit Organizația Națiunilor Unite, avînd în vedere și faptul că în toamnă la New York urmează să aibă loc Conferința Internațională a ONU asupra Relației Dezarmare-Dezvoltare. În documentele întocmite de Comitetul pregătitor al conferinței, în alte materiale și cărți, se subliniază că preparativele în vederea conversiunii resurselor din domeniul militar la producția civilă este necesar să înceapă chiar înainte de realizarea primelor acorduri concrete în această privință. Printre propunerile referitoare la conversiunea în sectoare civile a mijloacelor tehnologice și a forței umane „demobilizate", se află utilizarea specialiștilor militari și a tehnicii militare la construcția de poduri, porturi, drumuri, clădiri pentru spitale, învățămînt, mijloace de comunicații, antrepozite alimentare ș.a. Numeroase resurse destinate în prezent tehnologiilor militare ar putea fi redistribuite producerii de electricitate, aplicațiilor militare ale tehnologiilor nucleare, tehnologiilor chimice și biologice pentru agricultură, tehnologiilor electronice și de computer în scopuri industriale, tehnologiei laser pentru aplicații industriale și medicale.

Fără îndoială că alături de măsurile efective, cum sînt cele luate de România, cercetările și studiile privind conversiunea producției militare în producție civilă au darul de a influența favorabil însești măsurile de dezarmare, hotărîrile în acest domeniu.

ION D. GOIA ■

Despre fotbal și stadioane

Meciurile Campionatului mondial de fotbal ediția 1990 au început. Poate surprinde această afirmație, cînd nici preliminariile nu s-au jucat, însă în Italia, gazda viitoarei confruntări fotbalistice mondiale, se desfășoară încrîncenate meciuri financiare și administrative pentru pregătirea acestui moment. Restructurarea celor 12 stadioane desemnate de Comitetul de organizare să găzduiască meciurile a declanșat o luptă fără precedent între forțele politice locale, antreprenori și conducătorii echipelor de fotbal din orașele respective, evoca revista „L'Espresso". Pentru stadioanele noi, cum sînt cele din Udine, Cagliari și Verona nu sînt multe probleme. Interesul major al administratorilor este dirijat spre tortul imens, de 300 de miliarde de lire, oferit de stat pentru pregătirea bazei materiale, din care fiecare încearcă să taie o felie cît mai groasă, și mai consistentă. Că la Florența spiritele sînt agitate în urma hotărîrii primăriei de a mări capacitatea stadionului local „prin sacrificarea pistei de atletism e o bagatelă față de ceea ce se petrece în orașele în care sînt prevăzute investiții serioase sau se vehiculează ideea megastadioanelor cu 100 000 de locuri și peste. La Torino, unde activează două echipe de frunte, Juventus și Torino, pentru modernizarea vechiului stadion s-a hotărît inițial constituirea unei societăți cu capital mixt de 20 de miliarde de lire între cele două echipe ale orașului. Proiectul acesta a trăit prea puțin, pentru că prin abile mișcări de culise s-a luat o altă hotărîre — construirea unui nou stadion cu contribuția, interesată desigur, a unor firme particulare precum Fiat. Costul a urcat la 70 de miliarde de lire în care intră și infrastructurile necesare acestui nou edificiu sportiv. Acum urmează să fie ales proiectul și antreprenorul din cele trei mari societăți ofertante printre care, normal, Fiat Engineering. Cine va învinge va avea și concesiunea pe 20 de ani a stadionului, care abia după aceea va intra în proprietatea primăriei. La Palermo lucrurile stau altfel. Există un proiect minunat pentru un stadion, terenuri de antrenament, hoteluri pentru echipe și suporteri, extinderea autostrăzii, construirea unui nou aeroport și multe altele dar, vorba consilierilor comunali, „ce vom face cu toate acestea după CM pentru că la Palermo nu există nici o echipă de fotbal ?!" S-au auzit apoi voci cum că finala se va juca la Milano și organizatorii din Roma au trecut la contraatac. S-a propus construirea unui stadion cu 100 000 de locuri. Cele două echipe locale, Lazio și Roma, sînt de acord, a fost găsit un grup serios de antreprenori și un consorțiu de bănci gata să intre în joc. De ce nu se face? Pentru că acum se discută cine va exploata stadionul. Vrea și Lazio, vrea și Roma. Se pare că pînă la urmă va cîștiga primăria bătălia pentru 450 miliarde, dar rămîne o mare incertitudine : ce se va întîmpla cu vechiul stadion olimpic a cărui întreținere costă 4 miliarde anual ? La Milano ideea megastadionului a venit de la proprietarul echipei Milan, Berlusconi, a cărui propunere a fost boicotată de Inter. El a sugerat, în replică, extinderea cu un inel a celebrului San Siro, care are 90 000 de locuri. Încă nu s-a hotărît nimic. La Napoli, pentru îmbunătățirea stadionului San Paolo s-au întărîtat atîtea spirite încît se așteaptă verdictul justiției care va decide cine are dreptate. Sperăm că pînă la data așteptată de toți iubitorii fotbalului cei interesați în acest sport care de atîtea ori ne bucură și ne amărăște să fi ajuns la un consens și arenele să fie gata pentru a-și primi oaspeții. Între care ne dorim, firește, să se afle și echipa României.

IOAN ROȘCA ■

Treapta următoare

Neastîmpărat, cum era de presupus, computerul personal își caută haine noi, temător să nu i se descopere prea curînd ața descusută pe la subsuori. Un eveniment în această linie este considerat gestul I.B.M. de a scoate la horă ultimele piese puse la punct în laboratoarele sale secretoase. Ceea ce mulți bănuiau, a căpătat acum confirmarea deplină. Era clar că perioada în care I.B.M. ieșea în pierdere la confruntarea cu alții, și mai ales cu asiaticii, era clar că această lungă așteptare masca fierberea în suc propriu în căutare de soluții. Și ca efectul să fie cel scontat, de curînd au fost arătate cele patru tipuri de computer personal și încă o sută de alte produse interconectabile, toate puse sub semnul lui mai rapid, mai ieftin. Între acestea, ustensilele care pe bat în fereastra intereselor — terminale, imprimante etc. Se semnalează că unul din aceste modele, evaluat la circa 11 mii dolari, are aceeași putere pe care o avea, cu 10—12 ani în urmă, un computer ce costa 3,4 milioane dolari. Computere circumscrise familiei Personal System/2 fac impresie, alături de componentele de bază — microprocesoare, discuri floppy — făcîndu-și apariția noutăți de tipul discului cu laser, care poate înmagazina 800 000 de pagini de text.

Obișnuiți să aplaude reușita dar să nu omită eventualele neîmpliniri, observatorii nu ezită să-și arate surprinderea. Se așteptau de la I.B.M. la o reacție-taifun, la un răspuns violent, în stare să-și pună cu umerii pe saltea competitorii, de o manieră în care să le piară cheful de a mai tînji vreodată la a arunca mănușa. Se presupunea că I.B.M. va apela în această direcție la o usturătoare scădere de prețuri și, respectiv, la ridicarea standardului tehnic, astfel ca imitatorii să-și recunoască incapacitatea de a proceda la pașnica și eficienta îndeletnicire a copierii și, apoi, însușirii noilor produse. Se spune chiar că în cazul componentelor de bază, nimic mai simplu ca alte firme să le reproducă legal. Se mai constată, pe de altă parte, că dacă noile modele pot utiliza programele destinate mai vechilor P.C., orice software gîndit pentru noile computere nu se poate folosi decît de către destinatar, intersanjabilitatea fiind exclusă. Și cum aceste noi programe vor veni cu ceva întîrziere față de vînzările de computere este ușor de presupus că firmele rivale, vezi „Apple", vor căuta să smulgă din asta ceva avantaje pentru a recîștiga astfel teren.

Sînt spusele celor ce privesc pe sub sprîncene, făcîndu-și curaj. Cei de la I.B.M. stau ca și cum n-ar auzi nimic, ei țin să sublinieze că produsele lor anunță noua generație a computerului personal.

NEAGU UDROIU ■

În fața cui se pleacă Himalaya ?

Între premierele cinematografice ale anului viitor se înscrie și „Sagarmatha" (numele nepalez al Everestului, căruia chinezii îi spun Chomo Lungma). De pe acum, coproducția cehoslovaco-nepaleză la care s-a dat primul „tur de manivelă" la 22 martie, se anunță un film captivant, așteptat cu legitim interes de publicul larg, cineaști, oameni de știință, tineri și adulți.

Consacrat curajului, dîrzeniei, perseverenței celor ce-și propun să cucerească acest cel mai înalt pisc din lume, filmul regizat de experimentatul Jan Pirch, nu va fi ceea ce se cheamă un film cu suspansuri, dar momentele de intensă emoție, aventura umană va fi prezentă la tot pasul. „Sagarmatha" va fi mai mult decît un film, va fi un poem închinat întrajutorării, solidarității dintre oameni în lupta cu vitregia naturii. El va fi, totodată, prilej de readucere în memorie a celor dintîi oameni care au ajuns pe „Acoperișul lumii" : Edmund Hillary și coechipierul său, șerpașul Tenzing Norgay din expediția britanică a lui J. Hunt. O privire „retro", la aproape exact 34 de ani de la „premiera" de pe Everest (29 mai 1953) arată că, de atunci, mulți alți temerari și-au înscris numele în cartea de onoare a învingătorilor asprului și, adesea cumplitului pisc himalayan. În filele ei figurează „semnătura" fenomenalului alpinist italian Reinhold Messner — cel care a escaladat toate cele 14 vîrfuri de peste 8 000 m ale Himalayei ! Îi urmează de aproape — cu 13 „vîrfuri" — polonezul Jerzy Kukuzka. Lista celor care — cu sau fără mască de oxigen — au cucerit Sagarmatha se lărgește mereu. La titlul de biruitor al Everestului aspiră și John Collett din San Clemente (California — S.U.A.) și japonezul Yoshio Furuichi. Dar, spre deosebire de experimentații alpiniști-atleți Messner, Kukuzka și alții, cei doi sînt grav handicapați. În urmă cu cîțiva ani, pentru americanul Collett, născut cu o malformație a inimii, „muntele" însemna urcarea unei... scări cu cîteva trepte. O izbutită intervenție chirurgicală i-a redat sănătatea, dar și încrederea în forțele sale, speranța că pasiunea vieții lui — alpinismul — va depăși stadiul de vis. După antrenamente stăruitoare, el a atins o formă care l-a impus atenției specialiștilor. Inclus în echipa de alpinism a S.U.A. (!), el a escaladat vîrful himalayan Kangtega I K drept, de „numai" 6 810m...

Din 1964, în urma unui accident, japonezul Yoshio Furuichi are paralizată partea inferioară a corpului. „Starea" lui e, firește, incompatibilă cu condiția de alpinist. Așa spuneau, așa gîndeau toți. Nu și Furuichi. Compătimirea al cărei obiect era, tortura simplului fapt de a umbla pe stradă, au trezit leul ce dormea în sufletul lui. Asemenea californianului Collett, el a hotărît să înfrunte muntele. A început — și l-a escaladat — cu Fuji, dar gîndul lui nemărturisit țintea spre... Himalaya. La 25 mai anul trecut, împreună cu doi coechipieri și cinci șerpași, purtînd în mîini niște mănuși speciale din aluminiu, a escaladat vîrful himalayan Kala Pattor (5 545 m) numai prin forța brațelor ! Ca și John Collett, Furuichi — îmbătat de senzația de neasemuită mulțumire — a făcut fotografia document, fericit și uimit de bătăile propriei inimi...

Fericită idee de film, izbutit prilej de a demonstra adevărul spuselor lui Johann Herder : „Omul nu are un cuvînt mai nobil pentru a arăta cine este, decît numele său".

MIHAI VASILIU ■

U.R.S.S. : vedere din Piața Roșie, din Moscova

Cu ochii deschişi prin lumi de întuneric

Un hangar, un foc şi o sectă

La Paris există o sectă a „adoratorilor soarelui şi focului". Reuniunile adepţilor acestei secte au loc într-un hangar amenajat luxos, situat pe undeva, aproape de rue d'Alésia.

Un librar, specializat în „ştiinţe oculte", mi-a dat adresa acestei secte şi m-am dus acolo într-o după amiază de decembrie. Am fost primit de o tinără. I-am explicat că, decepţionat de lumea modernă, eram dornic să reînnod cu păgînismul primilor ani.

Fraza mea a avut un bun efect.

— Noi avem ceremonii solstiţiale importante în fiecare seară între 15 şi 22 decembrie. Dacă doriţi să asistaţi, va trebui să vă întîlniţi neapărat cu unul din „maeştri" cît mai curînd posibil. Să văd dacă domnul Lebrun nu poate să vă primească chiar acum.

Peste o clipă mă aflam în faţa unui om de circa 60 de ani, puţin chel care, cu o bonomie extravagantă, a început să-mi vorbească :

— Vă salut în numele „regelui Soare" !, începu el. În ce zodie sînteţi născut ?

— Berbec, spun eu.

— Atunci, locul dumneavoastră este printre noi. Elementul dumneavoastră este focul. Vom face din dumneavoastră un mare preot...

Avansarea mea mi s-a părut prea rapidă.

— Imediat ?, întreb eu.

— Nu. În şapte ani !

Am respirat uşurat.

— În cei şapte ani vă veţi dedica riturilor purificatoare.

Îmi făcu cu ochiul.

Domnul Lebrun care mă şi adoptase mi-a pus mîna pe umăr.

— Trebuie să vă explic scopul şi sensul profund al acestor ceremonii. În momentul în care Terra se află la punctul cel mai îndepărtat de „regele Soare", atracţia „stăpînului" nostru binefăcător se poate diminua prin lipsa dragostei umane faţă de el. Abandonată, planeta noastră s-ar pierde atunci pentru totdeauna în noaptea îngheţată a spaţiilor intersiderale. Moartea umanităţii ar fi imediată. În această situaţie este de datoria noastră să-i arătăm „regelui Soare" adoraţia noastră.

— Sub ce formă ? întreb eu.

— Aprinzînd un foc. Focul este spiritul „Măriei Sale Soarele" pe pămînt. Focul este o fiinţă vie, adăugă el. Se naşte, se hrăneşte, doarme, se trezeşte, moare. Între 15 şi 22 decembrie „astrul rege" depune un efort considerabil ca să reţină pe orbită planeta noastră. Mii de oameni în lume adoră pe „Măria Sa Soarele" ; de la populaţiile cele mai primitive din Australia pînă în ţările cu tehnica cea mai avansată, ca Statele Unite şi Suedia. Noi ne aflăm în legătură cu grupul american compus din industriaşi, scriitori chiar savanţi. Numeroşi sexologi au aderat la cultul nostru. Nu e de ignorat faptul că focul este un puternic afrodisiac. Nu este întîmplător nici faptul cînd se vorbeşte de un temperament arzător, sau de flacăra pasiunii, sau de ochi de jăratec la o femeie sau un bărbat.

Domnul Lebrun surise şi adăugă :

— Veţi auzi şi învăţa la noi lucruri pe care nu puteţi să le aflaţi în altă parte.

Începusem să mă îndoiesc de acest lucru. Dar domnul Lebrun pe un ton grav îmi mai spuse :

— Să ştiţi că „Măria Sa Soarele" este atotputernic. Cînd vrea să ne pedepsească sau să se răzbune, el scarpină pămîntul cu razele sale trezind vulcanii.

Am căutat un răspuns care să-i facă plăcere.

— Cuvintele dumneavoastră sînt pentru mine ca o mană cerească.

Maestrul surise :

— Vă aşteptăm simbătă seara. Dar atenţie !... Aduceţi un obiect de preţ pentru ofranda focului, un obiect la care ţineţi. Căci focul ar fi ofensat să primească drept hrană în aceste zile de sărbătoare un obiect fără valoare...

Simbătă seara, cu ofranda sub braţ am sosit la templul „Măriei Sale Soarele". Am fost primit tot de aceeaşi tînără blondă şi surîzătoare.

— Veniţi, spuse ea. Să mergem la garderobă.

Am urmat-o într-o mică încăpere unde, pe umeraşe, se aflau nişte robe lungi albe.

— Aceasta vă va veni bine.

Am îmbrăcat peste costum ţinuta liturgică a sectei solare.

— Ce aţi adus pentru hrana focului ?

— Ultima carte a lui Jean Paul de Longchamp.

Era o carte poliţistă fără nici o valoare.

Tînăra făcu o grimasă.

— Mai sînt trei... Şi ţineţi atît de mult la ea ?

— Oo, răspunsei eu.

Mi-a explicat apoi cu genţilete ce rol are ea acolo.

— Noi sîntem şapte vestale care întreţinem „Focul sacru" Cînd nu sînt ceremonii rămîne aprinsă numai o luminare mare. Dar flacăra acestei luminări este aprinsă de 175 de ani. În 1787, o vestală pariziană a adormit şi a lăsat-o să se stingă. Imediat a izbucnit revoluţia...

Am intrat în hangar. În mijlocul acestuia, sub o hotă circulară, aşa cum sînt la unele cabane de munte, o grămadă de lemne uscate pe un podium de cărămizi.

— Vă las cu ceilalţi novici îmi spuse însoţitoarea mea, eu trebuie să stau lîngă vatră.

Se făcu linişte. Era vizibil că se aştepta ceva. Deodată, se deschide un glasvand şi apăru domnul Lebrun. El purta o robă albă ornată cu un mare soare auriu.

Anunţă pe un ton grav :

— „Sanctitatea Sa Focul" !

Imediat, o tinără înaltă şi machiată parcă pentru o intrare în scenă, avînd pe cap o coroană cu şapte luminări aprinse, pătrunse în hangar cu o imensă luminare aprinsă.

Toată lumea se prosternă.

Cu paşi lenţi, precum o „regină a luminii", „marea preoteasă" traversă hangarul şi se aşeză lîngă vatră pe un tron aurit. Cele şapte vestale, printre care şi blonda, amfitrioana mea, aprind pe rînd cîte o torţă, de la luminarea sacră. Apoi, împreună, aprind lemnele de sub hotă în timp ce asistenţa intonează un vechi cîntec druidic din care n-am înţeles nimic.

În cîteva minute, un mare foc se ridică în mijlocul hangarului.

— Héo ! Héo !... strigară adepţii.

Cu ochii fixaţi la flăcări, marea „preoteasă" spuse :

— Oo, „Măria Ta Soare", noi te adorăm ! Purifică-ne !

Toată asistenţa repetă rugăciunea de mai multe ori. După aceea, ea se ridică de pe tron şi aruncă în foc ofranda sa. Era o statuetă în lemn aurit, cu patina vremii. Vestalele o imitară. Obiecte preţioase, mici tablouri, statuete, cărţi frumos legate au fost aruncate ca hrană... focului.

A venit rîndul novicilor. În faţa mea, o doamnă a aruncat în flăcări o fotografie înrămată, probabil a iubitului ei care o abandonase.

În timp ce „Sanctitatea Sa Focul" digera masa oferită de noi, o vestală aranjă pe adepţi în cercuri concentrice în jurul căminului pentru dansul ritual.

Deodată, o flacără albastră izbucni ridicîndu-se mai sus.

— „Sanctitatea Sa Focul" ne-a mulţumit, strigă domnul Lebrun. Ofrandele noastre au fost acceptate.

— Héo ! Héo... urlară adepţii.

În timp ce noi dansam în jurul căminului „marea preoteasă" se ridică şi se retrase, lăsînd pe cele şapte vestale să întreţină focul. Ceremonia se terminase.

La vestiar m-am regăsit cu vestala mea cea blondă.

— Veniţi şi în dimineaţa de 25. Va fi foarte frumos, îmi spuse ea.

I-am promis că mă voi duce.

În stradă am reîntîlnit pe adepţii piromani care redeveniţi funcţionari, vînzători sau secretare se amestecau printre trecători ce se grăbeau spre case.

Pe Champs Ellysée, pomii împodobiţi cu ghirlande de becuri luminau feeric iar o maşină de pompieri gonea făcîndu-şi loc cu stridenta sirenă printre mile de autoturisme să stingă incendiul ce mistuia magazinul „Drugstore" din Place de l'Etoile.

Oprindu-mă să privesc scena mi-am zis că „Sanctitatea Sa Focul" nu-şi potolise probabil foamea de ofrandele oferite de noi.

I. G. VULCĂNEANU

Lumea se amuză

După SVĚT V OBRAZECH — Cehoslovacia

Peripeţiile Aidei

Multe au fost peripeţiile legate de opera „Aida" a compozitorului G. Verdi. Cu ocazia inaugurării Canalului de Suez, guvernul egiptean a hotărît să comande o operă (reprezentativă) care să marcheze evenimentul. Dar la inaugurarea Canalului, în anul 1869, a fost prezentată o altă operă a lui Verdi, „Rigoletto", care era deja cunoscută publicului. „Aida" a avut premiera absolută în iarna anului 1871 pe scena operei din Cairo.

În ianuarie 1952, după o reprezentaţie cu „Aida", a avut loc în faţa operei o răzmeriţă împotriva britanicilor, iar în anul 1971, la centenar, a ars clădirea operei din Cairo.

Iată că de curînd un om de afaceri austriac, de origine egipteană, mare meloman, a finanţat un grandios proiect de punere în scenă a ceea ce egiptenii numesc opera lor naţională. Reprezentaţiile se desfăşoară în cadrul natural oferit de templele de la Luxor beneficiind de o distribuţie renumită cu Maria Chiara în rolul Aidei şi tenorul Placido Domingo în rolul lui Radames, alături de Ansamblul Arenelor din Verona. A fost prevăzută folosirea ca figuranţi a 600 de soldaţi egipteni ale căror costume sînt copiate de pe basoreliefuri. În apoteoticul tablou al Marşului triumfal pe scenă vor fi aduşi 50 de armăsari pursînge arab şi 5 pantere negre.

Dar şi cu ocazia acestei montări au apărut unele mici „necazuri". Temperatura în perioada cînd sînt prevăzute reprezentaţiile se ridică la 40° C, iar la Luxor nu sînt hoteluri — oaspeţii de peste hotare, pe a căror prezenţă se scontează, urmînd a fi cazaţi pe pontoane plasate pe Nil. Locul ales pentru scenă se află în apropierea celei mai aglomerate intersecţii din Luxor fiar accesoriul cel mai iubit de automobiliştii egipteni este claxonul !) În plus organizatorii nu au ţinut seama de sărbătoarea religioasă a Ramadamului care face ca viaţa să pulseze intens doar după ora 21 (ora de începere a reprezentaţiilor). La ora 21,30 se aud strigătele muezinilor, în prezent amplificate electronic, care cheamă lumea la rugăciune.

DAN DANUŢ DORU

„Sînge contra marfă"

Cît priveşte atmosfera din ghetoul de la Cluj este evident că în incriminarea lui Balázs şi ai lui, atitudinea celor din Budapesta nu poate fi invocată decît, cel mult, drept circumstanţă atenuantă ; în nici un caz ea nu înlătură culpa. Deşi, cei în cauză ar putea spune în apărarea lor : „Soarta nu era pecetluită. Ce rost ar fi avut să stîrnim panică, să îngrozim oamenii ? Şi aşa, drumul pînă la **Auschwitz** — cîte 80—90 într-un vagon fără aerisire, fără apă — a fost un coşmar, deşi oamenii erau convinşi că sînt duşi la muncă ? Dar dacă ar fi ştiut că merg spre crematorii, care-i aşteaptă cu coşurile fumegînde ? Cum ar fi suportat mamele acele trei zile şi trei nopţi cît a ţinut drumul, ştiind că pruncii pe care-i alăptează, copiii care plîng neavînd cu ce le astîmpăra setea, vor fi aruncaţi de vii în flăcările rugurilor ? Ce-ar fi făcut bătrînii şi bolnavii în acele trei zile şi trei nopţi, dacă li s-ar fi spus dinainte că din tren vor merge direct în camera de gazare ? De ce medicii liniştesc muribunzii spunîndu-le că starea lor se ameliorează ? De ce nu spun deschis : „peste cinci săptămîni, sau peste trei zile, ori chiar peste două ore veţi muri ? Poate nu spun, deoarece cred în minuni ? Aveam şi noi dreptul să sperăm într-o minune. Mai ales că altă salvare nu exista".

Pentru Balázs şi colaboratorii lui mai există însă o circumstanţă agravantă. Ghetoul din Cluj a fost singurul din nordul Ardealului din care 388 de evrei — în primul rînd cei din conducere şi familiile lor — n-au fost duşi la **Auschwitz**, ci — prin Budapesta şi **Bergen-Belsen** — au ajuns cu toţii, bine şi sănătoşi, încă în timpul războiului, în Elveţia.

Condiţia deplasării grupului spre capitală era lichidarea ghetoului din Cluj, plecarea în ordine perfectă a ultimului transport spre **Auschwitz**. Cointeresarea conducerii — inclusă în grupul „fericiţilor" — în liniştirea oamenilor, în lansarea zvonurilor favorabile şi organizarea „sosirii cărţilor poştale" este evidentă.

Încă spre sfîrşitul lui aprilie cînd horthyştii întreprinseră de-acum toate măsurile preliminare pentru declanşarea ghetoizării, grupul Kasztner s-a antrenat cu Sonderkommando-ul din Budapesta, într-un tîrg şi mai spectaculos, cunoscut sub numele „sînge contra marfă". S-a pornit de la oferta lui Wischliceny : „Gebet mir LKW (Lastkraftwagen) und ihr konnet für jeden LKW 100 juden haben" [1]). Este vorba de punerea în libertate pentru a fi duşi oriunde a 1 000 000 de evrei contra 10 000 camioane, 800 tone cafea, 200 tone ceai, 2 milioane lăzi cu săpun, o anumită cantitate de Tungsten şi alte materiale de însemnătate strategică".

În limbajul oficial, tratativele privind acest tîrg erau menţionate cu o expresie tipică pentru cinismul nazist : „Wertvolle Waren gegen Wertlose Juden". „Mărfuri de valoare contra evrei fără valoare".

Tinerii au dreptul să ştie

Jurnal însingerat

Ghetoizarea se terminase demult. Începuseră, într-un ritm infernal, deportările şi Kasztner continua să ducă mai departe tratativele „sînge contra marfă", neglijînd orice preocupare pentru incetinirea măcar a ritmului transporturilor spre **Auschwitz**.

Pînă la urmă, tot ce s-a obţinut din aceste tratative a fost plecarea spre Elveţia a 1 680 de persoane. Grupul a fost alcătuit din evrei din Budapesta, din preşedinţii comunităţilor evreieşti din provincie şi — datorită în mare măsură faptului că Kasztner era din Cluj — familia lui trăia acolo — din 388 de evrei clujeni.

Nu-i acuz pe cei trecuţi pe lista „vieţii".

Nu se poate însă să nu fie incriminaţi toţi cei care ştiind ce ne aşteaptă au tăcut, bucuroşi că s-au văzut trecuţi pe listă.

Firească, în ciuda atmosferei de resemnare ce domina ghetourile au fost şi excepţii. Temeritatea n-a fost absentă. E.S. din Dej, în dimineaţa zilei de 3 mai, cînd alţi evrei de pe alte străzi au fost scoşi de poliţişti pentru a fi internaţi în ghetou, el s-a trezit faţă în faţă cu un prieten din Cluj, evreu şi el, care-i oferise acte false, pe un nume de creştin, cu care ar fi putut călători la Budapesta. A refuzat. Motivele — aşa cum le-a consemnat ulterior într-un memoriu depus la Yad-Vashem — au fost următoarele : „Nu fug ca un şobolan de pe vaporul care se scufundă. Cum aş putea eu trăi la Budapesta, fără să ştiu nimic despre soarta familiei. Tata suferise cu o zi înainte un uşor atac de apoplexie ; eu eram acum bătutul cel mare acasă. Fratele mai mare era de doi ani într-un detaşament de muncă forţată —X/2. La urma urmei, ce se va întîmpla familiei mi se va întîmpla şi mie. În orice caz, îi voi putea fi, la nevoie, de ajutor.

Erau argumente — recunoaşte în continuare E.S. — care i-au dus la moarte pe cei care, eventual, ar fi putut scăpa. Dar cu ce preţ ? Cine ar fi putut trăi după război, torturat de gîndul că dacă ar fi fost şi el în lagăr alături de tatăl ori de fratele său, i-ar fi putut ajuta să supravieţuiască ? Poate cineva trăi cu gîndul că salvarea sa a fost plătită cu preţul vieţii celorlalţi din familie ?"

Şi totuşi au fost nu puţine tentative. Din păcate multe nereuşite.

Zoltán Körösi şi Ernest Stössel se aflau într-un detaşament de muncă forţată. Obţin o permisie. Pe cînd sosesc la Cluj, soţiile lor se aflau deja în ghetou. Cu bani grei reuşesc să le scoată pentru o zi sub pretext că sînt duşi la muncă undeva lîngă biserica evreiască neologă, de pe strada Horea. Împreună cu cele două soţii a ieşit şi prietena lor, Roza Herskovits. Toate trei s-au furişat în clădirea de pe strada Horea nr. 34, care fusese proprietatea familiei Herskovits. Totul era pregătit, pentru ca în ziua următoare să fugă în România, pe la Feleac. Prevăzuseră şi se gîndiseră pînă şi la cel mai mic amănunt. Un singur lucru le-a scăpat : inima de cătea a vecinei de peste drum : Ujvári Irén, care, stînd în uşa prăvăliei sale, le-a surprins pe cele trei femei intrînd pe poartă. S-a retras imediat în fundul prăvăliei şi a telefonat la poliţie.

Agenţii l-au nominalizat, înainte de a-i legitima. Ujvári Irén a dat informaţii precise. Toţi cinci au fost arestaţi şi duşi la poliţie. După interogatoriile şi maltratările de rigoare, soţii au fost retrimişi la detaşament, iar cele trei femei în ghetou. De acolo la **Auschwitz**. Nici una din ele nu s-a reîntors.

Ujvári Irén nu a fost singura denunţătoare din Cluj.

Familia Schwartz din Satu Mare, convinsă de doi evrei polonezi refugiaţi, care ştiau ce înseamnă deportarea, s-a hotărît să nu se lase internată în ghetou şi, ca urmare, şi-a improvizat o ascunzătoare într-o pivniţă. După ce împreună cu alţi fugari care i s-au asociat au introdus alimente suficiente pentru aproximativ un an, au închis intrarea pivniţei în mod ingenios şi au săpat un tunel de la pivniţă pînă la cămara de lemne, din partea opusă a fabricii de luminări, astupînd ieşirea acestui tunel cu un bloc de pămînt şi punînd ascunzătoarea în legătură cu coşul fabricii ca să poată primi aer. Deoarece, prin coşul fabricii, ascunzătoarea se aerisea greu, cei 14 fugari erau siliţi să răzbată noaptea, cu rîndul, la ieşirea tunelului din camera de lemne pentru a lua aer. Noaptea dădeau la o parte blocul de pămînt pentru a face curent şi a aerisi pivniţa. Ghinionul acestui grup de evrei curajoşi a fost acela că, în vecinătate, se găsea locuinţa lui Fekete Erzsébet. Cămara cu alimente a acesteia avea un geam mic, orientat înspre cămara cu lemne. Auzind în fiecare noapte zgomote, Fekete Erzsébet a denunţat cazul poliţiei. Cei 14 evrei au fost scoşi din adăpost şi deportaţi la **Auschwitz**. În cursul transportului în moarte, ei au mai încercat un act temerar ; au sărit din vagon pe teritoriul Ucrainei Subcarpatice ; 10 au fost prinşi şi executaţi. Patru au supravieţuit.

Cînd va sosi ceasul socotelilor, Fekete Erzsébet va apărea în faţa Tribunalului Poporului, de la Cluj, încercînd să-şi nege fapta joasnică.

La vremea sa, însă, cazul a fost confirmat şi de ziarul local **Szamos**, care, relatînd descoperirea ascunzătorii, evidenţia că pista de la care a pornit poliţia a fost zgomotul suspect pe care l-au auzit, în fiecare noapte, anumiţi vecini ai casei din str. Kölcsey nr. 37. Or, casa avea o singură vecină : pe Fekete Erzsébet.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG

[1]) Daţi-mi camioane şi puteţi avea pentru fiecare camion 100 de evrei.

De la panoplia eroismului străbun,

la un sport olimpic în plină afirmare

Detaliu din „Columna lui Traian"

Ei ades cu-a lor săgeată răpezită sus, în nor,
printre-a fulgerelor focuri au oprit vulturu-n zbor

Vasile Alecsandri : „Altarul Mănăstirei Putna"

Cînd se întinde coarda performanței

Fotoreportaj
de
Octavian Știreanu
și
Paul Agarici

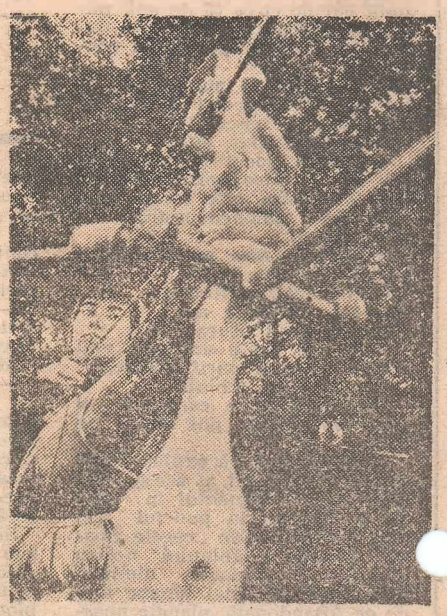

Un „tablou" modern : „Diana (Nicolaescu) cu arcul..." — O viitoare campioană !

În țara noastră, saltul tirului cu arcul de la simplă joacă sau pasiune pentru timpul liber la sport organizat s-a produs cu 30 de ani în urmă, cînd, la Sovata, se organiza prima ediție a „Cupei Eliberării" — competiție ce reunea arcași din toată țara. Citeva zvîcniri cunoaște acest sport în ultimul deceniu : în 1978, ne afiliem la Federația Internațională de Tir cu Arcul (chiar dacă la noi există doar o comisie — „armă anexă" — în cadrul federației de tir) ; în 1979, se organizează prima ediție a campionatelor internaționale ale României (ajunse deci, odată cu întrecerile de la sfîrșitul săptămînii trecute, la cea de-a 8-a ediție) ; în 1980, participăm, pentru prima și ultima dată, pînă în prezent, la Olimpiadă, unde ocupăm un loc 13 la feminin și unul 15 la masculin. O altă singulară participare la europene și mai desele prezențe la campionatele balcanice constituie singurele vîrfuri de pînă acum ale ieșirii în lume ale arcașilor noștri. Ne mai rămîne satisfacția existenței unor centre în care coarda pasiunii pentru acest sport rămîne mereu întinsă : Rădăuți, Aninoasa, Iași, Satu Mare, cluburile „Olimpia" și „Steaua" din București. Secția de la Rădăuți (antrenor Alexandru Teneș) a dat campioana de sală și în aer liber pe anul trecut, și de sală — pe anul acesta, Gabriela Cosovan ; la Aninoasa există o bază sportivă de nivel internațional, principalul animator al arcașilor, lăcătușul Vasile Tămaș, fiind și campion național acum cinci ani, cînd avea vîrsta de... 50 de ani ; la Iași, secția C.S.M.-ului (antrenor Mihai Alexandrescu) este printre cele mai active din țară, obținînd prin tînăra amazoană Iuliana Fodor cel mai bun rezultat românesc la „Concursul Prietenia" ; de la Voința Satu Mare provine campionul național en titre, Vasile Veselovschi. Situația secțiilor de la „Olimpia" și „Steaua" este mai delicată prin faptul că de vreo trei ani în București nu mai există un poligon de antrenament pentru tir cu arcul. Lucian Nicolaescu, antrenorul „Olimpiei" și al lotului național, își antrenează elevii pe unde și cum poate, inclusiv în subsolul blocului în care locuiește sau printre copacii parcurilor care-i vin mai la îndemînă !

Marea virtute a tirului cu arcul este, cum spuneam, faptul că supraviețuiește — reușind acest lucru grație unui grup restrîns de sufletiști care adună în jurul lor vreo 200 de arcași în toată țara. Și totuși, faptul că tirul cu arcul este un sport olimpic, cu un potențial de 12 medalii, ar recomanda mai multă atenție — inclusiv dintr-un soi de respect față de o străveche îndeletnicire care nu ne-a fost deloc străină de-a lungul secolelor. În termenii actualității sportive, antrenorul Lucian Nicolaescu opina că la europenele de la Izmir, la Olimpiada de la Los Angeles și la europenele de sală din Franța, medaliile ne-ar fi fost perfect accesibile, în condițiile în care, desigur, am fi participat ! După cum, la recentele campionate mondiale din Australia titlul la feminin s-a cîștigat cu 884 p., în timp ce la cupa „Olimpia" echipa noastră națională a realizat, în condiții de concurs conform standardelor internaționale, 902 p. (Comparația rămîne sugestivă pentru valoarea arcașilor noștri, chiar dacă factorii atmosferici pot influența punctajele respective).

Problema mult discutată în legătură cu afirmarea internațională a arcașilor noștri este cea a arcului și săgeților, utilaje care condiționează decisiv performanța, așa cum se întîmplă și în alte sporturi. Calitățile unui arc competitiv sînt cunoscute : rezistență, greutate mică, elasticitate ș.a.m.d. ; pentru coardă, pe plan internațional s-a ajuns la o fibră numită chevlar care are coeficientul de elongație de 7 cm la 100 m (momentul de întindere aproape coincide cu cel de rupere) ; iar săgeata trebuie să fie elastică, fiabilă, capabilă să „suporte" și să poarte în cele 20 grame ale sale peste 20 kgf Dacă procurarea unor asemenea unelte rămîne încă în studiu, mult mai fezabilă este fabricarea la Reghin a unor arcuri destinate inițierii, mai precis — copiilor dornici să redescopere această „jucărie" a tuturor vîrstelor. Cînd asemenea arcuri vor fi la îndemînă, există speranța ca tirul cu arcul să devină cu adevărat sport de masă, promovîndu-și, inevitabil, și proprii săi performeri.

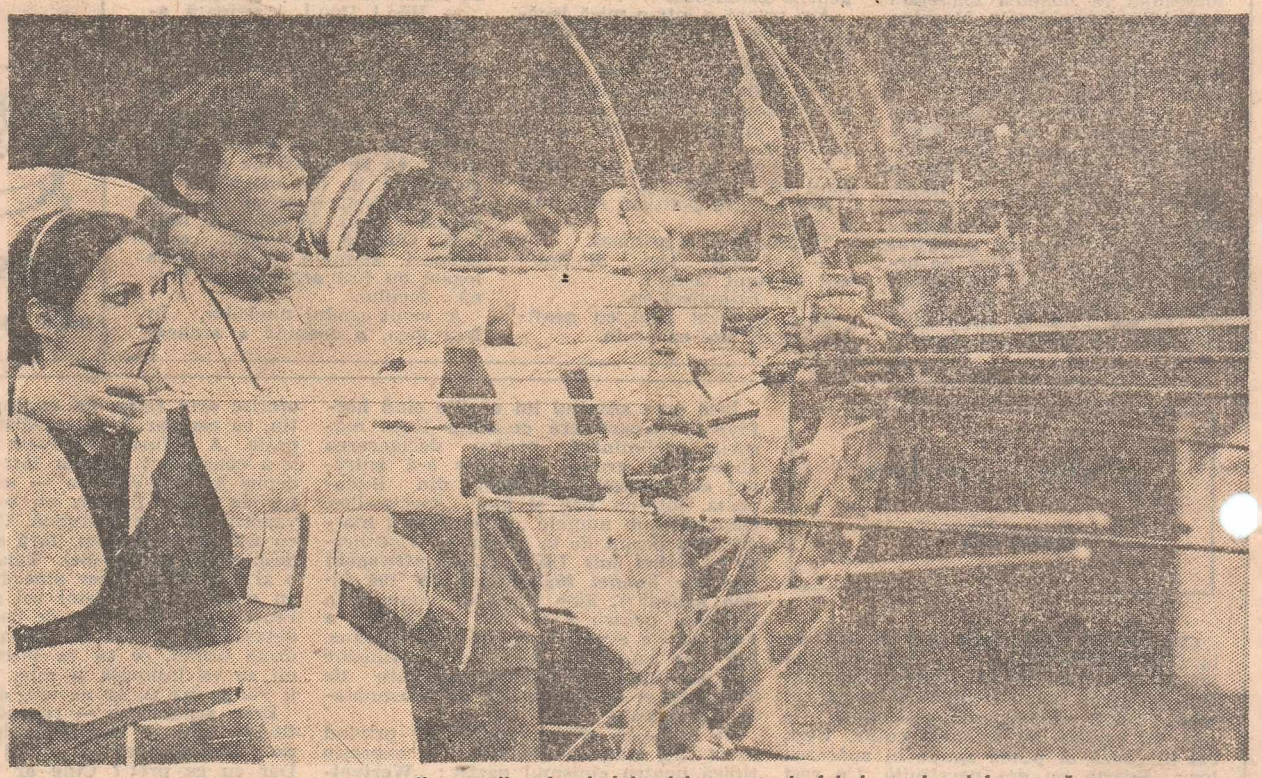

Diferă multe : oamenii, arcurile, dar îndeletnicirea este la fel de veche și frumoasă

Lucian Nicolaescu, antrenorul care știe din-nainte „drumul săgeții"

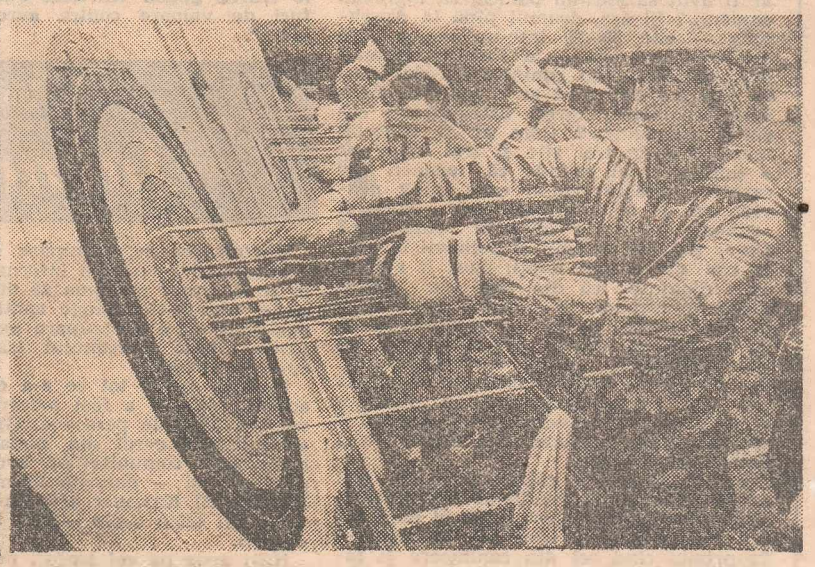

Într-un desăvîrșit fair-play, concurenții își trec punctajul realizat

Flacăra, Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Actualitatea politică :** 25 66 ; **Publiciști-comentatori :** 14 53 ; **Reportaj economie :** 26 00 ; **Știință :** 21 28 ; **Cultură-învățămînt :** 14 57 ; **Probleme moral-cetățenești :** 17 00 ; **Sport :** 25 66 ; **Scrisori-audiențe :** 25 42 ; **Foto :** 25 28 ; **Secretariat de redacție :** 21 23 ; **Secretariat redactor șef :** 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILA TELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.